

**T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARININ DİSİPLİNLER
ARASI ÖĞRETİMDE KULLANIMI KONUSUNDA GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

**EXAMINATION OF THE OPINIONS OF THE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS ON THE USE OF CHILDREN'S BOOKS IN
INTERDISCIPLINARY TEACHING**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Müge AYGÜN**

GİRESUN-2019

**T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARININ DİSİPLİNLER
ARASI ÖĞRETİMDE KULLANIMI KONUSUNDA GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

**EXAMINATION OF THE OPINIONS OF THE PRIMARY SCHOOL
TEACHERS ON THE USE OF CHILDREN'S BOOKS IN
INTERDISCIPLINARY TEACHING**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Müge AYGÜN**

GİRESUN-2019

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 11.06.2019 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Şengül ÖZTÜRK YILMAZ'ın "Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı tezini incelemiş olup aday 20.06.2019 tarihinde, saat 13.00 de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Doç. Dr. Taner ALTUN	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Yasemin HACIOĞLU	
Üye (Danışman)	Dr. Öğr. Üyesi Müge AYGÜN	

ONAY

...../...../2019

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/06/2019

Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

ÖN SÖZ

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanmış olan bu çalışmada; sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşlerinin incelenmesi konusunda çalışması yapılmıştır. Araştırmanın örnek kitabı, 100 Temel Eser'den biri olan Kuklacı kitabı olarak belirlenmiştir.

Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde büyük oranda olumlu görüşlere sahip olduğu, aynı zamanda öğretmenlerin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda da olumlu görüşlere sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Yüksek lisans çalışmam sırasında bana her zaman yol gösteren danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Müge AYGÜN'e; görüş, yorum ve önerileriyle çalışmama önemli katkıda bulunan Dr. Öğr. Üyesi Yasemin HACIOĞLU'na, Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN'e, Dr. Öğr. Üyesi Şenol SANCAK'a, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALVER'e, Araştırma Görevlisi Ayşe Dilek YEKELER'e ve Araştırma Görevlisi Ümmügülsüm DURUKAN'a; uygulama yaptığım okullardaki öğretmenlere, beni destekleyen arkadaşlarıma ve her zaman yanımda olan eşim Mehmet YILMAZ'a ve kızım Defne YILMAZ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARININ DİSİPLİNLER ARASI
ÖĞRETİMDE KULLANIMI KONUSUNDA GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZTÜRK YILMAZ, Şengül

Giresun Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Müge AYGÜN

Haziran 2019, 158 Sayfa

Çocuk kitapları öğretimde sıklıkla kullanılan materyallerdir. Ancak bu materyaller genellikle dilbilgisi, edebiyat ya da hayat bilgisi gibi derslerde birbirinden bağımsız olarak gündeme gelmektedir. Oysa öğretimde disiplinler arası yaklaşım gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Çocuk kitapları disiplinler arası yaklaşım için bir tema olarak okullarda kullanılabilir. Bu kitapları öğretim ortamına taşıyacak kişilerse öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin böyle bir uygulama konusundaki görüşleri önem arz etmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusundaki görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Araştırma sonuçlarını ortaya çıkarabilmek için konuya bir genel bakış açısıyla bir de durumu özelleştiren bir bakış açısıyla bakmakta yarar vardır. Bu nedenle araştırmada iki alt soru belirlenmiştir. İkinci alt soru için ise bir örnek kitap belirlenmesi gerekmektedir. Bunun için araştırmacı tarafından hazırlanan 100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formu ve Çocuk Kitabı İnceleme Formu olmak üzere iki farklı formdan faydalanılmıştır. Çalışmanın örnek kitabı olarak Kuklacı (Tuğcu, 2012) tespit edilmiştir.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Çalışma grubu için 1-4.sınıf döngüsünün en az iki kez tamamlanması ile çocuk kitapları ve disiplinler arası öğretim hakkında bilgi sahibi olma ölçüt olarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit edebilmek adına bir Anket Formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Söz konusu ölçütlere uygun çalışma grubunu belirleyebilmek için Giresun/Merkez'in en

III

kalabalık okulunda görev yapan toplam 48 sınıf öğretmeninden gönüllü 30 sınıf öğretmeniyle çalışılmıştır. 14 öğretmenin anket formu çalışmada geçerli kabul edilmiştir. Bu öğretmenlerden üçünün disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir.

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan iki görüşme formundan faydalanılmıştır. Bu iki formdan ikincisi birinciden elde edilen verilerin daha derinlemesine toplanması ihtiyacından doğmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak üç öğretmenin de olumlu görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Olumlu olarak, okunan bir kitabın derste kullanılması çocukları okumaya teşvik edeceği, okuduğunu anlama, analiz, sentez yapma becerilerini geliştireceği, özellikler değerler eğitimi konularında kullanımın yararlı olacağı, derslere daha fazla katılım olacağı, çocukların günlük hayatla çocuk kitapları sayesinde bağlantı kurabilecekleri yönünde görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. Olumsuz olarak ise her kitabın her konuda kullanılamayacağı, MEB'in programlarda bu doğrultuda değişiklik yapmazsa kullanımının zor olacağı yönünde görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili üç öğretmeninde olumlu görüş bildirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Disiplin, Disiplinler Arası, Disiplinler Arası Öğretim, Çocuk Kitabı, Çocuk Edebiyatı.

IV
ABSTRACT

EXAMINATION OF THE OPINIONS OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHERS ON
THE USE OF CHILDREN'S BOOKS IN INTERDISCIPLINARY TEACHING:

ÖZTÜRK YILMAZ, Şengül

Giresun University

The Institute of Social Sciences

Department of Basic Education, Master's Thesis

Advisor: Dr. Müge AYGÜN

June 2019, 158 Pages

Children's books are often used in teaching as materials. However, these materials generally come to the fore independently in classes such as grammar, literature or life science. However, interdisciplinary approach in teaching is becoming more and more important. Children's books can be used in schools as a theme for interdisciplinary approach. Teachers are the ones who carry these books to the teaching environment. Therefore, teachers' opinions on such an application are important. In this study, it is aimed to determine the opinions of classroom teachers about the use of children's books in interdisciplinary teaching.

In order to reveal the results of the research, it is useful to look at the subject from a general point of view, and also from a perspective that privatizes the situation. Therefore, two sub-problems were identified in the study. For the second sub-problem, a sample book needs to be determined. For this purpose, two different forms were used: List of 100 Basic Literature Expert Opinion Form and Children's Book Review Form prepared by the researcher. Kuklacı (Tuğcu, 2012) was identified as a sample Book of the study.

Research is the case study of qualitative research methods. The study group was selected with objective sampling method. For the study group, the knowledge of children's books and interdisciplinary teaching is defined as a criterion with the completion of the 1-4th grade cycle at least twice. A questionnaire was developed by the researcher in order to determine the knowledge of classroom teachers about interdisciplinary teaching and children's books. In order to determine the Working Group in accordance with these criteria, it has been studied with 30 volunteer classroom teachers from a total of 48 classroom teachers working in the most crowded school of Giresun/Center. The questionnaire form of 14 teachers was

accepted as valid in the study. It has been determined that three of these teachers are familiar with interdisciplinary teaching and children books.

Two interview forms prepared by the researcher as data collection tools. The second of these two forms arose from the need to collect data from the first in more depth. The results (data) were evaluated by using descriptive analysis.

As a result, three teachers have positive opinions. As a positive, It has been concluded that the use of a book in the course will encourage children to read, to understand what they read, to develop their ability to analyze and synthesize, to use the issues in values education, to participate more in the lessons, and to make connections with children's daily life through children's books. As a negative, it is concluded that every book will not be used in every subject, and that it will be difficult to use it if the Ministry of National Education does not make a change in the programs in this direction. It is concluded that three teachers have expressed the positive opinions about the usability of the book *Kuklacı* in interdisciplinary teaching.

Keywords: Interdisciplinary, Interdisciplinary Teaching, Children's Book, Children's Literature.

VI
İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	X
TABLOLAR/ŞEKİLER DİZİNİ	XI
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Çalışmanın Amacı	4
1.3. Çalışmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Tanımlar	7
BÖLÜM II	9
KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Çocuk ve Edebiyat.....	9
2.1.1. Çocuk Edebiyatı.....	10
2.1.2. Çocuk Edebiyatı Türleri.....	11
2.1.3. Çocuk Kitabı	12
2.1.3.1. Dış Yapı (Biçim) Özellikleri:.....	14
2.1.3.1.1. Resimler.....	14
2.1.3.1.2. Sayfa Düzeni	15
2.1.3.1.3. Boyut	15
2.1.3.1.4. Kapak ve Cilt.....	16

VII

2.1.3.1.5.	Yazı Karakteri	17
2.1.3.1.6.	Kâğıt	18
2.1.3.2.	İç Yapı (İçerik) Özellikleri	18
2.1.3.2.1.	Tema	18
2.1.3.2.2.	Konu	19
2.1.3.2.3.	Kahramanlar	20
2.1.3.2.4.	Plan	21
2.1.3.2.5.	Dil ve Anlatım	21
2.1.4.	100 Temel Eser	22
2.2.	Çocuk Edebiyatı ile İlgili Araştırmalar	24
2.3.	Disiplinler Arası Öğretim	25
2.3.1.	Disiplinler Arası Öğretime İhtiyaç Duyulma Nedenleri	28
2.3.2.	Disiplinler Arası Öğretimle İlgili Araştırmalar	30
BÖLÜM III	.....	34
YÖNTEM	.....	34
3.1.	Araştırma Modeli	34
3.2.	Çalışma Grubu	36
3.3.	Verilerin Toplanması	36
3.3.1.	Örnek Çocuk Kitabının Belirlenmesi	36
3.3.2.	100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formu	38
3.3.2.1.	100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formunun Hazırlanması	38
3.3.2.2.	100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formunun Uygulanması ve Analizi	38
3.3.3.	Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüş Formu	39
3.3.3.1.	Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formunun Hazırlanması	40

VIII

3.3.3.2. Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formunun Uygulanması ve Analizi.....	44
3.3.4. Çalışma Grubu Belirleme Anket Formunun Hazırlanması.....	45
3.3.5. Çalışma Grubu Belirleme Anket Formunun Uygulanması ve Analizi	46
3.4. Veri Toplama Araçları.....	52
3.4.1. Görüşme Formu I.....	53
3.4.2. Görüşme Formu II	57
3.5. Verilerin Analizi.....	61
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik	62
3.6.1. Güvenirlik	62
3.6.2. Geçerlik.....	63
BÖLÜM IV	64
BULGULAR VE YORUM.....	64
4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	64
4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Kuklacı (Tuğcu, 2012) Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerine İlişkin Bulgular	75
BÖLÜM V.....	87
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
5.1. Sonuç ve Tartışma	87
5.2. Öneriler.....	90
KAYNAKÇA	93
EKLER.....	106
EK-1: 100 TEMEL ESER LİSTESİ FORMU	106
EK-2: ÇOCUK KİTAPLARI İNCELEME FORMU	108
EK-3: ANKET FORMU UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU	110
EK-4: ANKET FORMU	119

IX

EK-5: GÖRÜŞME FORMU I İLE İLGİLİ UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU.....	121
EK-6: GÖRÜŞME FORMU I.....	129
EK-7: GÖRÜŞME FORMU II İLE İLGİLİ UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU	131
EK-8: GÖRÜŞME FORMU II	142
ÖZGEÇMİŞ.....	144

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Akt.	:Aktaran
Çev.	:Çeviren
MEB	:Millî Eğitim Bakanlığı
OECD	:Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PISA	:Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
TDK	:Türk Dil Kurumu
URL	:Uniform Resource Locator (İnternet Adresi)

TABLOLAR/ŞEKİLER DİZİNİ

Tablo 1. Çalışma Grubunda Yer Alması Planlanan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete ve 1-4. Sınıf Döngüsünü Tamamlamasına Göre Durumu.....	46
Tablo 2. Öğretmenlerin Çocuk Kitabı Olarak Nitelendirdikleri Kitaplarla İlgili Görüşleri.....	47
Tablo 3. Öğretmenlerin Disiplinler Arası Öğretimle İlgili Bilgileri	49
Tablo 4. Veri Toplama Araçları	53
Tablo 5. Görüşme Formu II’de Kullanılan Sorular	60
Tablo 6. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılabilirliği ile İlgili Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	65
Tablo 7. Öğretmenlerin Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılacak Çocuk Kitaplarının Seçimi, Kullanımı, Kullanılabileceği Dersler ile İlgili Görüşleri	69
Tablo 8. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanımının Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri ile İlgili Görüşleri.....	72
Tablo 9. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılmama Nedenleri, Kullanılamayacağı Durumlar ve Kullanımı Sırasında Karşılaşılabilecek Zorluklarla İlgili Görüşleri	74
Tablo 10. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılabilirliği ile İlgili Olumlu ve Olumsuz Görüşleri	76
Tablo 11. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının, Disiplinler Arası Öğretime Uygunluğu, Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanılabileceği Dersler ile İlgili Görüşleri.....	80
Tablo 12. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanımının Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri ile İlgili Görüşleri.....	82

Şekil 1. Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler	13
Şekil 2. Piaget (1972)'nin Disiplinler Arası Modeli (Akt. Taşdemir ve Taşdemir)	27
Şekil 3. Araştırma Yöntemi Belirlenirken İzlenen Yolu Gösteren Akış Diyagramı	35
Şekil 4. Araştırmada Kullanılan Çocuk Kitabının Belirlenmesinde İzlenen Yolu Gösteren Akış Diyagramı.....	37
Şekil 5. Görüşme Formu I'in Hazırlanmasında İzlenen Sıralı Adımlar	53
Şekil 6. Görüşme Formu II'nin Hazırlanmasında İzlenen Sıralı Adımlar	57

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, sınırlılıklarına, tanımlamalara ve araştırmaya başlarken yapılan varsayımlara yer verilmiştir.

Pek çok çalışmada çocuk, doğum ile erginlik süreci arasındaki dönemde bulunan insandır (Gökşen, 1985; Çocuk Hakları Sözleşmesi, 1989; Türk Dil Kurumu, 1994; Yavuzer, 1999; Şimşek, 2002; Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007; Yalçın ve Aytaş, 2008; Kıbrıs, 2010; Şahin, 2010; Yalçın ve Aytaş, 2016). Erginlik dönemi olarak da 14-15-16 yaşlardan bahsedilmektedir. Bununla beraber çocukluğu bebeklik sonrasında yaklaşık iki yaş civarında başlatan farklı çalışmalar da söz konusudur (Tuncer, 2000; Püsküllüoğlu, 2006; Oğuzkan, 2010). Aynı zamanda çocukluk döneminin kendi içinde gelişimsel evrelere de ayrıldığı görülmektedir (Gökşen, 1985; Tuncer, 2000; Yalçın ve Aytaş, 2008; Oğuzkan, 2010). Bu evrelerde genellikle okul öncesi ve okul çağı ayrımı dikkat çekmektedir. Okul öncesindeki çocuk ana dilini öğrenirken eğlenceli ve yararlı bazı araçlarla da okula hazırlanır (Gökşen, 1985). Okul çağında ise evrenin önemli özellikleri okumaya geçiş ve soyut işlemler döneminin başlangıcıdır (Gökşen, 1985; Tuncer, 2000; Yalçın ve Aytaş, 2008; Oğuzkan, 2010).

Çocuğun okul çağına ulaşması ile beraber planlı eğitim-öğretime katılması çocukluk dönemine toplumsal açıdan da bir rol yüklemektedir. Postman (1995) bu durumu şu şekilde açıklamaktadır: “Çocuklar, göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı mesajlardır... Bebekliğin tersine çocukluk, biyolojik bir kategori değil, toplumsal bir kurgudur.”

Bu toplumsal kurgunun gerçekleşebilmesi için eğitimin önemli olduğu açıktır. Bu doğrultuda çocuk eğitiminin, insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Bu tarihte çocuğu eğitebilme arayışı pek çok unsur gibi çocuk edebiyatının da doğuşuna

vesile olmuştur (Kıbrıs, 2014). Çocuğa iyi ve güzeli sevdirmeyi, dilini akıcı şekilde kullanmayı ve hayal dünyasını geliştirmeyi öğreten çocuk edebiyatının çocukların duygusal ve zihinsel gelişiminde önemi bütün dünya uluslarınca kabul edilmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2016). Çocuk edebiyatı daha çok okuma alışkanlığı kazandırma ve böylece edebiyattan tat alma bakımından ön planda olsa da aynı zamanda bir eğitim aracı olduğu da unutulmamalıdır (Göl, 2011).

Her geçen yıl birçok kitap çocuk edebiyatı ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Buna bağılı olarak çocuklar için doğru olan kitabı seçmek de giderek zorlaşmaktadır. Çünkü çocuk kitaplarının hitap ettiğı kitle göz önünde bulundurularak hem biçim (dış yapı) hem de içerik (iç yapı) bakımından çocuğun içinde bulunduğu döneme uygun olması gerekir (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016). Uygun kitaplar belirlendikten sonra kitabın doğru zamanda ve şekilde kullanımı da eğitimsel açıdan önemlidir.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde ve gelecek için sorunların çözümünde farklı alandaki bilgileri bütünleştirerek kullanabilen, değışik alanlar arasında ilişki kurabilen ve problemlere farklı bakış açılarıyla bakabilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır (Dervişoğlu ve Soran, 2003). Çünkü gerçek hayatta (iş hayatı ve özel hayat) karşılaşılan sorunların içeriğı çoğu zaman tek bir disipline ait bilgi ve becerilerle sınırlı kalmamakta, analizi ve çözümü için farklı disiplinlerin iş birliğı gerekmektedir. Ancak geleneksel okul ortamlarında karşılaşılan tek disipline dayalı öğrenme ortamlarında, öğrenciler bilgileri birbirinden bağımsız olarak öğrendikleri için öğrendikleri bilgilerin birbiriyle bağlantısını kurmakta ve hayata geçirmekte zorluk yaşamaktadırlar (Yıldırım, 1996). Bunun yanı sıra disiplinler eğitim öğrencilerin sorgulama gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirememektedir (Ackerman ve Perkins, 1989). Bu nedenle okullarda disiplinlere ve parçalanmış bilgilerle uğraşmak yerine disiplinler arası öğrenme ortamları oluşturulmasında yarar vardır (Wellensiek ve Petermann, 2002). Okullarda disiplinler arası çalışmaların yapılması eğitim öğretim sürecini zenginleştirecek ve öğrencilerin farklı disiplinlerde edindikleri bilgi ve beceriyi farklı alanlarda birleştirmelerini sağlayacaktır (Dervişoğlu ve Soran, 2003). Nitekim Ekonomik Kalkınma ve İşbirliğı Örgütü [OECD]'nün Uluslararası Öğrenci

Değerlendirme Programı [PISA]'nın 2000, 2003 ve 2015 yıllarında düzenlemiş olduğu sınavlarda en başarılı olan ülkeler arasında Finlandiya olduğu görülmektedir (OECD, 2007). Finlandiya'nın eğitim modeli incelendiğinde ise konuların tek tek işlenmektense disiplinler arası olarak ele alındığı; okuma, matematik ve fen gibi konuların bütünsel olarak müfredatta yer aldığı görülmektedir (Sahlberg, 2018).

20. yüzyılın sonlarına doğru yapılan çalışmalar, geleneksel disiplin merkezli öğretim programlarındaki bağımsızlığa karşın bütünlüğü ve ilişkilendirmeyi vurgulamakta ve disiplinler arası öğretim yaklaşımının benimsendiği görülmektedir (Martinello ve Cook, 2000). Disiplinler arası öğretim bir kavramın, konunun, problemin incelenip en az iki disiplinin yöntem ve bilgisini bir araya getirilmesidir (Jacobs, 1989). Bir örnek olarak, var olan şeylerin geçmişini araştıran tarihçi, çalışma yöntemini keşfetmeye çalışan bilim insanı ve yeni şeyler üreten sanatçının zihinsel fonksiyonlarının bir araya getirilmesi olarak nitelendirilebilir (Hope, 1991).

İlkokul çağındaki öğrenciler de dünyayı bir bütün olarak algılamaktadırlar (Demir, 2009). Bu nedenle ilkokullarda işlenen konular ve etkinlikler arası ilişkilerin kurulması, öğrenilmesi gereken bilgilerin disiplinlere ayrılmış şekilde değil, özellikle bütünleştirilerek öğretilmesinde yarar vardır (Ünal, 2011). Bunun için çocuk kitapları bir araç olarak kullanılabilir. Nitekim alan yazında çocuk edebiyatı ürünlerinin özellikle dil ve edebiyat öğretimi dışında farklı derslerde de kullanılabileceğini gösteren çalışmalar mevcuttur (Akyol, 2011). Ancak çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durumda öncelikle çocuk kitaplarının sınıflarında kullanım zamanının ve yönteminin belirleyicisi olan sınıf öğretmenlerinin görüşleri önem arz etmektedir. Çünkü öğretmenler, eğitim programlarını hayata geçiren, uygulayan, yapılanlara anlam kazandıran kişidir (TDK, 1994). Bu sebeple öğretmenlerin uygulamada karşılaştığı sorunlar ve bu sorunlara nasıl ve ne tür çözümler getirdiği önemlidir (Harris, 2000). Öğretmenlerin görüşlerinin alınması, var olan problemleri çözmeye yardımcı olabileceği gibi gelecekteki olası sorunları önlemeye de katkı sağlayacaktır (Başaran, 2004). Bu çalışmada da “Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?” problemine cevap aranmıştır. Ancak bu cevaba ulaşabilmek için öğretmenlerin hem çocuk kitapları hem de disiplinler arası öğretim hakkında bir miktar da olsa bilgilerinin olması

gerekmektedir. Bu nedenle çalışma disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan öğretmenlerle sınırlı tutulmuş ve probleme bağlı olarak aşağıdaki iki alt soruya cevap aranmıştır:

1. Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?
2. Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin Kuklacı (Tuğcu, 2012) kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusundaki görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Görüşmeler bireylerin bakış açılarına ulaşmak için yapılar konulara farklı açılardan yaklaşmak önemlidir ve görüşmeler kişilerin deneyimleri, fikirleri, duyguları ve birbirleri ile ilgili olarak doğrudan bilgi sahibi olunmasını sağlar (Patton, 2014). Bu duruma genel bir durum ve özel bir durum olarak iki farklı açıdan bakmakta fayda görülmüştür. Bu bağlamda durumu genel bir bakış açısıyla inceleyebilmek için disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bunu takiben de durumu daha özelden inceleyebilmek için araştırma kapsamına uygun bir çocuk kitabı belirlenmiştir. Bu kitap Kemalettin Tuğcu'nun Kuklacı kitabıdır. Bu kitap işe koşularak disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin örnek kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşleri belirlemek amaçlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Eğitimin hedefi, toplumu oluşturan bireyleri bulunduğu noktadan daha ileri taşımaktır (Başaran, 2004). Eğitimin niteliği ise öğretmen, öğretim programları, ders araç ve gereçleri, eğitim öğretim ortamı gibi birçok değişken belirlemektedir (Başaran, 2004). Bu değişkenlerden öğretmen diğer bütün unsurları öğrenciyle

buluşturan olarak özel bir öneme sahiptir (Başaran, 2004). Bu nedenle eğitimle ilgili yapılacak çalışmalarda öğretmenlerin görüşlerinden faydalanılması önem arz etmektedir.

Bu çalışmada da çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması ile ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Böylece doğrudan eğitim-öğretim ortamının bir parçası olan öğretim programları ve ders kitapları üzerinde çalışan uzmanlar için birinci elden veri elde edilmiş olacaktır. Bunun yanı sıra disiplinler arası öğretim yapan ve/veya yapmak isteyen sınıf ve branş öğretmenlerine, okulu bu anlayışla düzenleyebilecek okul yönetimine öğretmenlerin konu hakkındaki görüşlerini ortaya koyarak gerekli hazırlıkları yapabilmeleri için yol gösterecektir.

Disiplinler arası öğretim konusunda çalışan araştırmacılar için ise tema belirlemek konusunda çocuk kitaplarının kullanımının öğretmenler açısından nasıl karşılanabileceğini ortaya koyacak bir çalışma ortaya koyulmuş olacaktır. Böylece bu araştırma ilkokullarda öğretimle ilgili pek çok alan için önemli bir veri kaynağı olacaktır.

Daha da ötesi örgün öğretimle ilgisi olmayan ancak çocuk edebiyatı ürünlerini ortaya koyan yazarlar içinde eserlerinin okullarda farklı disiplinlerde kullanılabilirliği hakkında bir fikir edinme imkânı doğacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

- Bu çalışmada da “Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?” problemine cevap aranmıştır. Ancak bu cevaba ulaşabilmek için öğretmenlerin hem çocuk kitapları hem de disiplinler arası öğretim hakkında bir miktar da olsa bilgilerinin olması gerekmektedir. Bu nedenle çalışma disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan öğretmenlerle sınırlı tutulmuştur.
- Bu çalışmada durumu ortaya koyabilmek için durum hem genel olarak hem de örnek bir kitap aracılığıyla incelenmiştir. Örnek kitap seçiminde hâlihazırda basımı devam eden pek çok kitap arasından karar verme

aşamasında MEB tarafından 2005 yılında belirlenen ve bu çalışma başladığında hâlâ yürürlükte olan İlköğretim Okulları için 100 Temel Eser (MEB, 2005), listesinden faydalanılmış ve uzmanların desteğiyle bir örnek kitap olarak Kuklacı seçilmiştir. Böylece herhangi bir yazarın ya da yayınevinin kitabını ön plana çıkararak araştırmayı yanlış yaklaşımlardan korumaya çalışılmıştır. Bununla beraber çalışma kapsamında tek örnek kitap kullanılmış olması da bir sınırlılıktır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada araştırma problemi oluşturulurken, örnek kitap belirlenirken ve veriler toplanırken bazı varsayımlar yapılması gerekmiştir. Bu varsayımlar aşağıdaki gibidir:

- Bu araştırmada öğretmen görüşleri belirlenmesi planlanmıştır. Görüş kişiye özgü olarak zaman içinde geliştirilir. Dolayısıyla doğrudan ölçme araçlarıyla belirlenemez. Görüş belirlemeyle ilgili alan yazın incelendiğinde anketlerin (Özhamamcı, 2013; Çelik, 2014; Tezel ve Çelik Karacalı, 2017) ya da görüşme formlarının (Demirel, Tuncel, Demirhan ve Demir, 2008; Aladağ ve Şahinkaya, 2013; Aslan Yolcu, 2013; Aslan ve Karakuş, 2016; Gürkan ve Doğanay, 2016; Karakuş, Türkan ve Karakuş, 2017) kullanıldığı görülmüştür. Görüşme formlarının veri toplamada diğer veri toplama araçlarına göre bazı avantajları vardır (Bailey, 1982; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016): Esneklik, yanıt oranının yüksekliği, sözel olmayan davranışları ve anlık tepkileri gözlemleyebilme, ortam üzerinde kontrol sağlayabilme, soru sırasını değiştirebilme, veri kaynağını cevaplarla ilgili doğrulayabilme ve ayrıntılı bilgiye ulaşma söz konusu avantajlar arasında ilk sayılabilenlerdir. Buradan yola çıkarak görüşme formları görüş belirlemek için uygun veri toplama araçları olarak varsayılmıştır. Bu varsayımdan yola çıkarak çalışmanın amacına uygun görüşme formları hazırlanmıştır. Bu formların hazırlanmasında izlenen sıralı adımlar yöntem bölümünde açıklanmıştır.
- Örnek çocuk kitabı belirlenirken iki aşamalı bir süreç izlenmiştir. Birinci aşamanın sonunda belirlenmiş olan listedeki kitaplardan iki kitap araştırma amacına uygun bulunmuştur. Bu iki kitaptan hangisinin kullanılacağına

belirlenebilmesi için kitaplar temin edilerek uzmanlara ulaştırılmıştır. Uzmanların, kendilerine sunulan çocuk kitaplarının ayrıntılı olarak inceleyerek karar verdikleri varsayılmıştır.

- İkinci alt sorunun cevaplanabilmesi için katılımcı öğretmenlerin Kuklacı adlı kitabı okumuş olması gerekmektedir. Bu durumu sağlayabilmek için kitap temin edilerek katılımcı öğretmenlere dağıtılmış ve ikinci alt soruya dair veriler öğretmenlere kitabı okumaları için belirli bir süre verildikten sonra toplanmıştır. Bu nedenle katılımcı öğretmenlerin Kuklacı kitabını okudukları varsayılmıştır. Çalışmanın başında kabul edilen bu varsayımın gerçekleştiği süreç içinde gözlemlenmiştir. Görüşme sürecinde öğretmenlerin Ö8 :*“Gerçek yaşamla [Kuklacıdaki aile içinde yaşanan] ... problemleri karşılaştırılarak gerçek çözümler üretilebilir.”* , Ö11: *“Recai Bey’in güçlü ve zayıf yönlerini Hayat Bilgisi dersinde kullanabiliriz.”* ve Ö14: *“Recai Bey’in yaptıkları kullanılabilir, onun özellikleri kullanılabilir. Hayat Bilgisi, Türkçe derslerinde kişiliği kullanılabilir. Görsel sanatlar dersinde yaptığı kuklaların resimleri yaptırılabilir ya da hamurdan aynı kuklalar yaptırılabilir. Adalet konusunda yaptıkları Türkçe, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerde kullanılabilir.”* ifadelerinden öğretmenlerin bu kitabı okuduklarını anlayabilmekteyiz.

1.6. Tanımlar

Çocuk Kitabı: Çocuklar için hazırlanan tüm öğretici ve yazınsal kitaplardır (Sever, 2013).

Disiplinler Arası Yaklaşım: Bir konunun, problemin, kavramın incelenmesi için en az iki disiplinin yöntem ve bilgisini kullanan program anlayışıdır (Jacobs, 1989).

Disiplinler Arası Öğretim: Belirli konu ya da temaların, belirli kavramlar çerçevesinde bütünleştirecek şekilde bir araya getirilerek sunulmasıdır (Yıldırım, 1996).

Görüş: Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargı, fikir (TDK, 1994).

Sınıf Öğretmeni: 1-4. sınıflarda bulunan çocukların istenilen öğrenme yaşantılarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevli öğretmenlik yapma yetisini elde etmiş olan kimsedir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çocuk ve edebiyat, çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatı türleri, çocuk kitabı, 100 temel eser, çocuk edebiyatı ile ilgili araştırmalar, disiplinler arası öğretim, disiplinler arası öğretime ihtiyaç duyulma nedenleri ve disiplinler arası öğretimle ilgili araştırmalar açıklanmıştır.

2.1. Çocuk ve Edebiyat

Çocuklar küçük yetişkinler değil; kendi hakları, ilgileri ve yetenekleri olan bireylerdir (Huck, 1992). Bu bakımdan çocuklar bu dönemlerinde ilgi, merak, eğlence ve hayal kırıklığı gibi duygularına hitap eden bir edebiyata ihtiyaç duymaktadırlar (Huck, 1992; Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007). Çeşitli kaynaklar çocuklar için edebiyatın yararlarını aşağıda belirtildiği gibi açıklamışlardır:

- Hoş vakit geçirtme, eğlendirme ve eğitme işlevi görür (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014). Ruha canlılık verir, yaşama gücünü artırır (Oğuzkan, 2010).
- Çocukta güzellik duygusu geliştirir (Şimşek, 2014).
- Hızlı görsel algılama becerisi gelişir (Turla, 2015).
- Edebiyat çocuğun dillini geliştirir (Huck ve Kiefer, 2004; Oğuzkan, 2010; Göl, 2011; Santora,2013).
- Hayal gücü geliştirir (Göl, 2011; Turla, 2015). Yaratıcı etkinlikleri teşvik eder (Oğuzkan, 2010).
- Çocuklar kendileri için yazılmış metinde çevresinin ve günlük hayatının benzeri örnekleri bulur (Şimşek, 2014). Böylelikle çocuğun hayatı, insanı ve çevreyi tanımasına ve merak geliştirmesine ortam hazırlar (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Turla, 2015). Bir rehberlik kaynağıdır (Oğuzkan, 2010).

- Eserlerin içeriğine göre bilgi ve deneyimleri artar (Turla, 2015). Edinilen bilgi ve deneyimler yoluyla mantıklı düşünme ve problem çözme becerileri gelişir (Huck ve Kiefer, 2004; Santora,2013; Turla, 2015).
- İçeriğindeki zenginlik ve bir konu üzerinde yazılmış sayısız kitap bulunması nedeniyle eleştirel düşünme ve yargıda bulunma açısından çocuklara sayısız fırsatlar sunar (Huck, Hepler, Hickman ve Kiefer, 1997; Akt. Kaya, 2006).

Bütün bu yararlardan yola çıkarsak edebiyat; çocuğun güzellik duygusunu, hayal gücünü, dilini, görsel algılama becerisini, mantıklı düşünme, problem çözme, eleştirel düşünme, yargıda bulunma becerilerini geliştirir. Bunların yanı sıra edebiyatın çocuğu eğlendirme, eğitime, onun bilgisini artırma, insanı ve çevreyi tanımasını sağlama, merak duygusu geliştirme gibi işlevleri de vardır.

2.1.1. Çocuk Edebiyatı

Çocuk edebiyatı bol ürün ve çelişkilerle dolu bir alan olmakla beraber bol ürün bir karmaşayı değil çocuk edebiyatını zenginleştiren çocuk edebiyatını kapsayan düşüncelerin çeşitliliğini göstermektedir (Hunt, 1992). Bu nedenle kendine özgü nitelikleri vardır (Oittinen, 2000).

Çeşitli kaynaklardaki çocuk edebiyatı tanımları incelendiğinde tanımların bazı kavramlar üzerinde yoğunlaştıkları görülmüştür. Buna göre çocuk edebiyatı tanımları gruplandırılarak aşağıdaki gibi sunulmuştur.

Hedef kitleye göre çocuk edebiyatı:

- Gelişim sürecinde bulunan 2-15 yaş arası çocuğun gelişim düzeyini inerek hayal dünyasına seslenir (Şimşek, 2014).
- 2-14 yaşları arasındaki bireylerin ihtiyaçlarını karşılar (Oğuzkan, 2010).
- Erken çocukluk ve ergenlik dönemini kapsar. Çocukların dil gelişimine ve anlama düzeylerine uygun olan sanatsal nitelikli dilsel ve görsel öğelerle duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirir ve beğeni kabiliyetini artırır. (Sever, 2004).
- Bir konudan ya da bir yazardan ziyade bir dinleyici kitlesini hedef alan tek edebi tür (Sale, 1993).

Yazarı bakımından çocuk edebiyatı:

- Genellikle yetişkinler tarafından yazılmış olan edebiyattır (Turla, 2015).

- Usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için kaleme alınır. Bu eserler üstün sanat özelliklerine sahiptir (Oğuzkan, 2010).

Amacı ve işlevine göre çocuk edebiyatı:

- Çocukların büyüme ve gelişimlerine; duygu, düşünce, hayal, zevk ve yeteneklerine hitap ederek eğlenmelerini sağlayan sözlü ve yazılı ürünlerdir (Yalçın ve Aytaş, 2016).
- Çocukluk çağında bulunan insanların duygu, düşünce ve hayallerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserlerdir (Oğuzkan, 2010).
- Çocukların düşünsel, duygusal ve toplumsal yönden gelişmelerine katkıda bulunmak, gizli yeteneklerini ortaya çıkarmak için yapılan yayınların hepsi (Sale, 1993).
- Diğer edebi türlere benzemeden çocuklara ait bir dünya oluşturmayı ve çocuk okurların hayallerini, duygularını ortaya çıkarmayı amaçlar (Nodelman, 1992).
- Ebeveynler ve toplumda yer alan kişiler açısından, gelecek nesillere öğretilmesi düşünülen değer yargılarının onlara ulaştırılmasında en mükemmel kaynaktır (Musgrave, 1995).
- Yetişkin edebiyatında olduğu gibi insanların acılarını, arzularını ve hayatın kendisini öğreten alandır (Stoodt, Ampspaugh ve Hunt, 2011).

Bütün bu tanımlamalar ve fikirler göz önünde bulundurulduğunda çocuk edebiyatını şu şekilde tanımlamak mümkündür:

Çocuk edebiyatı, edebiyatın içinde çocukluk döneminde bulunanlar için oluşturulmuş eserlerdir. Çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal ve dilsel gelişimini dikkate alarak yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar (Turla, 2015). Geçmiş, bugün ve gelecek arasında bir bağ kuran, çağın değerlerini içeren, kültürel mirasa sahip çıkarak onu genç nesillere aktaran, estetik duygu oluşturan edebi türdür (Turla, 2015).

2.1.2. Çocuk Edebiyatı Türleri

Edebiyatta biçim ve içerik bakımından belirli kurallara göre oluşturmuş veya söylenmiş eserlerdir (Aytaş, 2003). Alan yazında çocuk edebiyatı türleri ile ilgili

farklı listelere olduğu görülmektedir. Ulaşılmış olan listeler aşağıda bir arada sunulmuştur:

- Fabl (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Masal (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Öykü (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Roman (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Şiir (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Biyografi (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Destan (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Anı (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2014)
- Bilimsel buluş ve doğa olaylarının anlatan yazılar anlatan kitaplar (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2014)
- Film, gezi ve gözlem yazıları (Şimşek, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Gezi yazıları (Kıbrıs, 2014; Şimşek, 2014)
- Tiyatro ve dramatisasyon (Şimşek, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Çizgi kitaplar (Kıbrıs, 2014)
- Çizgi roman (Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Deneme (Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Efsane (Kıbrıs, 2014)
- Fıkra (Kıbrıs, 2014)
- Köşe yazısı (Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Sohbet (Yalçın ve Aytaş, 2016)
- Söylence (Yalçın ve Aytaş, 2016)

Bu listeye göre fabl, masal, öykü, roman ve şiir en çok çalışmada çocuk edebiyatı ürünü olarak kabul edilmiştir.

2.1.3. Çocuk Kitabı

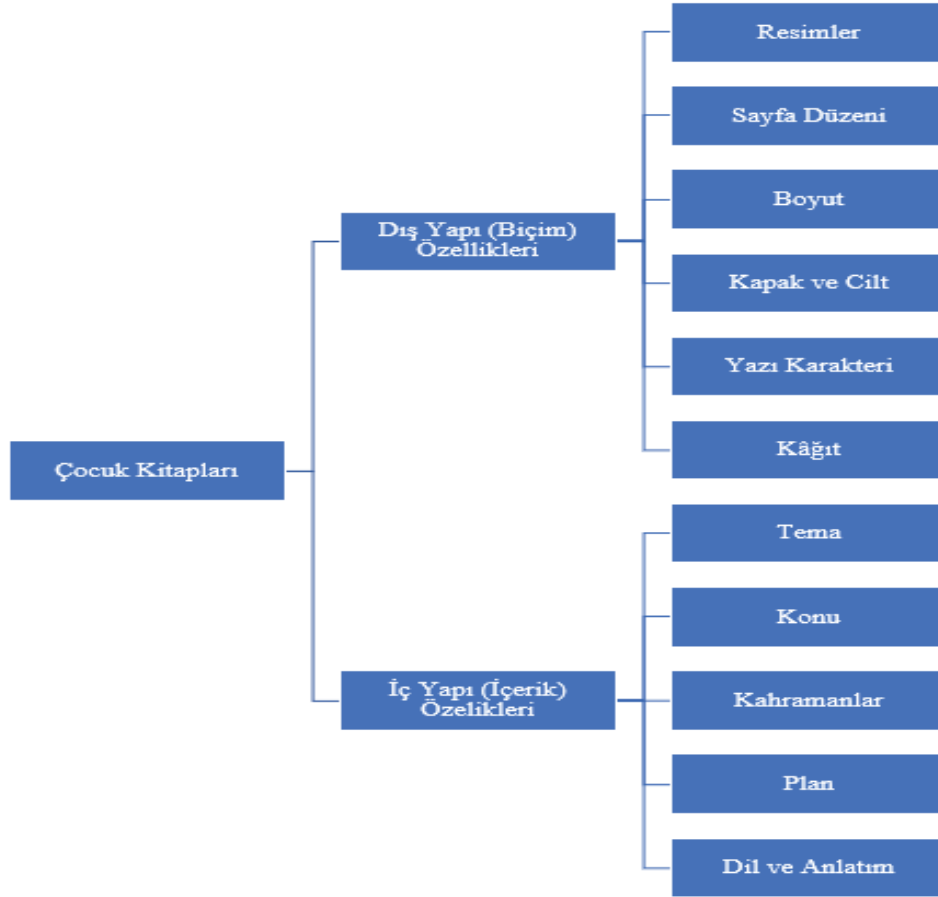
Bir kitabın çocuk kitabı olarak nitelendirilebilmesi için birçok özellik taşıyor olması gerekir (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2016). Alan yazın incelendiğinde bu özelliklerin iki kategoride ele alındığı görülmektedir. Bu kategoriler aşağıdaki gibidir:

- Biçimle ilgili özellikler (Palmer, 2002: Akt. Taşdemir, 2005; Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Turla, 2015; Kıbrıs, 2016).
- İçerikle ilgili özellikler (Palmer, 2002: Akt. Taşdemir, 2005; Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Turla, 2015; Kıbrıs, 2016; Sever, 2016).

Bu kategorilerde olması gereken özellikler alan yazından faydalanarak Şekil 1’de sunulmuştur:

Şekil 1. Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler

Şekil 1’de görüldüğü gibi çocuk kitaplarının dış yapı (biçim) ve iç yapı (içerik) yönünden bazı özellikler taşıması gerekmektedir. Bir kitabın çocuk kitabı olarak adlandırılabilmesinde dış yapı bakımından resimler, sayfa düzeni, boyut, kapak ve cilt, yazı karakteri ve kâğıt; iç yapı bakımından ise tema, konu, kahramanlar, plan, dil ve anlatım yönlerinden incelenmesi gerekmektedir. Bu başlıklar ayrıntılı olarak aşağıda açıklanmıştır.

2.1.3.1. Dış Yapı (Biçim) Özellikleri:

Çocuk kitabının dış yapısını (biçim) resimler, sayfa düzeni, boyut, kapak ve cilt, harfler ile kâğıt başlıkları oluşturmaktadır. Bu kategorilerin özellikleri aşağıda sunulmuştur.

2.1.3.1.1. Resimler

- Süsleyici olmalıdır (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016): Eğlendirip, güldürebilir, neşe verebilir ve sevimli olabilirler (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2016). Böylece kitabı çekici hâle getirebilirler (Şimşek, 2014).
- Açıklayıcı olmalıdır (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016): Böylece anlatımı somutlaştırarak düşüncüyü, kavramı ve nesneyi kelimelerle birlikte açıklayarak öğrenmeyi hızlandırabilirler (Şimşek, 2014).
- Bütünleyici olmalıdır (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016). Yazıyla anlatılması güç olan konular resimleme yoluyla anlatılabilir (Şimşek, 2014).
- Çocukların hayal gücünü ve yaratıcılığını harekete geçirecek nitelikte olmalıdır (Şimşek, 2014).
- Çocuğun sanatsal gelişim özelliklerine uygun olmalıdır (Şimşek, 2014):
  - 2-9 yaş için esnek çizgiler ve parlak renkler,
  - 9-12 yaş için gerçeğe yakın resimler.
- Kitaplardaki resim-metin oranı gelişim özelliklerine uygun olmalıdır (Tür ve Turla, 1999; Gönen, 2000; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016):
  - 2-7 yaş için kitabın 1/4'ü yazı, 3/4'ü resim,
  - 7-9 yaş için 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim,
  - 9-12 yaş ve üstü için 3/4'ü yazı, 1/4'ü resim.
- Metnin veya sayfaya uygun şekilde konumlandırılmalıdır. Sayfa düzeni bakımından resim ve metin arasında bütünlük sağlanmalıdır (Oğuzkan, 2010).

Yukarıdaki özelliklerden yola çıkarak çocuk kitaplarında yer verilen resimlerin niteliğinin, işlevinin, yaşa uygunluğunun, metinle oluşturduğu bütünlüğün ve metinle oranının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.1.2. Sayfa Düzeni

Alan yazında sayfa düzeni ile ilgili olarak aşağıdaki özelliklere vurgu yapılmıştır:

- Metin ve resimler sayfa üzerinde uyumlu olarak yerleştirilerek kolay okunabilirlik sağlanmalıdır (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Kıbrıs,2016).
- Sayfa kenarlarında uygun boşluklar bırakılmalıdır (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Kıbrıs, 2016). Kenar boşlukları en az 2 cm olmalıdır (Sever, 2013; Kıbrıs, 2016).
- Paragraflar ve bölümler arasında uygun bırakılmış boşluklar olmalı: 1,5-2 cm boşluk uygun kabul edilebilir (Sever, 2013).
- Satırlar uygun aralıklarla dizilmiş olmalı: Normal aralıklı ya da normalden çok aralıklı satırlarla dizilebilir (Oğuzkan, 2010; Turla, 2015). En az 1,25 cm olarak ayarlanmalıdır (Sever, 2013; Kıbrıs, 2016).
- Kitaba resim, fotoğraf vb. yerleştirilirken sayfa kenarlarındaki boşluklara dikkat edilmelidir (Sever, 2013).
- Çift sütun sayfalar yerine tek sütun sayfalar tercih edilmelidir (Oğuzkan, 2010).

Yukarıdaki özelliklerden yola çıkarak çocuk kitaplarının sayfa düzeni ile ilgili olarak metin ve resim konumlandırmasının, kenar boşluklarının, paragraf ve bölümler arası boşlukların, satır aralığı sıklığının ve sütun sayısının öneli olduğu görülmektedir.

2.1.3.1.3. Boyut

Alan yazında boyutla ilgili olarak aşağıdaki özelliklere vurgu yapılmıştır:

- Kitabın boyutu hedef kitlenin yaşına göre belirlenmeli:
  - 16 x 24 cm olması gerekmektedir (Oğuzkan, 2010)
  - Okul öncesi, 1., 2. ve 3. sınıf çocukları için değişik boyutlarda kitaplar yapılabilir ancak diğer sınıflar için A4 (21x29 cm) ya da A5 (14x21 cm) boyutlarının 4. sınıftan sonra A5 boyutunun tercih edilmesi gerekmektedir (Kıbrıs, 2016).

- Çocuğun kolayca taşıyabileceği hacimde ve ağırlıkta olmalıdır (Tür ve Turla, 2005; Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014).
- Kullanacak kişiye ve görsel tasarıma uygun olmalıdır ((Stewig 1998, Akt. Güleç ve Geçgel 2006).

Söz konusu özellikler çocuk kitaplarının boyutuyla ilgili olarak yaş, sınıf ve gelişim düzeyine göre kitabın boyutlarının ve ağırlığının önemli olduğunu göstermektedir.

2.1.3.1.4. Kapak ve Cilt

Alan yazında çocuk kitaplarının kapak ve cilt özellikleri ile ilgili şunlar vurgulanmıştır:

- Kapak çocuğun dikkatini çekebilmelidir (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Kıbrıs, 2014; Şimşek, 2014; Turla, 2015).
- Çocukta kitabı okuma isteğini arttırmalıdır (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Kıbrıs, 2014; Şimşek, 2014; Turla, 2015).
- Kitabın kapağında (Şimşek, 2014) veya iç kapağında hangi yaş düzeyine uygun olduğu belirtilmelidir (Turla, 2015).
- Kapak resimlemesi içerikte işlenen konu, olay ve karakterlerle ilgili olmalıdır (Şimşek, 2014; Turla, 2015; Kıbrıs, 2016).
- Kapak karton, mukavva, bez veya seflon gibi dayanıklı malzemelerden yapılmalıdır (Şimşek, 2014; Turla, 2015). Küçükler için kalın mukavva veya bezden, daha büyükler için ise mukavva veya kalın kartondan olmalıdır. (Tür ve Turla, 1999; Gönen, 2000; Oğuzkan, 2000).
- Kapağın yapısı yazı, çizgi ve resimleri açıkça gösterebilmelidir (Şimşek, 2014; Turla, 2015).
- Kolayca açılabilir, desteksiz durabiliyor ve sayfaları kolayca çevrilebiliyor olmalıdır (Şimşek, 2014).
- Cildi dayanıklı olmalıdır. Çünkü iyi bir cilt, kitabın uzun süre eskimeden kullanılmasını sağlar (Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016).
  - Çocuk kitaplarında sağlam ciltlemenin en iyi yolu bez ve dikiş yoluyla yapılıdır (Tür ve Turla, 1999; Gönen, 2000; Oğuzkan, 2000).

- Sicimle dikme, tel zımba ile dikme, tutkallama tekniği ile yapıştırma olmak üzere üç çeşit ciltleme vardır ve en iyi ciltleme tutkalla yapılandır (şimşek, 2014).
- Dağılmış ve sayfaları karmakarışık olmamalıdır (Ersoy, Avcı ve Turla, 2006). Verilen özelliklerden yola çıkarak kapakta yer alan resimlerin işlevselliği ve içerikle uyumu, kapakta gerekli bilgilerin yer alması, kapak ve cildin sağlamlığının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.1.5. Yazı Karakteri

Alan yazın incelemesine göre çocuk kitaplarında kullanılan yazı karakteri ile ilgili aşağıda belirtilen özelliklere dikkat edilmelidir:

- Harflerin büyüklüğu çocukların yaşına uygun olmalıdır:
  - 12-36 punto arasında değişebilir (şimşek, 2014).
  - 1. sınıf çocukları için 20-24, 2. sınıflar için 18, 3. sınıflar için 16 ve 4. sınıflar için 16 punto ve aşağısı olmalıdır (Gürel, Temizyürek ve şahbaz, 2007).
  - 1., 2. ve 3. sınıf çocukları için harf büyüklükleri 12 puntodan küçük, 4. sınıf çocukları için de 10 puntodan küçük olmamalıdır. (Oğuzkan, 2010; Turla, 2010; şimşek, 2014).
  - Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının ders kitapları vb. yayınlar için belirlediği ölçüye göre; 1. sınıfta 20-24 punto olmalı, 2. ve 3. sınıfta 18-20 puntodan küçük olmamalı, 4. sınıfta ise 10 puntodan aşağı olmamalıdır (Kıbrıs, 2016).
  - Okul öncesi için hazırlanan kitaplarda 24, 22 ve 20 punto büyüklüğündeki harfler kullanılmalı ve yaş ilerledikçe harflerin puntosu küçülmelidir (Sever, 2013).
  - Okul öncesi dönemde kitaplar 16-20 punto olmalı, yaş ilerledikçe harflerin boyutu küçülmelidir (Turla, 2015).
- Kitaplarda bulunan harflerin boyut, renk ve şekilleri okuma isteğini artırmalı ve okuma kolaylığı sağlamalıdır. (Sever, 2013).

Bu bilgilerden yola çıkarak çocuk kitaplarında kullanılan yazı karakterinin sınıf ve yaş seviyesine göre farklılaşması ve okumayı kolaylaştırıcı özelliği üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.1.6. Kâğıt

Çocuk kitaplarında kullanılan kâğıt ile ilgili dikkat edilmesi gerekenler alan yazın incelemesine göre şu şekildedir:

- Çok parlak olmamalı, mat kâğıtlar tercih edilmelidir (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016). İkinci hamur ya da az parlak olan birinci hamur tercih edilmelidir (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016).
- Sağlam dokulu ve sayfalar silinebilecek özellikte olmalıdır (Şimşek, 2014). Kolayca yırtılmamalıdır (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016).
- Resimlerin niteliğini ve renklerini özgün biçimde yansıtabilmeli ve yazıların kolayca okunmasını sağlanmalıdır (Sever, 2013). Kâğıdın yüzey rengi ile yazının rengi zıtlık oluşturmamalıdır (Şimşek, 2014). Resimlerin renklerini yansıtabilmelidir (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Kıbrıs, 2016).

Buna göre çocuk kitaplarında kullanılan kâğıdın göz ve görme algısına etkisi, resimleri ve renkleri doğru yansıtabilmesi, işlevselliği ve sağlamlığı üzerinde durulmuştur.

2.1.3.2. İç Yapı (İçerik) Özellikleri

Çocuk kitapları yalnız dış yapı (biçim) özellikleri ile değil iç yapı (içerik) özellikleri ile de istenilen nitelikleri taşımamalıdır (Kıbrıs, 2016). Tema, konu, karakterler, dil ve anlatım ile plan, bir çocuk kitabını yapılandıran içerik öğeleridir (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Turla, 2015; Kıbrıs, 2016; Yalçın ve Aytaş, 2016). Bu öğelerde bulunması gereken özellikler alan yazından faydalanarak aşağıda ayrıntılarıyla sunulmuştur:

2.1.3.2.1. Tema

Bir hikâyede veya bir eserde verilmek istenen düşünce, fikir veya okuyucuya dolaylı olarak iletilmek istenen mesaja tema denir (TDK, 1994). Tema kitabın

temelini oluşturan, içinde gizli bir şekilde bulunan soyut bir kavramdır (Şimşek, 2014).

- Tema çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalıdır (Tür ve Turla, 1999).
- Çocuk kitaplarında tema açık ve seçik bir şekilde belli olmalıdır (Oğuzkan, 2010).
- Aile, vatan, millet, doğa ve yaşama sevgisi, dayanışmanın önemi, hoşgörü ve doğruluk, çalışkanlık ve sorumluluk bilinci gibi temalara yer verilmelidir (Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Turla, 2015; Kıbrıs, 2016).
- Çocuk kitaplarında çocuğu olumsuz davranışlara yönlendirebilecek; düşmanlık, öç alma, aldatmaca saldırganlık vb. temaların işlenmesi uygun değildir (Turla, 2015).

Verilen özelliklerden yola çıkarak temanın çocuğun yaş, seviye ve gelişim düzeyiyle ilgili olduğu, çocuğu iyiye ve doğruya yönlendirmesi gerektiği ve belirgin olmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.2.2. Konu

Temaya göre daha somut bir kavram olan konu; konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce olay veya durumdur (TDK, 1994). Zihinde tasarlanan bir temadan sonra eserlerin konusu ortaya çıkarılabilir. Gerçek ya da gerçektışı birçok olay, yaşanmış ya da yaşanabilecek bazı durumları içeren konunun tema ile bağlantısının sağlanması gerekir (Oğuzkan, 2010).

- Tema ve konu bağlantısı güçlü olmalıdır (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014; Yalçın ve Aytaş, 2016).
- Yerli kültürel değerler kadar evrensel insanlık ve ahlaki değerleri de taşıması gerekir (Oğuzkan, 2000; Oktay, 2000; Şirin, 2000; Kıbrıs, 2016).
- Didaktik (öğretici) olmalı, estetik yaşantılar sunmayı hedeflemelidir (Kıbrıs, 2016).
- Akla yatkın ve inandırıcı, eğlendirici, dinlendirici olmalıdır (Gönen, 2000; Huck ve Kiefer, 2003; Oğuzkan, 2010; Sever, 2013; Şimşek, 2014; Turla, 2015).
- Düşünmeye yöneltmeli ve okuyuculara çeşitli görüşler kazandırmalıdır (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014).

- Çocukların güvenini artırıcı, geleceğe ümitle bakmalarını sağlayıcı insan ve tabiat sevgisi gibi değerlere (Yalçın ve Aytaş, 2016) ve toplumsal değerlere önem verilmeli, yaşadığı toplumu geleceğe taşıyacak milli konulara yer verilmeli, mizah duygusunu geliştirmelidir (Oğuzkan, 2010).
- Konu belirlenirken çocukların yaşları, seviyeleri, cinsiyetleri, ilgileri ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır (Kıbrıs, 2016; Yalçın ve Aytaş, 2016).
- Çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak;
  - 6-9 yaş için aile, insan, doğa ve hayvan sevgisi;
  - 9-12 yaş için sevgi, tarih, kahramanlık, macera, fantastik konular işlenmelidir (Şimşek, 2014).

Yukarıdaki bilgilere göre çocuk kitaplarında işlenen konu çocuğun gelişim düzeyi, yaşı, cinsiyetine uygun, ilgi ve ihtiyaçları ile ilgili, amaca uygun, tema ile ilişkili, ulusal ve uluslararası değerlere yer verir olmalıdır.

2.1.3.2.3. Kahramanlar

Çocuk yaş grubuna bakılmaksızın, okuduğu kitabın kahramanından etkilenir (Yalçın ve Aytaş, 2008). Bu bakımdan alan yazında çocuk kitaplarındaki kahramanlarla ilgili vurgulanan özellikler şunlardır:

- Çocuklar için hazırlanan kitaplarda kahraman sayısı bir ile üç arasında olmalıdır (Turla, 2015). Gereğinden fazla kahraman bulunmamalıdır (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2016; Yalçın ve Aytaş, 2016). Diğer kahramanlar ana kahraman etrafında tanımlanarak anlatılmalıdır (Yalçın ve Aytaş, 2016).
- Kahramanlar çocuğun dünyasında yer alabilecek varlıklar arasından seçilmelidir (Oğuzkan, 2010; Kıbrıs, 2016). Çocuk kitaplarında insan ve hayvan karakterler canlandırılacağı gibi bir nesne veya hayal ürünü herhangi bir şey de canlandırılabilir (Turla, 2015).
- Olumlu özellikler taşınmalıdır. Çocuklar kitap kahramanlarını örnek aldıkları için karakterler evrensel ve ahlaki değerlere önem veren, iyiliğin, doğruluğu vurgulayan, çevresel ve kültürel değerlerin koruyucusu olmalıdır (Şimşek, 2014).
- Karakterler bir bütün olarak çocuğun özdeşim kurabileceği özellikleri taşınmalıdır (Sever, 2016).

- Karakterlerin özellikleri devingen olmalı; çocukların yaş ve deneyim zenginliğine bağlı olarak insanlar hakkında bilgi vermelidir. (Sever, 2016).
- Karakterler hikâye içinde değişip gelişmelidir (Şimşek, 2014; Sever, 2016).
- Karakterlerin güçlü ve zayıf yönleri görülmelidir (Şimşek, 2014).

Bu bilgilerden yola çıkarak çocuk kitaplarındaki kahramanların sayısının önemli olduğu, olumlu davranışlarıyla örnek alınabilecek şekilde kurgulanması ve hayatın içinden gerçekçi bir şekilde çizilmesi gerektiği söylenebilir.

2.1.3.2.4. Plan

Plan bir eserin meydana getirilme şeklini ve düzenini oluşturur (Sağlam, 2009). Dikkatli ve özenli bir şekilde hazırlanmış bir plan dâhilinde eserin ana fikri kolayca anlaşılır ve olaylar ile kahramanlar net olarak ortadadır. Kısaca eser iyi bir planla hazırlanırsa olaylar, durumlar, düşünce ve duygular arasında uyumlu bir bütünlük sağlanır (Oğuzkan, 1977). Buna göre alan yazından yola çıkarak plan ile ilgili olarak şunlara dikkat edilmelidir:

- Çocuk kitaplarının bir plan dâhilinde giriş, gelişme, sonuç, düğüm çözümü gibi bölümleri düzenlenmelidir (Kıbrıs, 2016). Gereksiz tasvir ve çözümlenmelere yer verilmemelidir.
- Verilmek istenen mesajlar, kurgulanan olaylarla açıkça ortaya koyulmalı, olaylar arasında gelişim ve oluşum bakımından tutarlılık olmalı; olaylar arası geçişler, çocuğun ilgisini ve merakını her daim canlı tutabilmelidir (Sever, 2016).

Çocuk kitaplarının bir plan dâhilinde yazılması, gereksiz ifadelerle yer verilmemesi ve mesajın çocuğa ulaştırılabilir olması önemlidir.

2.1.3.2.5. Dil ve Anlatım

Çocuk kitaplarında kullanılan dil ve anlatımla ilgili aşağıdaki özelliklere dikkat edilmelidir:

- Kullanılan dil günlük hayattaki gibi doğal olmalıdır (Şimşek, 2014).
- Yalın ve arı bir dil kullanılmalıdır (Şimşek, 2014).
- Anlatım kısa ve içten cümlelerle yapılmalıdır (Sever, 2016).

- Kitapta basit anlamlı, canlı, akılda kalabilen, kolay okunabilen kelimeler tercih edilmelidir (Kıbrıs, 2016). Az kullanılan veya söyleyişi zor olan sözcükler kullanılmamalıdır (Oğuzkan, 2010).
- Cümle ve paragraflar oluşturulurken sözcükler ve deyimler çocukların düzeylerin göz önünde bulundurarak seçmelidir (Oğuzkan, 2010; Şimşek, 2014).
  - Kitaplarda ortalama 5-6 sözcükten oluşan ve içinde tek özne ve yüklemi bulunan cümlelere yer verilmelidir (Oğuzkan, 2010; Yalçın ve Aytaş, 2016).
  - 2-7 yaş çocuklar için cümleler 3-5 kelimedenden, 7-9 yaş çocuklar için cümleler 6 kelimedenden, 10-11 yaş çocuklar için cümleler ise 10 kelimedenden oluşmasına dikkat edilmelidir (Şimşek, 2014).
  - İlkokul 1. ve 2. sınıflarda cümleler biraz daha uzun ve dolaylı olabilir. 3. ve 4. sınıflarda sözcük ve kavram sınırları zorlanarak devrik cümleler kurulabilir (Oğuzkan, 2010).
- Dilin anlatım gücü ve olanakları çocuğa uygun olmalıdır (Turla, 2015; Sever, 2016).
- Anlatımda kahramanlar, olay ve durumlar farklı bakış açılarıyla 1. ve 3. ağızdan anlatmalıdır (Şimşek, 2014).

Yukarıdaki maddelerden yola çıkarak çocuk kitaplarında kullanılan dil ve anlatımda yaş ve gelişim düzeyine bağlı olarak kelime sayıları ve cümle yapısının önemli olduğu, dilin zenginlik ve olanaklarından faydalanılması gerektiği üzerinde durulmuş ve anlatımın açık, anlaşılır ve sade olmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

2.1.4. 100 Temel Eser

Her yıl piyasaya çıkan binlerce çocuk kitabı arasından çocuk için doğru olan kitabı seçmek oldukça zor hâle gelmektedir (Turla, 2015). Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2005 yılında ilköğretim okulları için 100 eserden oluşan bir kitap listesi hazırlamış ve kitapların Türkçe dersinin öğretim programı ile bağlantı kurularak okutulması, okuma etkinlikleri yapılarak en fazla kitap okuyan öğrencilerin ödüllendirilmesi, kitaplarla ilgili drama hazırlanması, münazara ve dinleti

çalışmalarının yapılması yönünde bildirimlerde bulunmuştu (MEB, 2005). Bu liste Türk edebiyatından 70 ve dünya edebiyatından 30 eser den oluşmaktadır.

MEB, listedeki eserleri okumuş, o eserleri okumuş, incelemiş ve anlamış kişilerin, hoşgörülü, paylaşımcı, kültür seviyesi yüksek, bağımsız ve demokratik düşünce kabiliyeti kazanacağını söylemiştir (MEB, 2005).

2008 yılında Cumhurbaşkanlığı himayesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğinde “Türkiye Okuyor” projesi uygulamaya koyulmuştur. Bu çerçevede valiliklerce, okullarda uygulanmak üzere “okuma saatleri” belirlemiş ve 100 Temel Eser Listesindeki kitapların okunmasına önem verilmesi konusunda önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca okullar 100 Temel Eser Okuma Yarışmaları düzenlenmiştir.

Bu listeye çok sayıda olumsuz eleştiri yöneltilmiştir. Örneğin, bu listedeki kitapların çocuklarda okuma zevki uyandırmaması, listede bir tane bile çağdaş yazarın eserine yer verilmemesi ve daha da ötesi dünya edebiyatından kitapların çevirilerinin özensiz olması (Cengiz, 2006; Dilidüzgün, 2006; Neydim, 2006; Sever, 2006; Gültekin, 2009; Arıcan ve Yılmaz, 2010).

Bu eleştirilere rağmen öğretmenler, 100 Temel Eser öğretmenler tarafından kullanılmış okutulmasında, öğrencilere önerilmesinde herhangi bir olumsuzluk olmayan kitaplar olarak algılamıştır (Türkyılmaz ve Kuş, 2014). Ancak Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 17.12.2018 tarih ve 24334160 sayılı makam onayı ile 100 Temel Eser yürürlükten kaldırmıştır. Alınan kararda öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerden gelen eleştiriler, akademik tespitler ile uygulamayla ilgili araştırmaların dikkate alındığı ifade edilmiştir (Anadolu Ajansı, 2018).

100 Temel Eser Listesindeki kitapların basımında telif hakkı olmayan yayın evlerinin listedeki kitapların baskısını yapması, MEB'in patentli logosu kullanmak yerine farklı tasarımda “MEB Tavsiyeli 100 Temel Eser” logosunun kullanılması ve 100 temel Eser Listesinde olmayan kitaplara da logoların basılması, 100 Temel Eser Listesinin kaldırılmasının gerekçelerindedir. (Anadolu Ajansı, 2018).

2.2. Çocuk Edebiyatı ile İlgili Araştırmalar

Alan yazında çocuk edebiyatı ilgili pek çok araştırma olduğu görülmektedir. Bu araştırmalar incelendiğinde konularının aşağıdaki gibi listelenebileceği görülmüştür:

- Ders kitaplarında veya dergilerde yer alan çocuk edebiyatı ürünlerinin incelenmesi (Parlakıydız, 1999; Uz Erşahin, 2009; Sarıçan,2012; Ünlü, 2011; Açık, 2014),
- Çocuk edebiyatında yazarlar veya eserlerinin incelenmesi (Yiğit, 2005; Karakaya, 2007; Tok, 2007; Yasa, 2012; Yaşar, 2013; Başeğmez Tığlı, 2014; Meral, 2016; Arıkan, 2018; Karadeniz, 2019),
- Derslerde çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanma (Thomsen, 1977; Kleiman, 1991; Şimşek, 2007; Mertol, 2009; Öztürk, 2011; Turan, 2015; Ceylan, 2017; Durkan, Hacıoğlu, Aygün ve Ceylan, 2017),
- Çocuk kitaplarının veya dergilerin çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi (Sağlam, 2009; Gönen, Uygun, Katrancı ve Uçuş, 2012; Zaim, 2012; Erkmen, 2017).

Çocuk edebiyatı konusunda eserler incelendiğinde büyük kısmının Türkçe Eğitimi bölümünde oluşturulduğu ve çocuk edebiyatı yazarları ve eserlerini konu edildiği görülmüştür. Bunun yanında çalışmalar incelendiğinde çocuk edebiyatının sadece Türkçe ya da dil öğretimine yönelik derslerde değil farklı derslerde de kullanılabileceğini gösteren çeşitli araştırmalarda olduğu görülmüştür.

- Thomsen (1977), bilim kurgu kitaplarının fizik eğitiminde kullanılabileceğini önermiştir.
- Kleiman, (1991), Gülliver'le Seyahatlerim (My Travels With Gulliver) projesinde 4-6. Sınıflardaki öğrenciler matematik, edebiyat, yazma ve resim dersini birleştirmiş ve hikâyelerden faydalanarak matematik kavramlarını öğrenmiştir.
- Şimşek (2007), sosyal bilgiler eğitiminde disiplinler arası yaklaşımı uygulayabilmek için çocuk edebiyatına başvurulabileceğini belirtmiştir.
- Mertol (2009), yapmış olduğu çalışmasında çocuk edebiyatı ürünlerinden sosyal bilgiler dersinde kullanmış ve öğrencilerde dil gelişimi, akademik başarı, derse karşı ilgi artışı meydana geldiğini tespit etmiştir.

- Öztürk (2011), tarihi romanların öğretimde kullanımının önemini vurgulamıştır.
- Turan (2015), tarihi hikâyelerin öğretimde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir
- Ceylan (2017), coğrafya eğitiminde harita bilgisi konularının öğretiminde 80 Günde Devri Alem kitabının kullanılmasının olumlu etkisi olduğunu tespit etmiştir.

2.3. Disiplinler Arası Öğretim

Disiplinler arası öğretimi özümseyebilmek için “disiplin, disiplinler arası ve disiplinler arası öğretim” kavramlarının incelenmesi yararlı olacaktır. Alan yazın incelendiğinde disiplin kelimesi için iki farklı türde tanımla karşılaşmaktayız. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- “Kişilerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemlerin bütünü” (TDK, 2019).
- “Öğretim konusu olan veya olabilecek bilgilerin bütünü, bilim dalıdır” (TDK, 2010). Bilginin kendi içindeki gelişimi, işlem basamakları, yöntemleri ve içeriğiyle birlikte özelleşmiş hâli (Piaget, 1972).

Söz konusu iki tanım incelendiğinde ilk tanımın bireyin daha çok davranış kazanma ve kurallara uyma süreciyle ilgili olduğu anlaşılmaktadır. İkincisi ise disiplinin kendine özgü içerik ve yönetime sahip bilim dalı olduğunu ifade etmektedir.

King ve Brownel (1996) disiplinlerin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde belirtir (Akt. Baykal, 2004):

Bir disiplin alanının;

- Hayal gücü kullanılarak ortaya çıkarabildiği özgün ürünleri olmalıdır.
- Kendine ait dil ve simgeleri olmalıdır.
- Hayat ve insanla ilgili sayıltı ve tutkuları olmalı; sayıltıları ve ilkeleri bütünlük oluşturmali
- İlgili denenceleri sımayabilecek kadar yöntemi olmalıdır.
- Üyelerinin ilgileri belli bir noktaya odaklanmalı ve kendine özgü yapıya sahip olmalıdır. Kahramanları bulunmalıdır. Üyeler kongre, panel, sempozyum gibi alanlarda iletişim kurabilmelidir.

Bu bilgilerden yola çıkarak disiplin, belli bir alana yönelik bilgilerin kendine özgü dil, simge ve yöntem geliştirmesi ve böylece özelleşmesidir, denebilir.

Disiplinler arası ise kavram olarak iki ya da daha fazla disiplin arasında ilişki kurmak ve bu disiplinleri birleştirmektir (Apostel, 1970; Cluck, 1980; Kline, 1995). Disiplinler arası kavramı matematik, dil ve bilim gibi alanlarda birbirine zıt görünen çözümleri bir arada bulundurur. Ayrıca bilişsel, duyuşsal kapasiteyi ve hayal gücünü ön plana çıkararak düşünceyi ifade etmede yeni yaklaşımlar geliştirir (Perkins, 1994).

Disiplinler arası öğretim ise alan yazında öğretim yaklaşım, uygulama ve süreç bağlamlarında değerlendirilerek farklı ama içerikte benzer kavramlarla tanımlandığı görülmektedir. Bu tanımlamalara örnekler aşağıda sunulmuştur:

- Disiplinler arası öğretim yaklaşımı bir kavramın, konunun, problemin ya da temanın incelenmesi için en az iki disiplin bilgisini kullanan program anlayışıdır (Jacobs, 1989).
- Disiplinler arası öğretim yaklaşımı geçmişte araştıran tarihçi, yeni bir yöntem peşinde olan bilim insanı, yeni şeyler üreten sanatçının düşüncelerini bir araya getirilmesidir (Hope, 1991).
- Disiplinler öğretimin konu alanı için yapılan öğretim olduğunu varsayarsak disiplinler arası öğretimi de belirli konuların belirli kavramlar çerçevesinde bütünleştirecek şekilde ilişkilendirilerek sunulması olarak kabul edebiliriz (Yıldırım, 1996).

Yukarıda belirtilen tanımlardan da anlaşılacağı üzere disiplinler arası öğretim, disiplinlerdeki belli konu ve kavramları birleştirerek bir bütünlük oluşturmayı veya bir temayı açıklarken farklı disiplinlerin bilgilerinden yararlanmayı amaçlamaktadır. Disiplinler arası öğretimde disiplinler sürekli birbirlerine ihtiyaç duyarlar (Kanatlı ve Çekici, 2013).

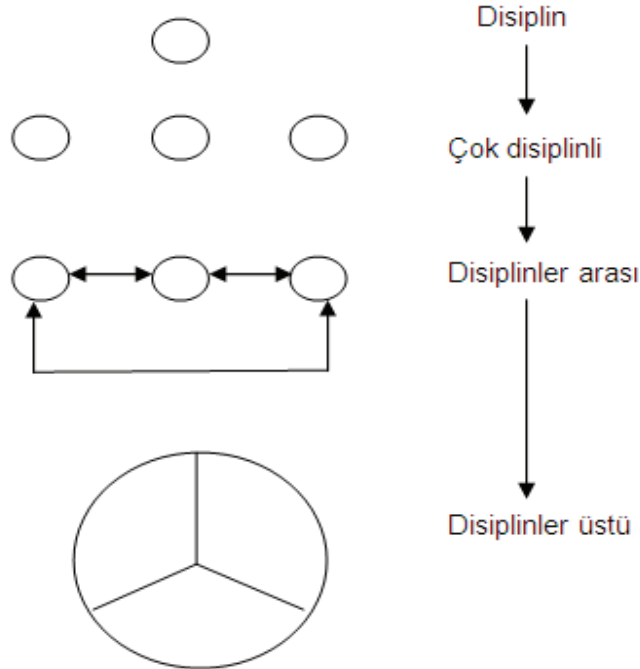
Alan yazında disiplinler arası öğretim için farklı yaklaşımlar tanımlandığı görülmektedir. “Disiplinler arası öğretim yaklaşımının öğretme/öğrenme ortamlarında kullanımıyla ilgili işbirlikçi, tamamlayıcı, karma, tümleyici, birleşik, katılımcı, sistem odaklı, geniş kapsamlı, problem odaklı, bütüncül, multidisipliner, interdisipliner ve transdisipliner gibi çok sayıda kavram karşımıza çıkmaktadır” (Tress, Tress ve Fry, 2005; Akt. Aydın Güç vd.) Çeşitli araştırmacılar bu

yaklaşımları sınıflandırmışlardır. Bu sınıflamalardan üçlü olanın daha sık kullanıldığı görülmektedir. Üçlü sınıflandırmada çok disiplinli (multidisipliner), disiplinler arası (interdisipliner) ve disiplinler ötesi (transdisipliner) yaklaşımlarından bahsedilmektedir. Aşağıda bu yaklaşımların özellikleri açıklanmıştır (Grady, 1994; Drake ve Burns, 2004; Kezar ve Elrod, 2012):

- Çok Disiplinli (Multidisciplinary): Disiplinleri birleştirip bütünleştirmeden, birden çok disiplinle ilgili bakış açısıyla bir konuda çalıştırılmaktır.
- Disiplinler Arası (Interdisciplinary): Disiplinlerle ilgili bakış açılarının bütünleştirilmesidir.
- Disiplinler Üstü (Transdisciplinary): Disiplinlere ilgili sınırları geçerek disiplinleri aşan bütüncül bir yaklaşım oluşturulmasıdır.

Bu sınıflandırmayı açıklayabilmek için Piaget şekillerden faydalanmıştır (Şekil 2).

Şekil 2. Piaget (1972)'nin Disiplinler Arası Modeli (Akt. Taşdemir ve Taşdemir)

Şekil 2'de görüldüğü gibi Piaget (1972)'nin çizimleri yukarıdaki açıklamalarla uyumludur.

Diğer bir sınıflamada ise dört yaklaşımdan bahsedilmektedir. Bunlar disiplinler arası (interdisipliner), çok disiplinli (multidisipliner), disiplinler ötesi

(transdisipliner) ayrımına ek olarak çapraz disiplinler (Crossdisciplinary) ve çoğulcu disiplinlerdir (Pluridisciplinary). Aşağıda bu yaklaşımların özellikleri açıklanmıştır (Jacobs, 1989):

- Çapraz disiplinler (Crossdisciplinary); Herhangi bir disiplinin başka disiplinlerin bakış açısıyla bütünleşmesidir.
- Çok disiplinli (Multidisciplinary); Bütünleştirme olup olmadığına bakılmaksızın bir problem çözümü üzerinde disiplinlerin birleşimidir.
- Disiplinler ötesi (Transdisciplinary); Bir problemin çözümünde farklı disiplinlerden alınan bilgilerin kullanılmasıdır.
- Çoğulcu disiplinler (Pluridisciplinary); Bağlantılı olduğu düşünülen disiplinlerin birleşmesidir.

2.3.1. Disiplinler Arası Öğretime İhtiyaç Duyulma Nedenleri

Alan yazında göre disiplinler arası öğretim yaklaşımına duyulan ihtiyacın birçok nedeni vardır. Bunlardan bir tanesi gelişen ve değişen dünya ile birlikte bilgi birikiminin artmakta olması ve bu durumda ortaya yeni çalışma alanlarının çıkmasıdır. Geleneksel olan disiplinlerin sınırları içinde gelişen ve değişen bilgi alanlarını anlamak mümkün değildir. (Yıldırım, 1996).

Disiplinler arası öğretim yaklaşımına duyulan ihtiyacın bir başka nedeni ise insanın dünyayı algılayışla ilgilidir. İnsanlar dünyayı bütüncül olarak algırlar (Lucas, 1981). Problemlere çözüm bulma biçimleri, iletişim kurma becerileri çeşitli disiplinlerin bilgileri ile mümkün olmaz.

Günlük hayatta karşılaşılan sorular ve çözüm yolları en az iki disiplinin konusu içerisindedir (Yıldırım, 1996). Bu bakımdan okulda verilen öğretim ancak günlük hayat için anlamlandırılırsa ve günlük hayatta kullanılabilirse verimli olacaktır. Yaşamla kurulan bağlantıları okulda işlenen konular üzerinden sağlamak mümkündür. Disiplinler arası öğretim hâlihazırda böyle bir anlayışı kabullenmiştir (Dervişoğlu ve Soran, 2003). Bu nedenle dış dünyayı algılayabilme ve bunlar üzerinde düşünebilme becerisini geliştirmek, öğrencilerin değişik disiplinlerden kazandıkları bilgi ve beceriler çerçevesinde önemli bir amaç hâline gelmektedir (Yıldırım, 1996). Çünkü öğrenci tarafından disiplinlerin bilgileri bütünleştirildiğinde konular anlaşıp öğrenilebilir (Wronski, 1981). Bütün bunlar gösteriyor ki farklı

disiplinlerin bilgi ve yöntemlerinin bütünleştirileceği öğretim ve öğretim süreçleri önemlidir (Yıldırım, 1996).

Bütünleştirici öğretim, öğrencileri dünyanın ve hayatın karmaşıklığı içinde verimli bir ortama girmesini sağlar, dünyayı yapmacık olarak konulara ayırmaz (Dean, 1996). Bu öğretim yaklaşımı öğrencilerin derinlemesine düşünerek genellemeler yapmasını günümüzün konu ve problemlerine bulmalarını sağlar (Aybek, 2001).

Disiplinler arası öğretim bilişsel çıkarımları destekler ve yönlendirir. Eleştirel düşünme herhangi bir disipline uygulanabilir (URL-2). Bilimsel ve teknolojik değişim ve gelişimler sonucunda güncel araştırma alanları ortaya çıkmış ve bu alanlar farklı disiplinlerin bilgileri ile birbirini destekleyip birbirinden yararlanmaktadır. (Turna, Bolat ve Keskin, 2012). Tüm bu nedenler dikkate alındığında disiplinler arası öğretimin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Disipline dayalı öğretimde öğrenciler konuları birbirinden bağımsız öğrenirler. Konuyla ilgili başka disiplinlerin bakış açılarını göremedikleri için disipline dayalı öğretim bu noktada tepki ve eleştiri almaktadır. (Jacobs, 1989). Disiplinler arası öğretimde ise belli bir kavram, problem ya da konu merkeze alınır ve farklı açılardan işe yarayacak bilgi ve beceriler bütünleştirilerek ele alınmaktadır (Aydın ve Balım, 2005). Disiplinler arası öğretim en az iki disiplin arasında ilişkilendirme yapıp bir temada bütünleştirildiği için tematik yaklaşım denilmektedir (İşler, 2004).

20. yüzyılın sonlarından bugüne disiplinler arası ilişkilerin ve problemlere değişik noktalardan yaklaşmak önem kazanmıştır. Bu durum eğitimde farklı disiplinleri bütünleştirmeyi gündeme gelmiştir. Disiplinler arası yaklaşımın eskiden bu yana var olup eğitimdeki uygulamaları ve alan yazındaki yeri giderek önem kazanmaktadır (Yıldırım, 1996; Elliott, Oty, Mcarthur ve Clark, 2001; İmamoğlu ve Çeken, 2011; Crowther, 2012; Lipszyc, 2012; Şahbaz ve Çekici, 2012; Aladağ ve Şahinkaya, 2013; An, 2013; Kansızoğlu, 2014).

Disiplinler arası yaklaşım, Amerika Birleşik Devletleri'nin öğretmen yetiştirme programlarında okullarda daha belirgin bir şekilde uygulanmaya başlamıştır (Yıldırım, 1996). Disiplinler arası yaklaşımda belirli kavram, konu, problem ya da tema ya ışık tutacak disiplinlerin bilgileri bütünleştirilir (Yıldırım,

1996). Amaç, bir dersin konusu içinde bulunan problem ya da konunun incelenmesidir. Aynı zamanda ders sürecinde rol alan değişik konu ve problem alanlarının söz konusu kavramlarına ait kısımlarının ve bilgilerinin öğrenilmesidir. Bu bakımdan disiplinler arası bir organizasyonla öğretim süreci belirli disiplinlere ait bilgi ve becerilerin öğrenilmesini, anlamlandırılarak kullanılmasını sağlar (Yıldırım, 1996). Rojas ve Guzman disiplinler arası öğretimin, farkı dersler arasındaki doğal ilişkiyi öğrencilerin fark etmelerini sağlayacak bir yöntem olduğunu ifade etmektedir (URL-3).

2.3.2. Disiplinler Arası Öğretimle İlgili Araştırmalar

Alan yazında disiplinler arası öğretimle ilgili çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır. Bu araştırmalar incelendiğinde aşağıdaki konularda çalışıldığı görülmüştür:

- Disiplinler arası öğretimin uygulanabilirliği (Dervişoğlu ve Soran, 2003; Boyraz, 2015)
- Disiplinler arası öğretimin uygulanmasının etkileri (Murphy, 1993; Smith, 1999; Marrongelle, 2001; Aktüel, 2005; Özkök, 2005; Akgün, 2008; Demir, 2009; Dube, 2009; Alp, 2010; Çıray, 2010; Aksoy, 2011; Aslantaş, 2012; Güven, 2012; Konukaldı, 2012; Genç, 2013; Doğan, 2014; Özdemir, 2014; Korkmaz ve Konukaldı, 2015; Kılıç, 2018),
- Disiplinler arası öğretim uygulamalarına ilişkin görüş alma (Demirel, Tuncel, Demirhan ve Demir, 2008; Aladağ ve Şahinkaya, 2013; Aslan Yolcu, 2013; Özhamamcı, 2013; Çelik, 2014; Aslan ve Karakuş, 2016; Gürkan ve Doğanay, 2016; Kızılay, 2016; Karakuş, Türkan ve Karakuş, 2017; Tezel ve Çelik Karacalı, 2017),
- Disiplinler arası ilişkilendirme (Fleming, 2007; Tuna, 2010; Bozkurt 2012; Çelik, 2017),
- Disiplinler arası yaklaşımla ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları (Burkholder, 1998; Elliot, 1999; Hurley, 1999; Ürey, 2013; Gatto, 2018).

Söz konusu çalışmalar dersler kapsamında şu şekilde kategorize edilmiştir:

- Fen bilgisi eğitiminde (Çıray, 2010; Çelik, 2014; Karakuş, Türkan ve Karakuş, 2017; Korkmaz ve Konukaldı, 2015),

- Biyoloji eğitiminde (Dervişoğlu, 2003; Dervişoğlu ve Soran, 2003),
- Sanat eğitiminde (Özkök, 2004),
- Yabancı dil eğitiminde (Aksoy, 2011),
- Hayat bilgisi eğitiminde (Aktürel, 2005),
- Sosyal bilgiler eğitiminde (Gürkan ve Doğanay, 2016).

Disiplinler arası öğretim uygulamaları ilişkin görüş alma çalışmaları incelendiğinde disiplinler arası öğretimle ilgili görüş belirleme çalışmalarında görüşüne başvurulmuş öğretmenlerin branşlar şu şekildedir:

- Fen bilgisi öğretmenleri (Çelik, 2014; Kızılay, 2016; Tezel ve Çelik Karacalı, 2017,
- Fen bilgisi ve matematik öğretmenleri (Karakuş, Türkan ve Karakuş, 2017),
- Fen bilgisi, sosyal bilgiler, matematik ve Türkçe öğretmenleri (Aslan Yolcu, 2013),
- Sınıf ve branş öğretmenleri (Özhamamcı, 2013),
- Sınıf öğretmenleri (Aslan ve Karakuş, 2016),
- Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenleri adayları (Aladağ ve Şahinkaya, 2013).

Gürkan ve Doğanay (2016) ise görüş belirleme çalışmalarını öğrencilerle yürütmüştür. Disiplinler arası öğretim uygulamalarına ilişkin görüş alma çalışmaları ile ilgili detaylı bilgiler aşağıda verilmiştir.

Demirel, Tuncel, Demirhan ve Demir (2008) çoklu zekâ kuramı ile disiplinler arası yaklaşımı temel alan uygulamalara yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini incelemiştir. Araştırma bulgularına göre uygulamaların öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duysal gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir. Yapılan uygulamalarla, öğrencilerin aktif oldukları bir öğrenme süreci olduğu, öğretmenin rolünde ise olumlu değişimler yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aladağ ve Şahinkaya (2013) yaptıkları çalışmada sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının, sosyal bilgiler ve matematik dersinin nasıl ilişkilendirildiğine yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmen adaylarının dersler arası ilişkilendirme ve önemi ile ilgili bilgilere sahiptirler. 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında bütün kazanımların matematik dersi ile ilişkilendirilemeyeceğini belirtmişlerdir.

Aslan Yolcu (2013) doktora tezinde ilköğretim düzeyinde performans görevi ve proje uygulamaları sürecinde disiplinler arası yaklaşımın etkililiği üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmasının bir kısmında ise farklı branşlardan öğretmenlerin disiplinler arası performans görevi ve proje uygulamaları sürecinin katkıları ve sınırlılıkları hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın bulgularına böyle bir uygulamalarının öğrencilerin problem çözme becerilerini olumlu yönde geliştirdiğini tespit etmiştir. Dolayısıyla disiplinler arası uygulamaların, öğrenme ortamına problem çözme becerisiyle katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özhamamcı (2013), çalışmasında öğretmenlerin ilköğretim programındaki disiplinler arası öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın bulgularına göre, örneklem grubu olan öğretmenlerin büyük bir kısmı ilköğretim ve ortaokul öğretim programındaki disiplinler arası uygulamaları faydalı bulmuşlardır. En faydalı buldukları kısmı ise uygulamaların öğrencilerin konuları kavramasına yardımcı olmasıdır. Öğretmenler derslerde disiplinler arası uygulamaları büyük oranda gerçekleştirmekte, ancak bunu diğer derslerin öğretmenleriyle iş birliğine girmeden yapmakta oldukları araştırmanın başka bir bulgusudur. Araştırmaya katılan öğretmenler, ilköğretim, ortaokul öğretim programlarında disiplinler arası uygulamalara orta düzeyde yer verildiğini düşünmekte, verilen yönergelerin eksik olduğunu belirtmektedirler. Sınıf öğretmenlerin görüşlerinin branş öğretmenlerinin görüşlerine göre daha anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Çelik (2014), çalışmasında fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin çoklu zekâ kuramına ve disiplinler arası yaklaşıma dayalı uygulamalar hakkındaki görüşlerini araştırmıştır. Araştırmanın bulgularına göre disiplinler arası öğretime ilişkin öğretmen görüşleri, disiplinler arası öğretimin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri ve çoklu zekâ kuramının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri arasında pozitif doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Karakuş ve Aslan (2016), yapmış oldukları çalışmalarında öğretmen görüşlerine göre ilköğretimde disiplinler arası öğretime yönelik öğretmenlerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamış, bu doğrultuda 23 sınıf öğretmene yazılı görüş alma formu uygulamış ve ardından üç öğretmenin sınıfında gözlem çalışması

yapmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin disiplinler arası ilişkilendirme yapmaya dikkat ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Kızılay (2016), yaptığı çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının disiplinler arası yaklaşımla ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın bulgularına göre disiplinler arası yaklaşımın eğitimde kullanımı konusunda ve fen eğitiminde disiplinler arası yaklaşımın kullanımı ile ilgili olumlu fikirleri olduğu, olumsuz olarak disiplinler arası yaklaşıma dayalı eğitimin öğrencilerde kafa karışıklığı yaratabileceğini ve öğrencilerin zorlanabileceklerini sonucuna ulaşmıştır.

Gürkan ve Doğanay (2016), ilkökul dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde kavramsal anlama alt becerilerinin geliştirilmesinde bağlamsal öğrenme yaklaşımına dayalı disiplinler arası öğretim uygulamalarının öğrenci performans ve görüşlerini belirlemeyi amaçlamış 24 öğrenci ile yapılan çalışmada öğrencilere yapılandırılmamış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. İçerik ve betimsel analiz yöntemleriyle analiz edilen veriler sonucunda “öğrencilerin uygulamada zor ve karmaşık görülmesi nedenleriyle bağımsızlık kavramını beğenmediklerini; eğlenceli görülmesi nedeniyle de ekonomi ve demokrasi kavramlarını beğendiklerini sonucuna ulaştığı görülmüştür.”

Karakuş, Türkkkan ve Karakuş (2017), yapmış oldukları çalışmada fen bilgisi ve ilköğretim matematik öğretmenlerinin disiplinler arası yaklaşıma yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin bazılarının doğru tanım yaptıkları, bazılarının kısmen doğru tanım yaptıkları, bazılarının ise yanlış tanım yaptıkları sonucuna ulaştığı görülmüştür. Öğretmenlerin disiplinler arası yaklaşım kapsamında sahip oldukları bilgilerinin çok sınırlı ve yüzeysel olduğu söylenebilir. Büyük çoğunluğunun ise bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaştığı görülmüştür.

Tezel ve Karacalı (2017) çalışmalarında, 193 fen bilgisi öğretmenin çoklu zekâ kuramı ile disiplinler arası yaklaşımı temel alan uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarının Çelik (2014) ile benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Tüm bu çalışmalar incelendiğinde çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda öğretmen görüşlerinin alındığı bir çalışmaya olmadığı görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

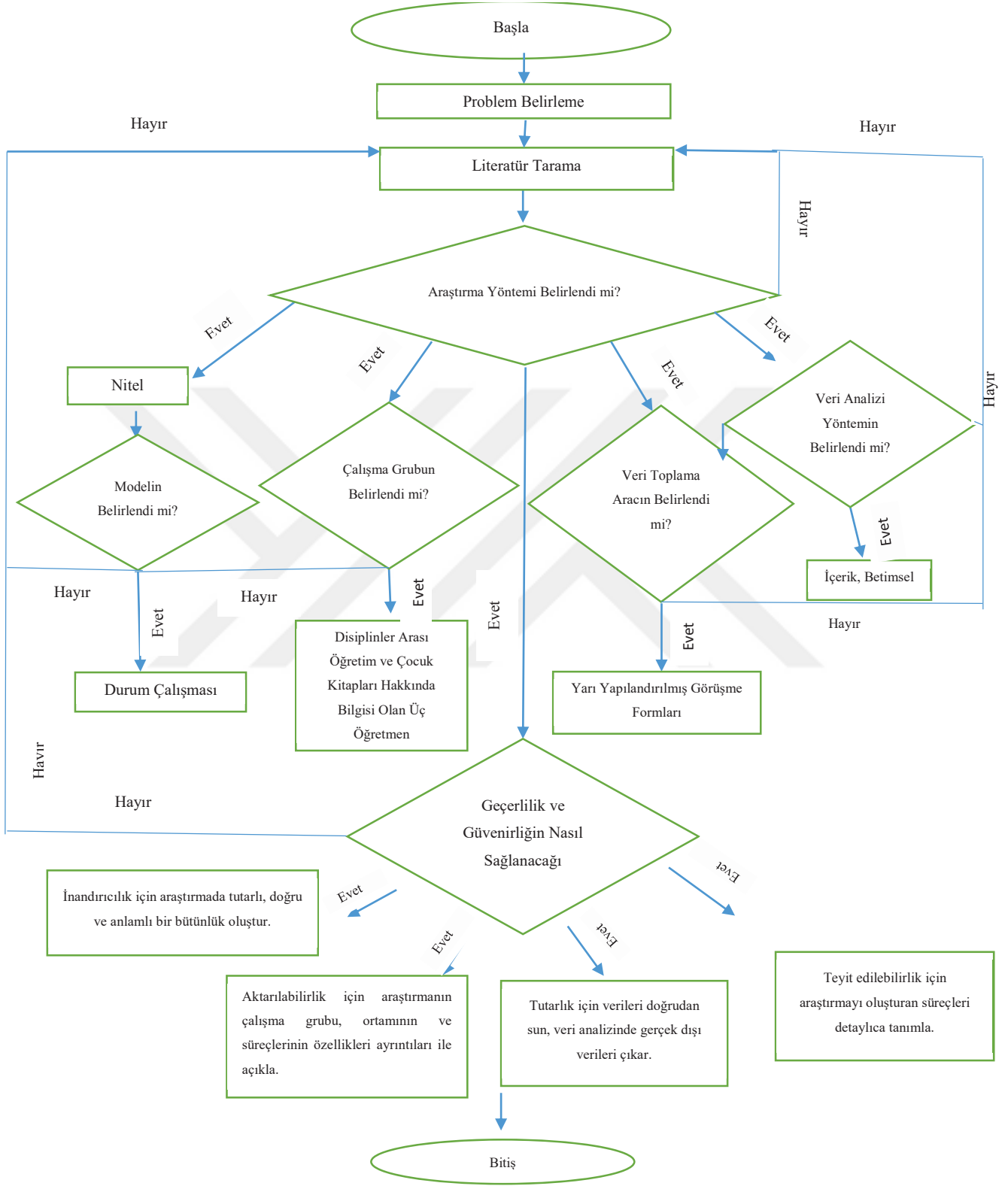
Bu bölümde; araştırmanın modeli ve çalışma grubuna yer verilmiş; verilerin toplanması ile analiz edilmesi ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğinin nasıl sağlandığı ile bilgiler sunulmuştur. Böylelikle araştırmanın yöntemini sunan Şekil 3'teki akış diyagramı ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

3.1.Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli konusunda ikisi ölçme değerlendirme uzmanı, biri fen eğitimi uzmanı olmak üzere üç uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlardan alınan görüşler sonucunda araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması kullanılmıştır. Bu tür çalışmalarda incelenen durumlardaki belirli bir olaya veya olguya odaklanıldığı için araştırılan olay veya olgu daha iyi anlaşılabilir (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Durum çalışmalarında her durum kendine özgü unsurlar içerdiği için sonuçlar genellenemez ancak sonuçlar benzer durumların anlaşılmasına örnekler ve deneyimler oluşturabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu araştırmada durum, sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımına ilişkin görüşleridir. Alan yazında da görüş belirleme çalışmalarında genellikle durum çalışmasının tercih edildiği görülmektedir.

Şekil 3. Araştırma Yöntemi Belirlenirken İzlenen Yolu Gösteren Akış Diyagramı

3.2.Çalışma Grubu

Araştırma konusu sınıf öğretmenleriyle ilgilidir. Çalışma grubunu belirlemek için amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Çünkü amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilip derinlemesine çalışma yapılmasına imkân tanır (Akgün vd., 2013).

Bunun 1-4. sınıf döngüsünün en az iki kez tamamlanması ile çocuk kitapları ile disiplinler arası öğretim hakkında bilgi sahibi olmak olarak iki ölçüt belirlenmiştir. Çünkü sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda görüş bildirebilmesi için 1-4. sınıf döngüsünü en az iki kez tamamlayarak tecrübe kazanmış ve çocuk kitapları ile disiplinler arası öğretim kullanımı hakkında bilgi sahibi olmaları gereklidir.

Söz konusu ölçütlerden ilkinde uygun çalışma grubunu belirleyebilmek için şehir merkezinde çalışma yapılmasına karar verilmiştir. Çünkü şehir merkezindeki öğretmenler genellikle daha deneyimlidir. İkinci ölçüt olan çocuk kitapları ile disiplinler arası öğretim hakkında bilgi sahibi olma için ise bir ankette faydalanılmıştır. Bu anketin hazırlanması, uygulanması ve verilerinin analizi aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.3.Verilerin Toplanması

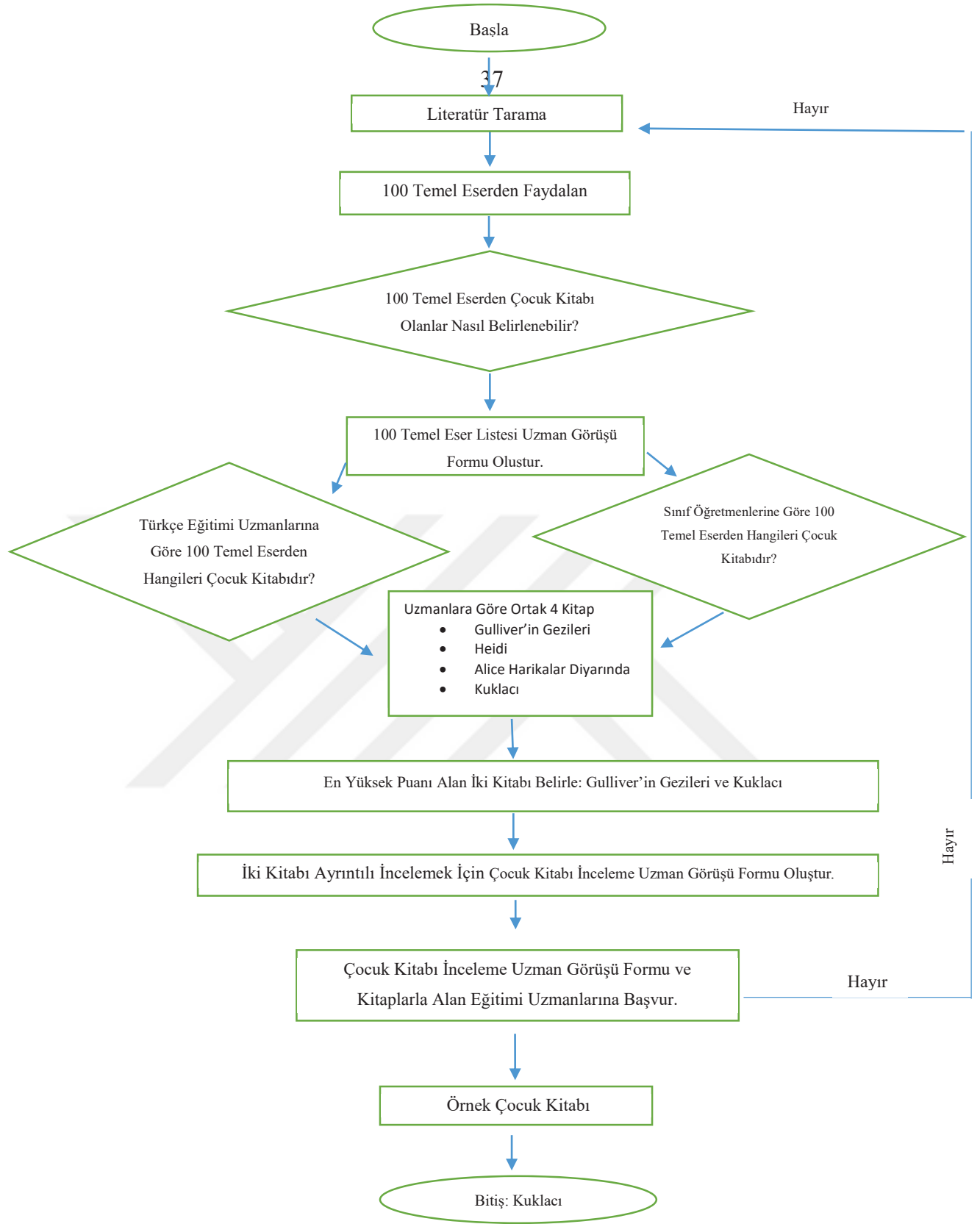
Araştırmada öncelikle örnek çocuk kitabını belirlemek ve çalışma grubunu belirlemek için yapılan çalışmalar, ardından ise veri toplama araçları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.3.1. Örnek Çocuk Kitabının Belirlenmesi

Örnek çocuk kitabını belirleyebilmek için izlenen yol Şekil 4'teki akış diyagramıyla sunulmuş ve ayrıntıları aşağıda açıklanmıştır.

Akış diyagramına göre örnek kitabı belirleyebilmek için 100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formu ve Çocuk Kitapları İnceleme Uzman Görüşü Formu oluşturulmuştur. Bu formların oluşturulması ve analizi aşağıda detaylıca açıklanmıştır.

Şekil 4. Araştırmada Kullanılan Çocuk Kitabının Belirlenmesinde İzlenen Yolu Gösteren Akış Diyagramı

3.3.2. 100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formu

Bu çalışmanın amacına uygun olarak kullanılmak üzere örnek bir çocuk kitabının tespit edilmesi gerekmiştir. Çalışmada herhangi bir yazar veya yayın evi tercih etmektense MEB tarafından hazırlanan ve 2005 yılında yayımlanan genelge ile ilkokullar için önerilen kitaplardan oluşan 100 Temel Eser listesinden bir kitabın kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür.

3.3.2.1. 100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formunun Hazırlanması

Bu listedeki kitaplar incelendiğinde Keloğlan Masalları, Tekerlemeler, Türkçede Deyimler, Türk Atasözlerinden Seçmeler, Türk Manilerinden Seçmeler gibi isimleri olan kitapların yazarların inisiyatifi doğrultusunda hazırlanabileceği dikkat çekmiştir. Nitekim Şirin (2006)'e göre de listedeki kitap adlarının bazılarının bu şekilde olması çelişkili bir durumdur. Bu nedenle bahsi geçen bu kitaplar çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Geriye kalan 74 eserden oluşan listedeki kitaplardan hangilerinin çocuk kitabı olduğunu belirleyebilmek için Ek-1'deki form hazırlanmıştır. Bu formda uzmanlara sadece hangi kitapların çocuk edebiyatı ürünü olduğunu düşündükleri sorulmuştur.

3.3.2.2. 100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formunun Uygulanması ve Analizi

Bu kapsamda uzman olarak hem alan uzmanlarından hem de sınıf öğretmenlerinden destek alınmıştır. Bu form doldurmak için Türkçe Eğitimi alanında çalışan beş uzman ve 1-4. sınıf döngüsünü en az iki kez tamamlamış 20 sınıf öğretmeni gönüllü olmuştur.

Uzman görüşü için Türkçe Eğitimi Bölümünde bulunan beş öğretim üyesi ve Giresun/ Merkez'deki ilkokullarda bulunan 20 sınıf öğretmeni olduğu için Türkçe Eğitimi Bölümü alan uzmanları için formda frekansı dördün üzerinde olanlar olarak kabul edilmiştir. Giresun il merkezindeki ilkokullarda bulunan 20 sınıf öğretmeni için ise frekansı 16'nın üzerinde olanlar kabul edilmiştir.

Alan uzmanlarınca en çok çocuk edebiyatı ürünü olarak nitelenen kitaplar sırasıyla: Kuklacı (5), Az Gittik Uz Gittik (5), Billur Köşk Masalları (5), Üç Minik Serçem (5), Gulliver'in Gezileri (5), Yer Altında Bir Şehir (4), Heidi (4), Peter Pan (4), Alice Harikalar Ülkesinde (4), Şeker portakalı (4), Yürekdede ile Padişah (4), Ötleğen Kuşu (4), Göl Çocukları (4) ve Şermin (4)'dir. Öğretmenlerin ise en çok çocuk edebiyatı ürünü olarak nitelendirdiği kitaplar sırasıyla; Tom Sawyer (18), Ezop Masalları (18), Pinokyo (18), Pollyanna (18), Peter Pan (17), Robin Hood (17), Define Adası (17), Yalnız Efe (17), Oliwer Twist (16), Alice Harikalar Ülkesinde (16), Gulliver'in Gezileri (16), Üç Silahşörler (16), Seksen Günde Devri Alem (16), Kuklacı (16) ve Heidi (16)'dir.

100 Temel Eser Listesinde hem alan uzmanlarınca hem de öğretmenlerce çocuk edebiyatı ürünü olarak nitelenen dört kitap olduğu görülmektedir. Bu kitaplar Gulliver'in Gezileri (Jonathan Swift), Heidi (Johanna Spyri), Alice Harikalar Ülkesinde (Lewis Carroll) ve Kuklacı (Kemalettin Tuğcu)'dır. Bu dört kitap alan uzmanlarının ve sınıf öğretmenlerinin toplam frekanslarına göre: Gulliver'in Gezileri (21), Kuklacı (21), Heidi (20) ve Alice Harikalar Ülkesinde (20) olduğu görülmüştür. Alan uzmanları ve sınıf öğretmenlerinin toplam frekansları sonucunda ortak çocuk kitabı olarak iki kitap belirlenmiştir: Gulliver'in Gezileri ve Kuklacı.

Bu iki kitap incelendiğinde dış yapı ve iç yapı olarak farklılıklar gösterdikleri tespit edilmiştir. Hangi kitabın bu çalışmanın örnek kitabı olacağına karar verebilmek için tekrar uzman görüşü alınmasında yarar görülmüştür. Ancak böyle bir uzman görüşü için kitapların günümüzde bulunan basımlarının uzmanlar tarafından incelenmesi gerekmektedir.

3.3.3. Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüş Formu

100 Temel Eser Listesi Uzman Görüşü Formu aracılığıyla belirlenen iki kitabı derinlemesine inceleyerek örnek çocuk kitabını belirleyebilmek için kullanılan uzman görüşü formunun hazırlanması, uygulanması ve analizi aşağıda sunulmuştur.

3.3.3.1.Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formunun Hazırlanması

Öncül bir Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formu oluşturulmuştur. Bu formda kitaplar dış yapı (biçim) ve iç yapı (içerik) özellikleri bakımından incelenmeye çalışılmıştır. Bunun için bu çalışmanın II. Bölümündeki Kuramsal Çerçeve’de belirlenen özelliklerden faydalanılmıştır. Dış yapı (biçim) ile ilgili 32 ve iç yapı (içerik) ile ilgili 35 olmak üzere toplamda 67 maddeden oluşan formun amacına hizmet edip etmediğini belirleyebilmek için Türkçe Eğitimi alanında çalışan altı uzman ile ayrı ayrı görüşülerek form üzerinde çalışılmıştır.

Uzmanlar 37, 59, 60, 62, 63 ve 66. maddelerin uygun olduğu yönünde görüş belirttiler. Bu doğrultuda bu maddeler değiştirilmeden yeni formda yerini almıştır. Bununla beraber formla ilgili 12 farklı düzeltme önerisinde bulunmuştur. Bu öneriler ve yapılan düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır:

- Formda dış yapı (biçim) ve iç yapı (içerik) özelliklerinin alt başlıklar hâlinde sunulmasında yarar olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda ilgili maddeler gruplandırılarak aşağıdaki başlıklar oluşturulmuştur.
  - Dış Yapı (Biçim) Özellikleri;
    - Resimler
    - Sayfa düzeni
    - Boyut
    - Kapak ve cilt
    - Yazı karakteri
    - Kağıt
  - İç Yapı (İçerik) Özellikleri:
    - Tema
    - Konu
    - Kahramanlar
    - Plan
    - Dil ve anlatım
- Dış yapı (biçim) özelliklerinden kitapta kullanılan resimlerle başlanıldığını ancak kitabın genelinden ve kapağından başlanılmasının daha uygun olduğu belirtilmişler bu yönde gerekli düzeltmeler yapılmıştır.
- Maddelerde bulunan açıklayıcı ifadelerin çıkarılmasında yarar olduğunu belirtmişler. Bunun üzerine 3, 4, 6, 8, 12, 13, 26, 28, 39, 52, 53, 56 ve 61. maddelerde bulunan açıklayıcı ifadeler çıkarılmıştır. 61. madde açıklamaların çıkarılmasının yanında, “Bir plan dahilinde yazılmıştır” ifadesi yeni maddede plan başlığı altında “Hedef kitle için uygun bir biçimde oluşturulmuştur.” şeklinde yerini almıştır.

Nesnel ifadeler içeren maddeler için uzman görüşüne gerek olmayacağını bu nedenle çıkartılmalarının uygun olacağını söylemişlerdir. 10, 15, 21, 32 ve 53. maddeler nesnel ifadeleri içerdiği için çıkarılmıştır. 29. madde “Kitapta kullanılan kâğıtlar çok parlak değildir, mat kâğıtlar tercih edilmiştir.” şeklinde nesnel bir ifade iken kitapta kullanılan kâğıt başlığı altında “Üzerindeki yazılar kolayca okunabilir.” şeklinde yeni bir maddeye dönüştürülmüş ve 32. Madde de aynı şeyleri söylediği için çıkarılmıştır.

- Her bir maddenin tek bir nitelik ile ilgili olması gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda birden fazla nitelik ile ilgili olan maddeler sadeleştirilmiş ve bir madde birden fazla maddeye dönüştürülmüştür (5, 24, 25, 31 ve 38). Örneğin 38. maddede bulunan “Yerli kültürel değerler kadar evrensel insanlık ve ahlaki değerleri de taşımaktadır.” ifadesi “Evrensel değerlere yer verilmiştir.” ve “Kültürel değerlere yer verilmiştir.” şeklinde iki maddeye dönüştürülerek hem sadeleştirilmiş hem de tek bir nitelik ile ilgili hâle getirilmiştir. 1, 2, 3, 6, 22, 23, 30, 34, 35, 36, 52 ve 55. maddeler ise sadeleştirilerek her biri yine tek maddede yer almıştır. Aynı şeyi ifade eden maddelerin çıkartılması gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda 4. ve 7. maddelerden 7. madde; 23 ve 26. maddelerden de 26. madde çıkarılmıştır.

Yakın anlamlı olan maddelerin birleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda 27. ve 28. maddeler yakın anlamlı olduğu için birleştirilmiş ve sonra kitapta kullanılan yazı karakteri başlığı altında iki alt maddeye dönüştürülmüştür. 17. madde “Kitap çocuğun kolayca taşıyabileceği hacimdedir.” ve 18. madde “Kitap çocuğun kolayca taşıyabileceği ağırlıktadır.” şeklinde iki farklı madde iken kitap başlığı altında “Çocuk tarafından kolayca taşınabilir.” şeklinde yeni bir maddeye dönüştürülmüştür. 46 ve 47. madde değerlerle ilgili olduğu için birleştirilip sadeleştirilerek kitapta işlenen konular başlığı altında “Çocukların değer eğitimine katkı sağlayacak niteliktedir.” şeklinde yeni bir maddeye dönüştürülmüştür. 49, 50 ve 51. maddeler birleştirilerek kitapta işlenen konular başlığı altında “Çocukların ilgi alanlarına uygundur.” şeklinde yeni bir maddeye dönüştürülmüştür.

- 64. maddeye sözcükler ve deyimlerin yanına atasözleri de eklenmiş, dil ve anlatım başlığı altında “Seçilen sözcük, deyim ve atasözleri, çocukların dil becerilerine katkı sağlayacak niteliktedir.” şeklinde yerini almıştır.

- Tasvir ve zaman kavramları ile ilgili ifadelerin formda yer almadığını, bu konuda yeni maddelerin eklenmesinde yarar olduğunu belirtmiştir. Kitapta işlenen konular başlığı altına “Çocukların yaşantısına katkı sağlayacak niteliktedir.” maddesi kahramanlar başlığı altına “Çocuğun gözünde canlandırabileceği şekilde yeterince tasvir edilmiştir.” ve dil ve anlatım başlığı altında “Metindeki tasvirler yeterlidir.”, “Soyut kavramların anlaşılmasını kolaylaştırır.” ve “Metinde kullanılan zaman kavramı çocukların seviyesine uygundur.” şeklinde yeni maddeler eklenmiştir.
- 39, 44 ve 54. madde tek başına yeterli olmadığı yönünde uzmanlardan alınan görüş sonrasında çıkarılmıştır.

Uzmanlardan alınan öneriler uygun olarak çocuk kitaplarında bulunması gereken özelliklerle ilgili olması gereken bilgidir ne eksik ne de fazla bilgi verilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda ortaya çıkan formda dış yapı (biçim) ile ilgili 28 ve iç yapı (içerik) ile ilgili 35 olmak üzere toplamda 63 madde vardır. Formda uzman görüşüne ayrılan bölüm “Hayır, Kısmen Uygun, Evet” olmak üzere derecelendirilmiştir. Yeni formun kapsam geçerliği ve okunabilirliği bir Türkçe Eğitimi uzmanı tarafından incelenmiştir. Uzman formun kapsamının uygun olduğunu belirtmiş; bazı dil bilgisi düzeltmeleri yapılmasında yarar olduğunu belirtmiştir.

Uzman tarafından gerekli görülen düzeltmeler yapılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formu Ek-2 de sunulmuştur.

3.3.3.2. Çocuk Kitabı İnceleme Uzman Görüşü Formunun Uygulanması ve Analizi

Türkçe Eğitimi alanında çalışan dört uzman çalışmanın bölümüne katkıda bulunmak için gönüllü olmuştur. Her bir uzman ikişer formla birlikte Kuklacı (Tuğcu, 2012) ve Gulliver’in Gezileri (Swift, 2017) kitapları verilmiştir. Bunda amaç uzmanların kitapları ayrıntılı olarak inceleyebilmelerini sağlamaktır. Uzmanlara verilen kitaplardan Kuklacı zaten Türkçe yazılmış bir kitap ve genellikle tam metin hâlinde bulunabilmektedir. Ancak Gulliver’in Gezileri İngilizce dilinde yazılmıştır. Bu kitabın temininde orijinal dilinden çeviri ve tam metin olmasına özen gösterilmiştir.

Verilerin analizinde Hayır (0), Kısmen Uygun (1) ve Evet (2) dereceli puanlama anahtarına göre puanlar belirlenmiştir. Bir formdan alınabilecek en fazla puan 126'dır (63 madde x 2 puan). Uzmanlar ortalamada Gulliver'in Gezileri kitabına (60,75) puan ve Kuklacı kitabına (81,5) puan vermiştir. Bu durumda çalışmada kullanılacak örnek çocuk kitabının Kuklacı (Tuğcu, 2012) olmasına karar verilmiştir.

3.3.4. Çalışma Grubu Belirleme Anket Formunun Hazırlanması

Alan yazındaki çocuk kitapları ve disiplinler arası öğretim konuları ile ilgili bilgiler incelenmiştir. Öğretmenlere doğrudan bu konular hakkındaki bilgilerini sorarak veri toplanabileceği ihtimali üzerinde durarak sadece iki soruluk bir anket formu hazırlanmıştır. Bu sorularda öğretmenlerden sırasıyla çocuk kitapları ve disiplinler arası öğretim hakkındaki bilgilerini yazmaları beklenmektedir. Bu anket formu Giresun merkezde bir ilkokulda öğretmenlik yapan 10 gönüllü sınıf öğretmeni tarafından doldurulmuştur.

Bu pilot uygulamadan alınan verilerle birlikte anket formu çocuk kitapları üzerine çalışmaları olan ve disiplinler arası konularda çalışmaları olan beş uzmana, uzman görüşü alma formu (Ek-3) aracılığıyla sunulmuştur. İki uzman anket formunda sadece iki soru olmasının öğretmenlerin görüşlerini belirleyebilmek için yeterince anlamlandırarak veri sağlamayacağını belirtilmiştir. Bütün uzmanların görüşleri dikkate alınarak anket formu yeniden düzenlenerek form oluşturulmuştur. Yeni oluşturulan anket formunu derinlemesine incelemek iki uzmanla yüz yüze görüşülmüştür. Uzmanlar bu formda yer alan soruların ancak bu alanda uzman kişiler tarafından cevaplanabileceğini belirterek dolaylı olarak soruları yeniden yapılandırmıştır. Bu uzmanın görüşleri dikkate alınarak yeni bir form daha hazırlanmıştır.

Araştırmacı oluşturulan son iki formla birlikte, daha önce bu formun ilk hâli için görüş alınmış bir uzman ve daha önce görüş alınmamış başka bir uzmana gitmiş, uzmanlar birbirinden bağımsız zamanlarda formları incelemiştir. İki uzman da formun Ek-4'de yer alan hâlinin uygun olduğunu belirtmişlerdir. Ek-4'de yer alan Çalışma Grubu Belirleme Anket Formu yedi sorudan oluşmaktadır. Formun ilk üç sorusu öğretmenlerin çocuk kitapları konusunda bilgisini belirlemek için, diğer dört

sorusu ise disiplinler arası öğretim konusunda bilgisini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

3.3.5. Çalışma Grubu Belirleme Anket Formunun Uygulanması ve Analizi

Giresun/Merkez'in öğretmen ve öğrenci nüfusu bakımından en kalabalık okulunda görev yapan toplam 48 sınıf öğretmeninden gönüllü 30 sınıf öğretmenine Çalışma Grubu Belirleme anketi (Ek-4) uygulanmıştır. Bu öğretmenlerden yedisi 1-4. sınıf döngüsünü tamamlamadığı için, dokuzu ise soruların yarısına cevap vermedikleri için toplam 16 öğretmenin anketleri geçersiz sayılmıştır. 14 öğretmenin anket formu çalışmada kullanılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Çalışma Grubunda Yer Alması Planlanan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete ve 1-4. Sınıf Döngüsünü Tamamlamasına Göre Durumu

Katılımcılar	Cinsiyet	1-4 Döngü Tamamlama Sayısı
Ö1	Erkek	8
Ö2	Erkek	5
Ö3	Erkek	6
Ö4	Erkek	10
Ö5	Erkek	8
Ö6	Erkek	4
Ö7	Erkek	3
Ö8	Erkek	6
Ö9	Erkek	5
Ö10	Kadın	2
Ö11	Kadın	4
Ö12	Erkek	3
Ö13	Erkek	2
Ö14	Erkek	3

Tablo 1'e göre ankete katılan öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde, pilot uygulamaya katılan 14 öğretmenin ikisinin (%14,29) kadın, 12'sinin (%85,71) erkek olduğu görülmüştür. Öğretmenler 1-4 döngüsünü en çok on, en az iki kez tamamlamıştır.

Araştırmada kullanılan anketi (Ek-4) analiz edebilmek için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). İçerik analizinde elde edilen veriler kavramsallaştırılır, daha sonra mantıklı bir düzene göre sıralanır ve buna göre veriyi açıklayacak temalar ortaya çıkarılır (Yıldırım ve Şimşek 2016).

Bu araştırma belirlenmiş bir kuramsal çerçeve paralelinde yürütülmüştür. Analiz işlemine başlamadan önce çalışma grubundaki her öğretmene Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 vb. şekilde birer kod verilmiştir. Araştırmacı tarafından soruların cevapları önce bir bütün hâlinde okunmuş, sonra soru soru okunarak analiz edilmiştir. Her soruya ait ilgili alan yazına göre kodlamalar oluşturulmuş ve görüş birliklerine ilişkin sıklıklar belirlenmiştir. Kodlama işlemi bittikten sonra ilgili kodlar bir araya getirilmiş, ortak tema altında toplanmış ve sonuçlar tablolar hâlinde sunulmuştur.

Anket formundaki ilk üç soru çocuk kitaplarıyla ilgilidir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplardan faydalanarak Tablo 2 oluşturulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Çocuk Kitabı Olarak Nitelendirdikleri Kitaplarla İlgili Görüşleri

Katılımcılar	Kitabın Özellikleri ile İlgili Verdikleri Bilgiler										Öğrencilere Kitap Tavsiye Ederken Kullanıldıkları Ölçüt					
	İçerik					Biçim					İçerik	Biçim	Yazar	MEB Tavsiyesi	Okuyarak	
	Tema	Konu	Kahramanlar	Plan	Dil ve Anlatım	Kâğıt	Kapak ve Cilt	Resimler	Sayfa Düzeni	Boyut						Harfler
Ö1	x				x							x				
Ö2		x			x							x	x			
Ö3		x			x											x
Ö4		x			x							x				
Ö5		x			x		x	x		x					x	
Ö6		x						x								x
Ö7		x			x			x							x	
Ö8		x			x			x				x				
Ö9		x			x			x								x
Ö10		x			x			x								x
Ö11		x			x		x			x						x
Ö12		x			x			x		x					x	
Ö13		x			x			x				x	x			
Ö14		x			x			x	x			x			x	

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretmenlerin dördü kitapların biçimsel özelliklerine değinmemiştir. Öğretmenlerin her bir alt özelliğe değinme sıklığı da

farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin çocuk kitabını tanımlama ve seçmede dikkat ettikleri özellikler incelendiğinde de öğretmenlerin dördü (%29) çocuk kitabı tanımını ve seçimini yalnızca içerik özelliklerine göre, 10'u (%71) ise hem içerik hem de biçim özelliklerine dikkat etmektedir.

Öğretmenlerin hepsi çocuk kitabının içerik bakımından diğer kitaplardan ayrıldığına değinmiştir. Beş içerik özelliği arasından 'konu' bütün öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. İkinci sırada üzerinde durulan içerik özelliği ise 'dil ve anlatımdır'. Öğretmenlerin 'tema', 'kahramanlar' ve 'plan' özelliklerine ise hiç değinmediği görülmektedir. 14 öğretmenin dördü bir çocuk kitabını yalnızca 'konu' ile 'dil ve anlatım' özellikleri bakımından diğer kitaplardan ayrıldığını ifade etmiştir.

Biçim özellikleri bakımından ise 14 öğretmenin dokuzu (%64) 'resimler' üzerinde durmuştur. Sonrasında sırasıyla dördü (%28) 'harfler', ikisi (%14) kitapta kullanılan 'kâğıt' ve biri (%7) 'kapak' özelliklerine değinmiştir. Çocuk kitabını tanımlarken ve özelliklerini sıralarken hem içerik hem de biçim özelliklerinden en fazla başlığa değinen Ö5'tir.

Öğretmenlerin kitap tavsiye etmede toplam beş ölçütü olduğu görülmüştür. Öğretmenlerden üçü (Ö2, Ö13 ve Ö14) bu ölçütlerden ikisine göre tavsiyede bulunurken, diğer öğretmenler yalnızca bir tek ölçüte göre kitap tavsiyesinde bulunmaktadır. Öğretmenlerin kitap tavsiye etmede kullandıkları bu ölçütler arasından içerik özelliklerinin (%35) öne çıktığı görülmektedir. Sonrasında sırasıyla kendileri okuyarak (%29), kitabın MEB tarafından tavsiye edilip edilmemesine bakarak (%24), biçim özelliklerine (%6) ve yazara göre (%6) tavsiyede bulunmaktadır.

Yukarıdaki bulgular ışığında çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan öğretmenler içerik ve biçim özelliklerine mutlaka bahsetme ve kitap tavsiye ederken kullandıkları ölçütlerin özelliklerinden bahsetme frekanslarına göre seçilmiştir. Bu durumda Ö14, yedi; Ö13 ve Ö5, altı; Ö2, Ö8, Ö11 ve Ö12'nin beş; Ö1, Ö4, Ö7, Ö9 ve Ö10'nun dört; Ö3 ve Ö6'nın üç frekansına sahip olduğu görülmüştür. Frekansları yedi, altı, beş olanlar kabul edilmiş bu durumda bakıldığında Ö14, Ö13, Ö5, Ö8, Ö11 ve Ö12 kodlu öğretmenlerin çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olduğu sonucuna varılmıştır. Ö2 kodlu öğretmenin beş frekansına sahip olmasına rağmen kitap özelliklerinden içerik özelliğine değindiği fakat biçim özelliğine değinmediği

görüldüğü için çocuk kitapları hakkında bilgi sahibi olan öğretmen olarak değerlendirilememiştir.

Anket formundaki son dört soru disiplinler arası öğretimle ilgilidir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplardan faydalanarak Tablo 3 oluşturulmuştur. Disiplinler arası öğretimin tanımının sorulduğu dördüncü sorunun cevapları incelenirken 1.6. Tanımlar bölümünde yer verilen disiplinler arası öğretim tanımı ölçüt kabul edilmiştir (Belirli konu ya da temaların belirli kavramlar çerçevesinde bütünleştirecek şekilde bir araya getirilerek sunulmasıdır (Yıldırım, 1996)).

Tablo 3. Öğretmenlerin Disiplinler Arası Öğretimle İlgili Bilgileri

Katılımcı	Disiplinler Arası Öğretim Tanımı		Disiplinler Arası Öğretim Türleri		Disiplinler Arası Öğretim Örneği	
Ö1	Farklı bakış açısı	Kısmen doğru	Yok	Yok	Bir olayın neden ve sonuçları birbiriyle bağlantılı olabilir	Yanlış
Ö2	Kural öğretimi ve takibi	Yanlış	Görsel ve yaparak yaşayarak öğrenme teknikleri	Yanlış	Maddenin üç hâli görsellerle işlenir	Yanlış
Ö3	Kural öğretimi	Yanlış	Disiplinler arası öğretimleri inceleyip birleştirmek	Yok	Bilimsel tarihsel metotları araştırıp uygulamak	Yanlış
Ö4	Sorunların/konuların başlangıç noktasını tespit etme	Yanlış	Türkçe ve matematik dersinde önemlidir	Yanlış	Derslerde eksikler tespit edilerek pekiştirilmeli	Yanlış
Ö5	Eğitimde teknik kullanımı, teknikler arası geçiş yapabilme	Yanlış	Tümdengelim ve tümevarım	Yanlış	1.sınıf okuma yazma çalışmaları	Yanlış
Ö6	Etkileşim ve sarmallık	Yanlış	Yok	Yok	Fen Bilimleri çalışmaları	Yanlış
Ö7	Dersler arası ilişkiler	Kısmen doğru	Yok	Yok	Yok	Yok
Ö8	Dersler arası ilişkiler	Kısmen doğru	Yok	Yok	Matematik ve Türkçe derslerinde okuma	Doğru
Ö9	Derslerin bütünleşmesi	Kısmen doğru	Yok	Yok	Yok	Yok
Ö10	Konunun diğer disiplinlerle bir arada ele alınarak harmanlanması	Doğru	Program tasarım, konu merkezli program	Yanlış	Yok	Yok
Ö11	Kazanımları verirken farklı disiplinlerden yararlanma	Kısmen doğru	Yok	Yok	Matematikte ritmik sayma ile Müzik dersi ilişkilendirmesi	Doğru
Ö12	Sarmallık	Yanlış	Yok	Yok	Yok	Yok
Ö13	Konunun diğer disiplinlerle bir arada ele alınması	Doğru	Deneysel, tarihsel, teorik, pratik bilgiler	Yanlış	Tasarımcı öğretmen	Yanlış
Ö14	Diğer derslerle iş birliği	Kısmen doğru	Yok	Yok	Bir konu farklı derslerde farklı bakış açılarıyla işlenebilir	Doğru

Tablo 3'e göre iki öğretmenin (%14) tanımı doğru kabul edilmiştir. Disiplinler arası öğretim Ö10'a göre "*Birden çok kavram ve konunun diğer disiplinlerle bir araya getirilerek harmanlanması*", Ö13'e göre ise "*ele alınan bir konunun diğer derslerle farklı şekillerde işlenmesidir*" (Yıldırım, 1996). 14 öğretmenin altısı (%43) disiplinler arası öğretimi tanımlayamazken aynı sayıda öğretmenin (%43) de kısmen doğru bir tanım yaptığı ortaya çıkmıştır. Ö8'in "*derslerin birbirleriyle olan ilgileri ve ilişkilerini öne çıkararak işlenmesi*" kısmen doğru, Ö3'ün "*seviyeye uygun kuralların öğretimi*" yanlış tanımlara örnek olarak gösterilebilir.

Beşinci soruda disiplinler arası ders işlenirken nelere dikkat edilmesi gerektiği sorulmuştur. Öğretmenlerin verdiği cevaplar aşağıda sunulmuştur: Ö1'e göre bir olaya, duruma veya probleme farklı bakış açılarının getirilmesi gerekir. Ö2 tekrarlama ve pekiştirmelere dikkat edilmesi gerektiğini söylemiştir. Ö3 öğretim yöntem ve tekniklerini, Ö4 ders öncesine planlama yapılmasını, Ö5 ise öğrencilerin ilgi ve hazır bulunuşluklarına dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ö6'e göre bir konunun farklı derslerde benzer kazanımlarla verilmesi ve birbiriyle örtüşmesine dikkat edilir. Ö7'ye göre dersin diğer derslerle bağlantılı olmasına ve işlenen konunun her derste ele alınmasına dikkat edilmelidir. Ö8 bir dersten diğer derse atıflarda bulunulmasına, Ö9 konuların hayatla ilişkilendirilmesine, Ö10 ise işlenen konuya ve zamana uygun olarak farklı derslerde benzer konuların işlenmesine dikkat çekmiştir. Ö11'e göre işlenen konunun diğer dersle ilişkili olması, Ö12'ye göre öğrenci seviyesi, dikkati ve sınıf ortamının, Ö13'e göre ise kazanımların farklı derslerde birbiriyle uyumu önemlidir. Ö14 kazanımların gerçekleşmesi için diğer derslerde desteklenmesi gerektiğine dikkat ettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan yola çıkarak disiplinler arası ders işlenirken bakış açısı, pekiştirme, öğretim yöntem ve teknikleri, ders öncesi planlama; öğrencinin hazır bulunuşluğu, dikkati, ilgisi; dersler arası kazanım benzerliği, aynı konunun farklı derslerde ele alınması, hayatla ilişkilendirme ve sınıf ortamına dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir. Bunlar arasından 'ders öncesi planlama' ders işleme aşamasıyla ilgili değildir. Ayrıca pekiştirme, öğretim yöntem ve teknikleri, öğrencinin ve sınıfın durumu ve hayatla ilişkilendirmeye ilişkin

ifadelerin yalnızca disiplinler arası ders işlerken değil, öğretimin her aşamasına önemli olduğu bilinmektedir.

Altıncı soruda disiplinler arası öğretimin çeşitleri sorulmuştur. Dokuz öğretmen bu soruyu ya boş bırakmış ya da bilmediğini ifade etmiştir. Diğer beş öğretmenin hiçbiri disiplinler arası öğretimin türlerine Kuramsal Çerçeve bölümündeki gibi (çok disiplinli, disiplinler arası, disiplinler üstü/ötesi, çapraz disiplinler vb.) bir tür adı vermemiştir.

Yedinci soruda katılımcılardan disiplinler arası öğretime örnek vermeleri istemiştir. Altıncı soruda disiplinler arası öğretimin türlerini bilmeyen veya soruyu boş bırakan dokuz öğretmenin üçü bu soruyu da boş bırakırken altı öğretmenin örnek verdiği görülmüştür. Disiplinler arası öğretimin türlerini bilmeyen veya soruyu boş bırakan dokuz öğretmenin altısının disiplinler arası öğretime örnek verdiği göz önüne alındığında öğretmenlerin konuyla ilgili teorik bilgiden çok uygulamaya hâkim oldukları söylenebilir. Disiplinler arası öğretime doğru örnek veren üç öğretmenin disiplinler arası öğretim türlerini bilmedikleri görülmektedir.

Disiplinler arası öğretim konusunda bilgi sahibi olduğu kabul edilen öğretmenlerin disiplinler arası öğretim tanımını yapabilmeli ve disiplinler arası öğretime örnek verebilmelidir. Tablo 3'te de görüldüğü gibi Ö10 ve Ö13 disiplinler arası öğretimi doğru olarak tanımlamasına rağmen Ö10 disiplinler arası öğretime örnek vermediği için Ö13 ise yanlış örnek verdiği için disiplinler arası öğretim konusunda bilgi sahibi öğretmen olarak kabul edilememişlerdir. Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11 ve Ö14'ün kısmen doğru tanımlama yaptıkları görülmüş, disiplinler arası öğretime örnek verme durumlarına bakıldığında Ö8, Ö11 ve Ö14'ün doğru örnekler verdiği görülmüş diğer öğretmenlerin ise bir kısmının yanlış örnek verdiği bir kısmının ise hiç örnek vermediği görülmüştür. Bu bulgular ışığında disiplinler arası öğretim konusunda bilgi sahibi olarak kabul edilen öğretmenler Ö8, Ö11 ve Ö14 kodlu öğretmenlerdir. Çocuk kitapları ve disiplinler arası öğretim konusunda elde edilen bulgular ışığında her iki konuda da bilgi sahibi olan üç öğretmen olduğu görülmektedir. Bu öğretmenler: Ö8, Ö11 ve Ö14'tür. Bu öğretmenlerin üçünün de üçüncü sınıf öğretmeni olduğu görülmüştür.

Anket analizi sonrasında araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacı ile bir uzman görüşü alınarak Miles ve Huberman (1994)'ün görüş ayrılığı, görüş birliği formülünü uygulayarak güvenilirlik hesabı yapılmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş Birliği} / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}) = 113/(113+14)$$

Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %89 olarak hesaplanmıştır. %70'in üzerinde çıkan güvenilirlik hesapları, araştırma bulgularının güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994).

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için görüşme yapılmasına karar verilmiştir. Görüşme: Önceden belirlenen amaç doğrultusunda katılımcıya soru sorma ve cevap alma şeklinde iletişim içinde bulunulan bir süreçtir (Stewart ve Cash 1985). Görüşmelerde deneyimler, düşünceler ve yorumları anlamaya çalışırız. Görüşmelerde sorulan sorulara cevaplayan kişinin rahat ve güvenilir doğru cevaplar vermesi sağlanmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirleyebilmek için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı kalarak sürdürülmesi sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcı soruyu anlamadığında ya da beklenilene göre daha az bilgi verdiğinde aynı soru farklı ifadeler kullanılarak tekrar sormaya imkân tanınması ise bir avantajdır (Karasar, 2007). Bu hâliyle eğitim bilim çalışmalarına daha uygun bir tekniktir (Ekiz, 2003). Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur. Kullanılan veri toplama araçları ve bunların nasıl oluşturulduğu ile ilgili bilgiler Görüşme Formu I ve Görüşme Formu II başlıkları altında detaylı şekilde verilmiştir.

Tablo 4. Veri Toplama Araçları

Alt Sorular	Veri Toplama Aracı	Kullanılan Sorular
Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?	Görüşme Formu I Görüşme Formu II	1. soru 1. soru ve bu sorunun ikincilleri olan 9 soru
Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin Kuklacı (Tuğcu, 2012) kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?	Görüşme Formu I Görüşme Formu II	2, 3 ve 4. sorular 2. soru ve bu sorunun ikincilleri olan 9 soru

3.4.1. Görüşme Formu I

Araştırmacı bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlamıştır. Çalışmanın devamında ikinci bir form daha hazırlandığı için burada açıklanan form Görüşme Formu I olarak adlandırılmıştır. Bu form hazırlanırken Şekil 5'te sunulan sıralı adımlar izlenmiştir.

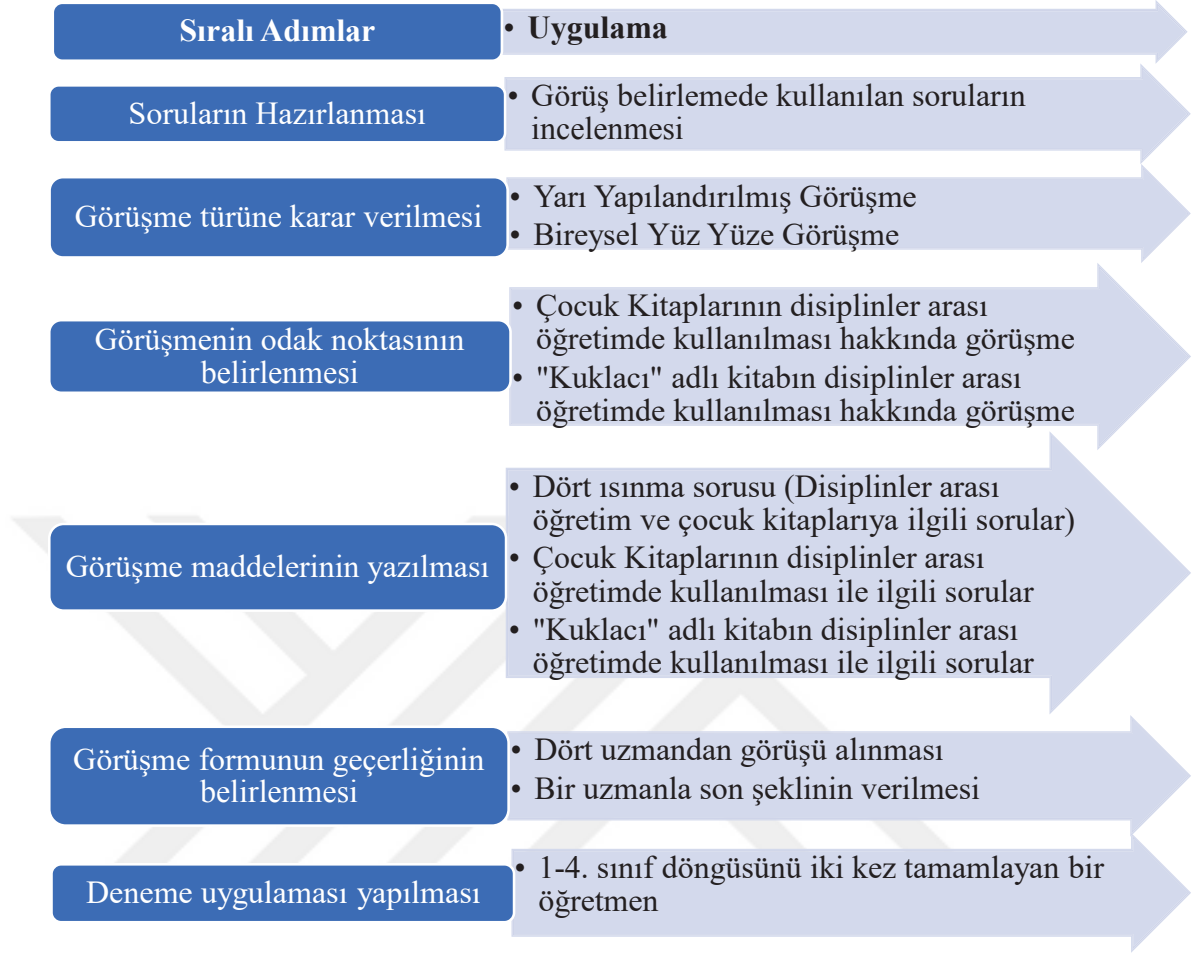
Şekil 5'te görüldüğü gibi bu çalışmada, uygulanan kuralların katılıma göre yarı yapılandırılmış görüşme ve katılımcı sayısına göre bireysel yüz yüze görüşme kullanılmıştır. Bireysel yüz yüze görüşmeler katılımcının ve görüşmecinin sadece ikisinin bulunduğu görüşmelerdir (Karasar, 2007).

Görüşme formundaki sorular disiplinler arası öğretim konusunda çalışmaları olan iki fen eğitimi uzmanı ile birlikte oluşturulmuştur. Görüşme Formu I'de üç çeşit soru vardır. Bunlar:

- Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarıyla ilgili sorular, ısınma soruları (1,2,3,4. Sorular)
- Çocuk Kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması ile ilgili sorular, amaca yönelik soru (1. Soru)
- Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılması ile ilgili sorular, amaca yönelik sorular (2,3,4. Sorular)

Şekil 5. Görüşme Formu I'in Hazırlanmasında İzlenen Sıralı Adımlar

Formdaki soruların ve sorulma amaçlarının yer aldığı Ek-5'deki uzman görüşü formu ile dört uzmandan görüş alınmıştır. Bu uzmanların ikisi Fen Eğitimi (Disiplinler arası öğretim ve çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan), biri Sınıf Eğitimi (Disiplinler arası öğretim ve çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) ve biri de Türkçe Eğitimi (çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) uzmandır. Uzman görüşü Görüşme Formu I'in, sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası kullanımı ve çocuk kitaplarından Kuklacı kitabının öğretimde disiplinler arası kullanılması ile ilgili görüşlerini belirlemeye uygun olup olmadıklarına ilişkin görüş alınmıştır.

Uzmanlardan araştırmanın amacına uygun bulmadıkları veya dil açısından hatalı olduğunu düşündükleri sorular için düzeltme önerisinde bulunarak görüşme formuna dahil edilebilir buldukları için önerilerini ifade üzerinde veya düzeltme

önerisi sütununda belirtmeleri, konuya ilişkin yeni soru önerilerini ise bölüm sonuna not etmeleri istenmiştir.

Uzmanların incelemeleri sonucunda formda aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

- Yönergenin hitap kısmından sonraki bölümde bulunan “Benim adım Şengül ÖZTÜRK YILMAZ” ile başlayan ifade kaldırılmış ve yönergenin en alt sol kısmına düzenlenerek alınmıştır. “Bu görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin hepsi gizlidir. Kayıtları araştırmacılar dışında biri dinlemeyecektir/seyretmeyecektir. Tezimin yazım sürecinde bu görüşme ile ilgili kısımda kesinlikle sizin adınız kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevap vermeniz araştırmaya olumlu etki yapacaktır.” ifadesi yerine daha samimi bir cümle kurulması gerektiği önerisi gelmiş ve bu kısım “Yaptığımız görüşme tamamen bilimsel amaçlı olup verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz çalışmaya olumlu katkı sağlayacaktır.” şekline dönüşmüştür. Ayrıca yönergenin son kısmında bulunan “Başlamadan önce bu söylediklerime ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?” şeklindeki ifade yine samimi olması adına gelen öneriler doğrultusunda, “Görüşmeye geçmeden önce belirtmek ya da eklemek istediğiniz düşünce ve sorularınız varsa lütfen paylaşınız.” şekline dönüştürülerek yönergede yerini almıştır.
- Doğrudan tanım sorulması yerine dolaylı şekilde sorulmasına yönelik soru yazılmıştır. Örneğin “Çocuk kitabını tanımlayınız yerine çocuk kitabı olarak tanımlanan kitapların özellikleri neler olabilir?” şeklinde formda yerini almıştır.
  - 1.1.ve 1.2. soruların alt maddeleri doğrudan verilmiştir. Uzmanlardan biri bunun verilmemesinin daha uygun olduğunu belirtmiştir. Diğer uzmanlar herhangi bir görüş belirtmemiştir. Görüşme formuna son şeklinin verilmesi aşamasında görüş alınan uzman olduğu gibi kalmasının uygun olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle soru değiştirilmemiştir.

- 3, 5 ve 6. sorularda ana soruların alt sorusu olarak olumlu ve olumsuz görüş soruları oluşturulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda bu sorular tek soru altında birleştirilmiştir. Örneğin:

“3. Çocuk kitaplarının öğretimde kullanılması konusunda neler düşünüyorsunuz?”

3.1. Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?

3.2. Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?” Şeklinde ana soru ve alt sorulardan oluşan kısım, “Çocuk kitaplarının öğretimde kullanılmasının olumlu/olumsuz yönleri konusunda neler düşünüyorsunuz?” şeklinde formda yerini almıştır.

Kapsam geçerliliğini sağlayabilmek için daha önce görüş alınmamış ve bir Türkçe Eğitimi (Çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) uzmanıyla beraber forma son şekli verilmiştir. Ek-6’da yer alan form nihai form olarak kabul edilmiştir.

Bu form, iki aşamadan oluşmaktadır: Beş soruluk birinci aşama çocuk kitapları, çocuk kitaplarının özellikleri, çocuk kitaplarının öğretimde kullanılması, disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili olarak hazırlanmıştır. Üç soruluk ikinci aşama ise Kuklacı adlı kitabın katılımcı tarafından okunmasının ardından tamamlanacak şekilde planlanmıştır ve Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılması kapsamında oluşturulmuştur. Formun uygulanabilirliği çalışma grubunu belirlemede kullanılan anketin pilot uygulaması sonucu belirlenmiş olan bir öğretmenle sınınmıştır. Öğretmenlerle yapılan bütün görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir. Bunda amaç veri toplamadaki zaman kaybı yaşamamak ve soru sorma dinleme çalışmasını başarı ile yapabilmektir.

Görüşme formu I de ilk dört soru ısınma sorusu olarak, devamında yer alan (1,2,3 ve 4.) sorular araştırmanın amacına yönelik sorular olarak formda yerini almıştır. Araştırmanın amacına yönelik sorular aşağıda sunulmuştur:

Soru 1: “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili olumlu/olumsuz görüşleriniz nelerdir?”

Soru 2: “Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ile ilgili olumlu görüşleriniz nelerdir?”

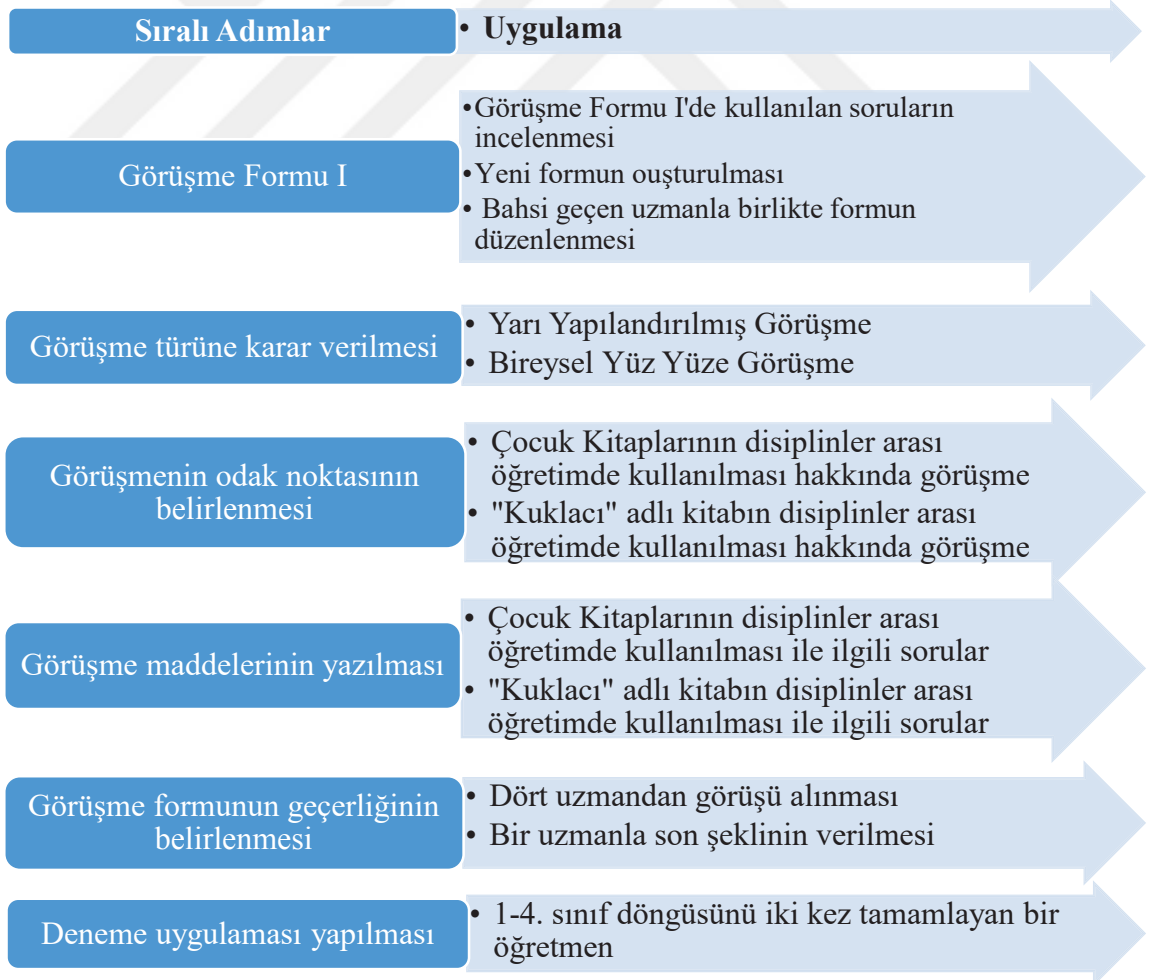
Soru 3: “Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ile ilgili olumsuz görüşleriniz nelerdir?”

Soru 4: “Bir öğretmen olarak Kuklacı adlı kitabı disiplinler arası öğretim kapsamında nasıl kullanırsınız? Açıklayınız.” Şeklinde dir.

3.4.2. Görüşme Formu II

Görüşme Formu I'den elde edilen veriler analiz edildiğinde yapılan analizlerin uygunluğu ile ilgili uzman görüşü alma aşamasında veriyi inceleyen Fen Eğitimi (disiplinler arası öğretim ve çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) uzmanının daha derinlemesine veri toplanmasında fayda olduğunu belirtmesi nedeniyle yeni bir görüşme formu oluşturulmuştur. Bu yeni form Görüşme Formu II olarak adlandırılmıştır. Bu form hazırlanırken Şekil 6'da sunulan sıralı adımlar izlenmiştir.

Şekil 6. Görüşme Formu II'nin Hazırlanmasında İzlenen Sıralı Adımlar

Uzman yeni görüşme formunun da yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olmasını ve yine bireysel görüşme yapılmasını önermiştir. Görüşme Formu II yukarıda bahsi geçen uzmanla birlikte yeniden düzenlenmiştir. Formdaki soruların ve amaçlarının yer aldığı Ek-7’de bulunan uzman görüşü formu ile birlikte dört uzmandan görüş alınmıştır. Bu uzmanlar: İki Fen Eğitimi (disiplinler arası öğretim ve çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan), bir Sınıf Eğitimi (disiplinler arası öğretim ve çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) ve bir Türkçe Eğitimi (çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) uzmandır.

Uzmanlar görüşme formunu kapsam, dil, amaca uygunluk boyutları ile incelemiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda formlarda gerekli değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır, aşağıda sunulmuştur.

- İlk hazırlanan formda ana soru, birincil ve ikincil sorular bulunurken uzmandan gelen öneri sonucu üçüncül sorular kaldırılmıştır. Örneğin “1. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz? 1.2. Çocuk kitapları, disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerin ortak çatısı altında kullanılabilir? 1.3. Disiplinler arası öğretim yaparken her konuda ya da kazanımda çocuk kitabı kullanılabilir mi?”
- “Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerde kullanılabilir?” şeklindeki soru “Çocuk kitapları, disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerin ortak çatısı altında kullanılabilir?” şeklinde yerini almıştır.
- “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğretime etkileri neler olabilir?” şeklindeki soru “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir?” şeklinde yerini almıştır.
- Formda yer alan soruların bazılarının uzmanların önerisi sonucunda sıralaması değişmiştir. Örneğin “1.5. Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?” sorusu uzman önerisi sonucunda 1.1. numaralı soru olmuştur.
- “Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde neden kullanılamaz?” şeklindeki soru formda “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde

kullanılmayacağını düşünmenizın sebepleri nelerdir? Neden kullanılmaz?” şeklinde yerini almıştır.

- “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin/etkilerinin olabileceğini düşünüyorsunuz?” şeklindeki soru “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?” şeklinde formda yerini almıştır.
- “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretim sürecinde kullanımı sırasında nasıl/ ne tür zorluklar ortaya çıkabilir?” şeklindeki soru “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?” şeklinde formda yerini almıştır.
- Uzmanlardan gelen öneriler sonucunda yeni bir soru eklenmiştir: “Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmayacağı durumlar nelerdir?” şeklinde formda yerini almıştır.
- Birinci, ikinci soru ve alt soruları birbirine paralel hazırlandığı için yukarı bahsedilen değişiklikler Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili olan ikinci soru ve alt sorularında da yapılmıştır.

İnceleme ve düzeltmelerden sonra kapsam geçerliliğini sağlayabilmek için bir Türkçe Eğitimi uzmanıyla (Çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmaları olan) beraber forma son şekli verilmiştir. Formun nihai hâli Tablo 5’de açıklanmıştır.

Tablo 5’te görüldüğü gibi birinci soru ve ikincil dokuz sorusu çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek adına oluşturulmuştur. İkinci soru ise birinci soru ve ikincil sorularının paralelinde Kuklacı adlı çocuk kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Form iki birincil soru ve 18 ikincil sorudan oluşmaktadır. İkincil sorular birincil sorulara yeterince veri gelmediğinde sorulacaktır. Birincil sorulara olumlu cevap verenlere yönelik on ikincil soru, olumsuz cevap verenler için ise sekiz ikincil soru nihai formda (Ek-8) de yer almıştır.

Tablo 5. Görüşme Formu II’de Kullanılan Sorular

Soru	İkincil Soru
1.Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?	OLUMLU CEVAPLANIRSA 1.1. Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir? 1.2. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir? 1.3. Çocuk kitapları, disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerin ortak çatısı altında kullanılabilir? 1.4. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir? 1.5. Çocuk kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?
	OLUMSUZ CEVAPLANIRSA 1.6. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağını düşünmenizın sebepleri nelerdir? Neden kullanılamaz? 1.7. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağı durumlar nelerdir? 1.8. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz? 1.9. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?
2.Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?	OLUMLU CEVAPLANIRSA 2.1. “Kuklacı” adlı kitap disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap mıdır? Neden? 2.2. “Kuklacı” adlı kitap disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir? 2.3. “Kuklacı” adlı kitap kullanılarak hangi derslerin ortak çatısı altında disiplinler arası öğretim yapılabilir? 2.4. “Kuklacı” adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir? 2.5. “Kuklacı” adlı kitap ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?
	OLUMSUZ CEVAPLANIRSA 2.6. “Kuklacı” adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağını düşünmenizın sebepleri nelerdir? Neden kullanılamaz? 2.7. “Kuklacı” adlı kitap disiplinler arası öğretimde hangi durumlarda kullanılamaz? 2.8. “Kuklacı” adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz? 2.9. “Kuklacı” adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

Görüşme sırasında öğretmenler birincil soruları kısa cümlelerle cevaplamayı tercih ettikleri için ikincil sorulardan da yararlanmışlardır. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımıyla ilgili birincil soruda üç öğretmen de olumlu

görüş bildirmiştir. İki öğretmen (Ö11, Ö14) ise olumlu görüşlerinin yanı sıra olumsuz görüş de bildirmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren bu öğretmenlere 1.6., 1.7., 1.8. ve 1.9. numaralı sorular da yöneltilmiş, olumsuz görüş bildirmeyen Ö8'e bu sorular yöneltilmemiştir. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımıyla ilgili tüm öğretmenler olumlu görüş bildirmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğretmen olmadığı için 2.6., 2.7., 2.8.ve 2.9. numaralı sorular öğretmenlere yöneltilmemiştir.

Görüşme Formu II, Görüşme Formu I uygulandıktan iki ay sonra uygulanmıştır. Görüşme Formu I'de olduğu gibi bütün görüşmeler görüşme yapılan kişilerden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Böylelikle görüşme anında soru sorma ve dinleme çalışmasına ağırlık verilerek zaman kaybının önüne geçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada nitel araştırmalarda kullanılan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, verilerin özgün biçimlerine sadık kalınarak; kişilerin söyledikleri, yazdıkları ya da incelenen doküman içeriğinden doğrudan alıntılar yapılarak verilerin sunulmasıdır (Kümbetoğlu, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Betimsel analizde elde edilen veriler, belirlenmiş temalara göre özetlenip yorumlanabilir. Araştırma sorularına göre temalar düzenlenebilir ya da görüşme de kullanılan sorular ve süreç dikkate alınıp sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016)

Araştırmada bulguların tanımlanması için görüşler doğrudan alıntılar yoluyla verilmiş ve yorumlanmıştır. Örneğin; Olumsuz görüşler:

- “Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde kullanılırken oran çok iyi ayarlanmalı, yoksa kavram kargaşası yaratabilir.” (Ö8).

Şeklinde olumsuz görüş belirterek kavram kargaşası yaratabileceğini söylemiştir.

- “Her kitap her konuda kullanılamayabilir.” (Ö14).

Ö8'in çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanma oranıyla, Ö14'ün ise her kitabın her konuda kullanılamamasıyla ilgili olumsuz görüşlerinin olduğu görülmektedir.

3.6. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının ve araştırma deseninin geçerliliği ve güvenirliliğinin çok dikkatli bir şekilde test edilmesi ve sonuçların rapor edilmesi gerekir (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu çalışmada araştırmanın geçerliği ve güvenirliliğini artırmak için birden çok araştırmacı ile konu ele alınmıştır. Olabildiğince fazla kaynak ve görüşe başvurulmuştur. Araştırmanın verileri saklanmaktadır. Araştırma tarafsız olarak yapılmıştır. Bu bölümde araştırma kapsamında geçerlilik ve güvenirlilikle ilgili neler yapıldığı ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.6.1. Güvenirlik

Bu çalışmanın hem iç hem de dış güvenirliliğini sağlayabilmek için süreç boyunca çeşitli önlemler alınmıştır. Bunlar aşağıda açıklanmıştır.

Dış Güvenirlik (Teyit Edilebilirlik): Araştırma sonuçlarının benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceğidir (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu araştırmada dış güvenirlilikle ilgili olarak araştırma süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Araştırmanın veri kaynağı olan bireyler açık bir şekilde ifade edilmiştir. Veri analizinde kullanılan kavramsal çerçeve tanımlanmıştır. Veri toplama ve analiz yöntemleriyle ilgili ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

Yıldırım ve şimşek (2008, s. 261)'e göre veri toplama ve analiz aşamalarının ayrıntılı olarak açıklanması, görüşlerin alınma biçimleri, kaydedilmeleri, analiz edilmeleri ve sonuçların yorumlanması gibi süreçlerin ayrıntılı olarak açıklanması araştırmanın dış güvenirliliğini sağlamada etkili bir yöntemdir. Bu araştırmada da mümkün olduğunca araştırmanın her aşaması ayrıntılı bir şekilde ortaya konularak büyük oranda güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme formlarının dış güvenirliliği için, görüşlerin alınma biçimleri, kaydedilmeleri, analiz edilmeleri ve sonuçların yorumlanması gibi süreçler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

İç Güvenirlik (Tutarlık): Araştırmacıların aynı verileri kullanarak aynı sonuçlara ulaşabilmesi ile ilgilidir (Yıldırım ve şimşek, 2016). Görüşler doğrudan alıntılar yoluyla verilir, önyargılar, yanlış anlamalar, gerçek dışı veriler ayıklanarak analiz edilmiştir. Araştırmanın soruları açık bir şekilde ifade edilmiştir. Anket analizi

sonrasında araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacı ile bir uzman görüşü alınarak Miles ve Huberman (1994)'ün görüş ayrılığı, görüş birliği formülünü uygulayarak güvenilirlik hesabı yapılmıştır. Görüşme formlarının iç geçerliliği için araştırmanın bulgularının veriler ile tutarlı olup olmadığı bir uzman tarafından incelenmiştir.

3.6.2. Geçerlik

Nitel araştırmada geçerlik araştırılan konunun tarafsız ve olduğu biçimiyle ortaya koyulabilmesidir (Kirk ve Miller, 1986; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmanın hem iç hem de dış geçerliliğini sağlayabilmek için araştırmaya süresince yapılan çalışmalar aşağıda açıklanmıştır.

Dış Geçerlik (Aktarılabirlik): Araştırmada elde edilen sonuçların benzer gruplara ya da ortamlara aktarılabirliğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmanın dış geçerliliğini sağlayabilmek için çalışma grubu ve özellikleri ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Bu sayede okuyuculara araştırma sonuçlarını kendi deneyimleriyle ilişkilendirebilirler.

İç Geçerlik (İnandırıcılık):Araştırmanın bulgularının, sonuçlarının ve yorumlarının gerçek durumu doğru yansıtmaya yeterliliğidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada iç geçerlikle ilgili olarak, araştırma bulguları, sonuçları ve yorumlarının anlamlı ve kendi içinde tutarlı olduğu görülmüştür. Bulgular araştırmaya katılanlar tarafından gerçekçi bulunmuştur. Çalışma grubunun seçimi yansız olarak yapılmıştır. Veri toplama araçları açık bir yönerge ile aynı kişi tarafından uygulanmıştır. Görüşme formlarının iç geçerliliğini sağlamak için uzman incelemesi, katılımcı teyidi yapılmış, Görüşme Formu II'de bu amaçla derinlik odaklı veri toplama yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; araştırmanın problemi ve bu problem doğrultusunda ortaya çıkan alt sorularla ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusundaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Birinci alt soruya cevap bulabilmek için Görüşme Formu I'deki birinci soru ve Görüşme Formu II'deki birinci ana soru ve ana sorunun ikincil soruları olan dokuz sorudan elde edilen veriler incelenmiştir. İlgili bulgular aşağıda sunulmuştur.

Görüşme Formu I'de bulunan birinci soru (Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili olumlu/olumsuz görüşleriniz nelerdir?) ile Görüşme Formu II'de birinci soru (Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?) ve 1.8. soruda (Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?) öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılabilirliği ile İlgili Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

Katılımcı	Görüşme Formu I		Görüşme Formu II	
	Olumlu görüş	Olumsuz görüş	Olumlu görüş	Olumsuz görüş
Ö8	Herhangi bir çocuk kitabı derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilir. Okuduğunu anlama ve analiz sentez becerilerini geliştirebilir.	Derste kullanım sıklığı iyi ayarlanmadığı takdirde kavram kargaşası yaratabilir.	Derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilir. Yaparak yaşayarak öğrenmeye katkı sağlar. Sorgulayıcı öğrenmeye katkı sağlar. Empati becerisi geliştirmek için yararlıdır.	-
Ö11	Temaya uygun kitap seçip öğretim yapma imkânı sunar.	-	Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri gibi derslerde kullanılabilir. Çocuk kitaplarını gerçek yaşamla bağdaştırabiliriz.	Öğretim programları böyle bir öğretim için tasarlanmadığı için hazırlık zor olacaktır. Çocuklar sevmediği kitaplarla karşılaştığında ilgileri dağınık ve az olacaktır.
Ö14	Kitaplardan ilgili bölümler alınıp kullanılabilir. Okuma alışkanlığı kazandırabilir. Derse katılımı teşvik edebilir.	Her kitap her konuda kullanılamayabilir.	Derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilir. Kazanımların daha kolay öğrenilmesini sağlar.	Her kitap her konuda kullanılamayabilir.

Tablo 6'ya göre Görüşme Formu I'de öğretmenlerin çocuk kitaplarını disiplinler arası öğretimde kullanma konusunda konu/tema için kaynak olarak ulaşım kolaylığı, beceri gelişimi, öğrencilerin derse katılımı ve okuma alışkanlığı kazandırma gibi nedenlerle olumlu görüşleri; kullanım sıklığı azlığı ve kitap seçimi zorluğu gibi nedenlerle de olumsuz görüşleri olduğu görülmektedir.

Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda yapılacak öğretim için kullanılacak kitaplarının belirlenmesi önemli bir aşamadır. Ö14 bunu “*Her kitap her konuda kullanılamayabilir.*” ifadesiyle açıklamaya çalışmıştır. Bu nedenle çocuk kitaplarının bütününün kullanımı yerine ilgili bölümler alınarak kullanılabilirdiğinden bahsetmiştir. Bunu “*Kitaplardan ilgili paragraflar alınıp kullanılabilir.*” ifadesinden anlamaktayız. Ö11 ise konuya/temaya vurgu yaparak temaya uygun kitap seçiminden bahsetmiştir. Bu durumu “*Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim kapsamında özellikle değerler eğitimi konularında kullanılabilir. Bilimsel konulu kitaplarla girişimcilik konusu anlatılabilir.*” ifadesiyle örneklendirmiştir. Ö8 ise bu konuya daha genel bir yaklaşımla bakarak herhangi bir ders kitabının derslerle bir şekilde ilişkilendirilebileceğinden bahsetmiştir. Bunu da Kırmızı Başlıklı Kız kitabıyla örneklendirmiştir: “*... Örneğin; Kırmızı Başlıklı Kız adlı kitapla matematikte, problem çözme devreye giriyor, kurdun planını anlama var, çözümünü araştırma ve çözme var. Hayat Bilgisi dersinde kitapta geçen doğa sevgisi, hatta dürüstlük değeri ile ilişkilendirebiliriz. Türkçede duygu ve düşünceleri ifade etmeyle ilişkilendirebiliriz.*” Ancak Ö8 kullanım sıklığının önemi de vurgu yapmıştır: “*Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde kullanılırken oran çok iyi ayarlanmalı, yoksa kavram kargaşası yaratabilir.*” Böylece her ne kadar tema için kaynak olarak ulaşılması kolay olsa da sürekli kullanılmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Ö14 çocuk kitaplarını farklı derslerle ilişkilendirmenin okumaya teşvik ederek okuma alışkanlığı kazandırmada etkili olabileceğini “*Çocuk okuma alışkanlığı edinir. Evde okunan bir kitabın derste kullanılması onu okumaya teşvik eder.*” ifadesiyle belirtirken aynı zamanda bu durum için “*Derslere daha fazla katılım sağlar.*” İfadesiyle de motivasyona vurgu yapmıştır. Böylece çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımının öğrencilerin ilgisini aktif tutmak için bir yol olabileceğine düşünülmektedir.

Çocuk kitaplarını disiplinler arası öğretimde kullanılmasının çeşitli becerilerin gelişmesine de katkı sağlayabileceği Ö8 tarafından “*...çocuklarda okuduğunu anlama, analiz, sentez yapma, düşünme becerilerini geliştirir.*” ifadesiyle vurgulanmıştır.

Görüşme Formu II’de ise birinci soru ve 1.8. soruda öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Görüşme Formu II’de öğretmenlerin çocuk kitaplarını disiplinler arası öğretimde kullanma konusunda derslerle ilişkilendirilebilmesi, beceri gelişimi, öğretimde kullanılabilmesi, öğretme/öğrenme sürecine katkıları gibi nedenlerle olumlu görüşleri; öğretim programlarının böyle bir öğretim için tasarlanmamış olması ve kitap seçimi nedeniyle olumsuz görüşleri olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin cevapları incelendiğinde tüm öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde dersle ilişkilendirilerek kullanılabilmesi konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Bunu şu şekilde ifade etmişlerdir: *“Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde kullanılabilir. Çünkü öğrencilerin yaparak yaşayarak, sorgulayıcı, bir problemin birden fazla çözümünün olabileceğini hissetmesi için, empati gücünü geliştireceği için kullanılmalıdır.”* (Ö8), *“Hikâye, masal vb. kitaplar Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri gibi birçok alanda kullanılabilir. Çocuk günlük hayatla çocuk kitapları sayesinde bağlantı kurabilir.”* (Ö11) ve *“Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim yaparken kullanılabilir. Kazanımların öğrenilmesine yarar sağlar.”* (Ö14). Ö11’in diğer iki öğretmenin ifadelerine ek olarak ders isimlerini de örneklendirdiği görülmektedir.

Öğretmenler çocuk kitaplarıyla disiplinler arası öğretimin nasıl gerçekleştirilebileceği ile ilgili bilgi de vermişlerdir: *“Hayat Bilgisi dersinde gerçek yaşamla bağdaştırılabiliriz.”* (Ö11) ve *“Yaparak yaşayarak ve sorgulayıcı, olayların nedenlerini anlayarak, bir problemin birden çok çözümü olabileceğini hissetmeleri, empati gücünü geliştirmeleri için yararlıdır.”* (Ö8) Aynı zamanda Ö14 *“...kazanımların anlanmasına faydalı olur.”* ifadesiyle öğretme/öğrenme sürecinde kazanımların daha kolay öğrenilmesini sağlayabileceği gibi nedenlerle olumlu katısı olduğunu belirtmiştir. Ö8 ise *“...empati gücünü geliştirmeleri için yararlıdır.”* ifadesiyle empati becerisindeki gelişime olumlu katısından bahsetmiştir.

Katılımcı üç öğretmenin ikisi olumlu görüşlerinin yanı sıra olumsuz görüşler de belirtmiştir. Bu öğretmenlerin olumsuz görüşleri temelde kitap seçimi ile ilgilidir. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda yapılacak öğretim için çocuk kitaplarının belirlenmesi önemli bir aşamadır. Ö11 bunu çocuklar sevmediği kitaplarla karşılaştığında derse ilgilerinin dağınık ve az olması ihtimaline,

Ö14 ise her kitabın her konuda kullanılamamasına bağlamıştır. Öğretmenlerin ilgili ifadeleri şu şekildedir: “Çocuklar sevmeyeceği kitaplarla karşılaştığında ilgileri azalacak...Her çocuk aynı kitaptan hoşlanmadığı için ilgisi dağınık olabilir.” (Ö11) ve “.... Ama her konuda olmayabilir.” (Ö14). Aynı zamanda Ö11, “MEB öğretim programlarını bu yönde tasarlamazsa kazanımların ilişkilendirilmesi zor olur.” ifadesiyle MEB’in öğretim programlarının böyle bir öğretim için tasarlanmamış olması nedeniyle kitaplarla kazanımların ilişkilendirmesinde zorluk yaşanacağını ifade etmiştir.

Görüşme Formu I ve Görüşme Formu II’de çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili bütün öğretmenlerin olumlu görüş bildirdiği görülmüştür. Ö8 Görüşme Formu I’de olumlu görüş olarak herhangi bir çocuk kitabı derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilmesi ve öğrencilerin okuduğunu anlama ve analiz sentez becerilerini geliştirebileceği ile ilgili görüş belirtirken, Görüşme Formu II’de derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilmesi yönündeki görüşünü tekrarlamamın yanı sıra yaparak yaşayarak öğrenmeye katkı sağlar, sorgulayıcı öğrenmeye katkı sağlar, empati becerisi geliştirmek için yararlıdır, şeklinde yeni görüşlere de sahip olduğu görülmüştür. Ö11 ise Görüşme Formu I’de olumlu görüş olarak temaya uygun kitap seçip öğretim yapmaya uygundur şeklinde görüş belirtirken, Görüşme Formu II’de Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri gibi derslerde kullanımı ve çocuk kitaplarını gerçek yaşamla bağdaştırılabileceği yönünde olumlu görüş bildirdiği görülmüştür. Ö14, Görüşme Formu I’de kitaplardan ilgili bölümler alınıp kullanılabilmesi, okuma alışkanlığı kazandırabileceği, derse katılımı teşvik edeceği yönünde olumlu görüş bildirirken Görüşme Formu II’de derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilmesi ve kazanımların daha kolay öğrenilmesini sağlayacağı yönünde olumlu görüş belirtmiştir. Öğretmenlerin olumlu görüşleri iki uygulama arasında geçen sürede farklılaştığı ve arttığı görülmüştür.

Öğretmenlerin Görüşme Formu I ve Görüşme Formu II’de yer alan çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde olumsuz görüşlerinin de iki uygulama arasında geçen sürede farklılaştığı görülmüştür. Ö8 Görüşme Formu I’de çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili derste kullanım sıklığı iyi ayarlanmadığı takdirde kavram kargaşası yaratabilir şeklinde olumsuz görüş belirtirken, Görüşme Formu II’de olumsuz görüş belirtmediği görülmüştür. Bu

durumun Ö11 için ise tam tersi yönde olduğu görülmüştür. Görüş Formu I'de olumsuz görüş belirtmezken Görüşme Formu II'de öğretim programları böyle bir öğretim için tasarlanmadığı için hazırlık zor olacağı ve çocuklar sevmediği kitaplarla karşılaştığında ilgileri dağınık ve az olacağı yönünde olumsuz görüş belirttiği görülmüştür. Ö14 ise her iki görüşmede de her kitabın her konuda kullanılamayacağı ile ilgili olumsuz görüş belirttiği görülmüştür.

Görüşme Formu II'de bulunan 1.1. soru (Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?), 1.5. soru (Çocuk kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?) ve 1.3. soruda (Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerin ortak çatısı altında kullanılabilir?) öğretmenlerin disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabının seçimi, kullanımını ve kullanılabileceği dersler ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılacak Çocuk Kitaplarının Seçimi, Kullanımı, Kullanılabileceği Dersler ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Disiplinler Arası Öğretim İçin Çocuk Kitabı		
	Seçimi	Kullanımı	Kullanılabilecek Dersler
Ö8	Çocuğun ilgisini çekecek kitaplar Çocuğun hayal dünyasını geliştirecek kitaplar Çocuğun kendinden bir şeyler bulabileceği kitaplar Resimli kitaplar	Tamamı da ilgili bölümü de alınıp kullanılabilir.	Hayat Bilgisi, Matematik, Türkçe
Ö11	Çocuklara olumlu değer katabilecek kitaplar Çocuğun seviyesine uygun olan kitaplar Tek bir hikâye içeren kitaplar	Tamamı da ilgili bölümü de alınıp kullanılabilir.	Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Hayat Bilgisi, Matematik, Türkçe
Ö14	Çocuğun seviyesine uygun olan kitaplar Disiplinler arası öğretime uygun kitaplar Az sayfalı	Yeri geldikçe amacımıza uygun bölümlerini kullanmak gerekir.	Görsel Sanatlar, Hayat Bilgisi, Türkçe

Tablo 7'ye göre öğretmenler disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabının çocuk seviyesine ve disiplinler arası öğretime uygun olması, az sayfalı ya da tek bir hikâye içermesi, resimli olması, çocuğa olumlu değerler katabilecek ve hayal dünyasını geliştirebilecek olması gerektiği görüşündedir.

Çocuğun seviyesine uygunluk konusunda Ö11 sadece kitabın dış yapı (biçimsel) özelliklerinde bahsetmiştir. Bu özelliklerden de yazı karakteri, punto, kâğıt kalitesi ve resimlere değinmiştir. Ö11'in ifadesi şu şekildedir: *“Yazı karakterine, puntosuna, kâğıt kalitesine bakarım. Kâğıt parlak olmamalı, resimleri sınıf seviyesine uygun olmalı...”*. Ö14 ise *“... resimli olmalı, resimleri ve konusu disiplinler arası öğretime uygun olmalıdır.”* ifadesiyle dış yapı (biçimsel) özelliklerinden resimlerin yanı sıra iç yapı (içerik) özelliklerinden konuya da değinmiştir. Ö8 ise çocuk seviyesine uygunluğu doğrudan belirtmek yerine kitabın hem biçimsel hem de içerik özelliklerinden kabul edilebilecek ilgi çekici olması ve çocuğun kendinden bir şeyler bulması konusunda şöyle bir ifade kullanmıştır: *“Çocuğun ilgisini çekecek, ... kendinden bir şeyler bulabileceği kitaplar olmalıdır. İlgi çekici sorular içeren resimli kitapları tercih ederim”*.

Ö8, *“... hayal dünyasını geliştirecek...”* ifadesiyle içerik özelliklerinden çocuğun hayal dünyasına; Ö11 ise *“Çocuklara olumlu değer katabilecek kitapları seçerim.”* ifadesiyle içerik özelliklerinden çocuğa olumlu değer katmaya değinmiştir. Öğretmenler sırasıyla kitabın resimli olması, tek bir hikâye içermesi ve az sayfalı olması gerektiğini kitabın biçimsel özelliklerine değinmişlerdir.

Sadece Ö14, *“... resimleri ve konusu disiplinler arası öğretime uygun olmalıdır.”* ifadesiyle kitabın içeriksel ve biçimsel özelliklerinin yanında kitabın disiplinler arası öğretime uygunluğuna vurgu yapmış olduğu görülmektedir. Ö8 ve Ö11 bu konuda görüş belirtmemiş olsalar da daha önceki görüşleri incelendiğinde kitapların disiplinler arası öğretime uygunluğu gibi bir yoruma ihtiyaç hissetmedikleri söylenebilir. Çünkü Tablo 7 ve Tablo 8'deki verilere göre bu öğretmenler herhangi bir çocuk kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabileceği görüşündedir. Disiplinler arası öğretim yaparken kullanılacak çocuk kitaplarının içeriksel ve biçimsel özelliklere sahip olması gerekir. Tüm öğretmenler çocuk kitabı seçiminde bu özelliklere değinerek disiplinler arası öğretimde kullanılacak çocuk kitabının seçimi hakkında bilgilerinin olduğunu göstermiştir.

Disiplinler arası öğretimde çocuk kitabının tamamının ya da amaca uygun bölümünün kullanımı ile ilgili Ö8 ve Ö11 tamamının ya da ilgili bölümünün kullanılması yönünde görüş bildirmiştir. Ö8'in bu konudaki *"Tamamı kullanılmalı; çünkü bütünsellik ilkesine uygun olmalıdır. Çünkü olayların neden ve sonuçları arasında kopukluk olmamalıdır. Kazanımlar öğretilirken ilgili bölümü de alınıp kullanılabilir; ama çocuk tamamını bilmelidir."* ifadesi kazanımlarla ilişkilendirmek için tamamı kullanılmayacak olsa bile çocuğun mutlaka kitabın tamamından haberdar olması gerektiği yöndedir. Ö11 de Ö8 gibi tamamı ya da bir bölümü demiş olsa bile bütünsellik yönünde bir kaygı taşıdığını gösterir bir yorumda bulunmamış, hatta bir kitabın sadece kapağının bile disiplinler arası öğretim için kullanılabileceğini ifade etmiştir. İlgili ifadesi şu şekildedir: *"Yapacağım disiplinler arası öğretime yönelik kazanıma uygun olarak tamamını da kullanabilirim, ilgili bölümünü de kullanabilirim. Örneğin; Sadece kapağını bile kullanabilirim."* Ö14 ise farklı bir görüş olarak tamamını kullanmamaktan yanadır ve parça parça kullanılması gerektiği görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: *"Tamamının kullanılması uygun olmaz; çünkü amacımıza uymayan bölümleri de olabilir. Yeri geldikçe amacımıza uygun bölümlerini kullanmak daha uygun olur..."*

Öğretmenler üçü de çocuk kitaplarıyla disiplinler arası öğretim yürütülürken ortak çatı ders olarak Türkçe ve Hayat Bilgisini tercih edebileceklerini belirtmişlerdir. Ö8'in Hayat Bilgisi, Matematik ve Türkçe derslerinde en fazla kullanılabilceğini, Ö11'in en rahat Türkçe dersinde kullanılabilceğini ama bunun yanında Hayat Bilgisi, Matematik, Fen Bilimleri ve Görsel Sanatlar dersinde kullanılmasının uygun olacağını söylemiştir. Ö14 ise en fazla ve en kolay Türkçe, Görsel Sanatlar ve Hayat Bilgisi derslerinde kullanılabilceğini söylemiştir. Bunun yanında Ö8 ve Ö11 ortak çatı dersleri olmakla birlikte tüm derslerde de kullanılabilceğini belirttikleri görülmektedir. Bunu Ö11'in *"...yeri geldiğinde diğer derslerde de kullanılabilir."* ve Ö14'ün *"...Kitabın içeriğine göre tüm derslerde kullanılabilir."* ifadesinden anlamaktayız. Ö11 ise sadece müzik dersinde kullanımın zor olabileceğini *"...müzikte zor olur, kazanım bağlantısını kurmak zor olur."* şeklindeki ifadesinden anlaşılmaktadır.

Görüşme Formu II’de bulunan 1.2. soru (Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir?) ve 1.4. soruda (Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir?) öğretmenlere çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ve öğrenme/öğretim sürecine etkileri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 8’de özetlenmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanımının Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde	
	Kullanımı	Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri
Ö8	Problem çözmede, empati becerisi, araştırmada bilgiyi sorgulamada, iletişim ve dinleme becerisini artırmada kullanılabilir.	Kalıcı öğrenme sağlar. Eğitim ve öğretim içerisinde çocuk sorumluluk alır, yaparak yaşayarak öğrenir. Öğrencilerin liderlik özellikleri açığa çıkar.
Ö11	Her çocuk kitabı Matematik dersinde kahramanları ile problem çözdürerek kullanılabilir. Kitabın konusunun geçtiği ortama içeriğindeki olaylara göre kazanımlarla ilişkilendirerek farklı derslerde kullanılabilir. Görsel Sanatlarda resim veya maket hazırlatılabilir. Türkçede tüm dil bilgisi konularının öğretiminde kullanılabilir.	Kalıcı öğrenme sağlar. Okunan kitap çağrışım yapacak ve bilinenden yola çıkarak bilinmeyi keşfedilecektir.
Ö14	Kitaptaki kişilerin özellikleri ve konunun geçtiği yerler kazanımlara göre kullanılabilir. Türkçede kitabın türü, cümle yapıları noktalama işaretleri de kullanılabilir. Görsel Sanatlarda resimlerinden yararlanılabilir. Hayat Bilgisinde konusuna göre kullanılabilir.	Kalıcı öğrenme sağlar. Öğrenme daha çabuk olur Ders daha ilgi çekici olur. Okuduğunu anlama becerisi gelişir. Problem çözme becerisi gelişir. Kitap okuma oranı ve seviyesi artar.

Tablo 8'e göre öğretmenlerin disiplinler arası öğretimde çocuk kitaplarının kullanımı ile ilgili olarak kitabın konusunu, içerdiği olayları ve kahramanlarını farklı derslerdeki kazanımlarla ilişkilendirerek örnekler verdikleri görülmüştür. Matematik dersinde kullanımı için Ö8: “... *problem çözme de...*” ve Ö11: “...*kitabın kahramanları ile problem çözdürürüm. İçindeki olay pazarda geçiyorsa ağırlık konusunda kullanabilirim. Çocuk kitabını matematik dersinde rahatça kullanabilirim.*” diye ifadeleri görülmektedir. Türkçe dersinde kullanımla ilgili olarak ise Ö14: “... *kitabın türü, cümle yapıları noktalama işaretleri de kullanılabilir.*”, Ö11: “... *tüm dil bilgisi konularının öğretiminde kullanılabilir.*” ve Ö8: “...*karşımızdakini anlama, farklı sorulara farklı çözümler üretme, iletişim becerisini artırmada, dinleme becerisi kazanmada ...*” ifadeleri karşımıza çıkmaktadır. Ö11 Görsel Sanatlar dersinde ise kullanımına değinirken “... *resim veya maket şeklinde hazırlatabilirim.*”; Ö14 ise Hayat Bilgisi dersinde kullanımına “*Hayat Bilgisi dersinde konusuna göre kullanabilirim.*” ifadesiyle değinmiştir.

Üç öğretmen de çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının kalıcı öğrenme meydana getireceğini söylemişlerdir. Ö8 ve Ö11 bunu “*Kalıcı öğrenme meydana gelir.*” şeklinde ifade ederlerken, Ö14 ise “*Öğrenme daha çabuk ve kalıcı olur.*” şeklinde ifade etmiştir.

Ö8 öğrencilerin süreçte sorumluluk alacağını, grup hâlinde çalışabilme becerisini kazanacaklarını, liderin bu süreçte ortaya çıkacağını; ayrıca öğrencilerin bu şekilde yaparak yaşayarak öğrenebileceklerini belirtmiştir. Bunu “...*Eğitim ve öğretim içinde çocuk sorumluluk alır, yaparak yaşayarak öğrenir, birlikte çalışma becerisi kazanırlar, ortak akıl kullanırlar, grup çalışmaları ile öğrencilerde liderlik özellikleri ortaya çıkar*” şeklindeki ifadelerinden anlamaktayız. Ö11 ise bu şekilde yapılan öğretimin öğrenmeye olumlu etkisi olacağından “...*çocukta kitapla çağrışım yaparak öğrenmeye etkisi olacaktır. Bilinenden bilinmeyi keşfedecektir.*” şeklinde bahsetmiştir. Ö14 ise kitap okuma oranlarının artacağını, derslerin ilgi çekici olacağını, öğrencilerin okuma, yazma ve problem çözme becerilerinin artacağını söylemiştir. Bu durum “...*somutlaştırılır, daha ilgi çekici olur, okuma ve anlamaları gelişir, kitap okum oranı ve sevgisi artar.*” ifadesinden anlaşılmaktadır.

Ö8 çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda olumsuz görüş belirtmediği için Görüşme Formu II'deki birinci sorunun olumsuz

gelecek cevaplar için hazırlanmış ikincil soruları Ö11 ve Ö14 yöneltmiş, Ö8' e yöneltilmemiştir.

Görüşme Formu II'de bulunan 1.6.(Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağını düşünmenizın sebepleri neler olabilir?), 1.7.(Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmayacağı durumlar nelerdir?) ve 1.9.(Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?) sorularda öğretmenlere çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmama nedenleri, kullanılamayacağı durumlar ve kullanımı sırasında ortaya çıkabilecek zorluklar ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 9'da özetlenmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılmama Nedenleri, Kullanılamayacağı Durumlar ve Kullanımı Sırasında Karşılaşılabilecek Zorluklarla İlgili Görüşleri

Katılımcı	Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde		
	Kullanılmama Nedenleri	Kullanılmayacağı Durumlar	Zorluklar
Ö11	Öğretim programları böyle bir öğretim için tasarlanmadığı için zor olacaktır.	Programın yetiştirilme sorunu olduğunda	Kitabın temin edilmesi Her öğrencinin kitabı zamanında okumaması Öğrencilerin kitabı anlamaması Kitabın belirlenmesi
Ö14	Her kazanıma yönelik kitap bulunamayacaktır.	Kazanımlara uymadığında	Her öğrencinin kitabı zamanında okumaması Öğrencilerin kitabı anlamaması Kitapla ders arasında bağlantı kurulması

Tablo 9'a göre öğretmenler disiplinler arası öğretimde çocuk kitaplarının kullanılmama nedenleri olarak uygun öğretim programları olmamasını ve her kazanıma yönelik kitap bulunamamasını göstermektedir. Uygun öğretim programının olmamasından bahseden Ö11 durumu şöyle açıklamaktadır: *"MEB bu doğrultuda bir müfredat geliştirmedeği için kullanımı zor olur ve kazanımları yetiştirmek kolay"*

olmaz.” ve kullanımının uygun olmadığı durum olarak da “*Program yetiştirilmesi zor olabilir.*” ifadesiyle karşılaşmaktayız. Bu durumda Ö11’in kaygılarını temelinde öğretim programları olduğu görülmektedir. Buna ek olarak kitap teminin yaşanabilecek maddi zorluklardan ve öğrencilerin kitabı zamanında okumamasının öğretimi olumsuz etkileyeceğinden de bahsetmiştir. İlgili ifadesi şu şekildedir: “*Kitap temin etmede zorluk olabilir, maddi imkânlar yetersiz olabilir.*” Ayrıca “*kitabı belirleme süreci zor olabilir.*” ifadesiyle öğretmen için yaşanacak bir zorluktan da bahsetmiştir.

Ö14 ise “*Her kazanıma yönelik kitap bulunamayabilir.*” ifadesiyle bir kitabın bütün kazanımları kapsamaması ya da öğretim kazanımındaki her kazanımın bu şekilde işlenmesinde bahsetmektedir. Öğretmenin Ö14 “*Kazanıma uymaz, o zaman kullanılmaz.*” İfadesiyle kitap seçimi yerine belirli bir kitabın kazanımlara uydurulduğu durumdan bahsettiği görülmektedir. Ö14 tıpkı Ö11 gibi öğrencilerin kitabı okumaması ya da anlamaması gibi yanılgılarının yanı sıra kitapla ders arasında bağlantı kuramama gibi bir kaygısı da olduğunu belirtmiştir. İlgili ifadesi şu şekildedir: Ö14 “*Çocuk kitabı okumamış olabilir, anlamamış olabilir, kitapla ders arasında bağlantı kuramayabilir.*” İki öğretmen de kullanılamama sebepleri ortadan kaldırıldığında kullanımının olumlu olacağını belirtmişlerdir.

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Kuklacı (Tuğcu, 2012) Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerine İlişkin Bulgular

İkinci alt soruya cevap bulabilmek için Görüşme Formu I’deki 2, 3 ve 4. sorular ile Görüşme Formu II’deki ikinci soru ve bu sorunun alt soruları olan beş soruya cevap aranmıştır. Bu dokuz alt sorudan beşi olumlu görüşlere, dördü ise olumsuz görüşlere yöneliktir. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Görüşme Formu I’in 2, 3 ve 4. soruları sınıf öğretmenlerinin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılmasıyla ilgili görüşlerini sorgulamaktadır. 2. Soru (Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ile ilgili olumlu görüşleriniz nelerdir?) olumlu görüşleri, 3. Soru (Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ile ilgili olumsuz görüşleriniz nelerdir?) ise olumsuz görüşleri sormaktadır. Benzer şekilde Görüşme Formu II’de bulunan ikinci soruda da (Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası

öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?) öğretmenlerin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 10'da özetlenmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanılabilirliği ile İlgili Olumlu ve Olumsuz Görüşleri

Katılımcı	Görüşme Formu I		Görüşme Formu II	
	Olumlu görüş	Olumsuz görüş	Olumlu görüş	Olumsuz görüş
Ö8	Kitaptaki problemler öğretimde gerçek yaşam bağlamı olarak kullanılabilir. Kitabın içeriğindeki problemlere çözüm önerileri getirebilmek için öğrenciler disiplinler arası ve çok yönlü düşünmeye yönlendirilebilir.	-	Tüm derslere ait kazanımlar Kuklacı ile işlenebilir. Empati yapılabilir.	-
Ö11	Kitabın içeriği kazanımlarla eşleştirildiğinde dersler daha ilgi çekici olabilir.	Kitap kötü örnek oluşturabilecek durumları da içermektedir.	Üçüncü sınıfa ait kazanımların öğretiminde rahatça kullanılabilir. Değerlerin öğretimine çok uygun bir kitaptır. Kitapta yer alan olumsuzluklar seviyeye uygun olduğu için kullanılabilir.	-
Ö14	Recai Bey kişiliği ve yetenekleri ile disiplinler arası öğretim için uygun bir tema olabilir.	Kitaptaki karakterlerden kötü davranışları olanlar öğretimde kullanılamayabilir.	Kullanılması çok uygun bir kitap Değerler öğretiminde kullanılabilir. Olumsuzluklar kullanılabilir.	-

Tablo 10'a göre üç öğretmen de Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılabileceğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu görüşü disiplinler arası öğretim için uygun bir tema olabileceği, ilgi çekici olabileceği ve içeriğindeki

problemlere çözüm önerisi getirebilmek için hem disiplinler arası hem de çok yönlü düşünülmesi gerektiği gibi olumlu görüşlerden kaynaklanmaktadır.

Disiplinler arası öğretim için tema belirlemek önemli bir aşamadır. Ö8 ve Ö14 de bu konuya değinmişlerdir. Ö8 bu durumu “*Gerçek yaşamla [Kuklacıdaki aile içinde yaşanan] ... problemleri karşılaştırılarak gerçek çözümler üretilebilir.*” şeklinde açıklamış, böylece Kuklacı kitabının aynı zamanda gerçek yaşam bağlamı da oluşturacağını ifade etmiştir. Ö14 ise Recai Bey’in kişiliği ve yetenekleri ile disiplinler arası öğretim için uygun bir tema olabileceğini Hayat Bilgisi, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Görsel Sanatlar dersleri ile ilişkilendirerek şu şekilde açıklamıştır: “*Recai Bey’in yaptıkları kullanılabilir, onun özellikleri kullanılabilir. Hayat Bilgisi, Türkçe derslerinde kişiliği kullanılabilir. Görsel sanatlar dersinde yaptığı kuklaların resimleri yaptırılabilir ya da hamurdan aynı kuklalar yaptırılabilir. Adalet konusunda yaptıkları Türkçe, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerde kullanılabilir*” Ö11 ise doğrudan tema anlamına gelebilecek ifadeler kullanmasa da “*Kuklacı kitabının kullanılacağı uygun kazanımlar belirlendiğinde böyle bir öğretim ilgi çekici olacaktır.*” ifadesiyle Kuklacı kitabıyla ders işlemenin öğrencilerin ilgisini çekebileceğinden bahsetmiştir.

Ö8 aynı zamanda kitabın içeriğindeki problemlere çözüm önerileri getirebilmek için öğrencilerin disiplinler arası ve çok yönlü düşünmeye yönlendirilebileceğinden bahsetmiştir. Bunu şu şekilde ifade etmiştir: “*Kuklacı ile problemleri disiplinler arası öğretimden faydalanarak çok yönlü değerlendirme fırsatı yaratılabilir.*”

Bunula beraber kitap içeriğindeki olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar bu kitabın öğretimde kullanılması konusunda ki olumsuz görüşleridir. Ö11 bu durumu “*Aile içinde yaşanan olumsuzluklar, alay edilen emekli bir insan karakterinin olması dışında bir olumsuzluk görmüyorum.*” şeklinde ifade etmiştir. Ö14 ise “*Farklı karakterler var, hepsi kullanılmaz. Kötü davranışları olanlar kullanılmayabilir.*” ifadesiyle bu olumsuz durumun derslere nasıl yansıtılmayacağı konusunda da öneri sunmuştur. Kitaptaki kötü davranışların (Ö14 ve Ö11) ve aile içi olumsuzlukların (Ö11) olması günlük hayatta karşılaşılabilecek durum ve problemlerdir. Ö8 kitapta günlük hayatta karşılaşılabilecek durumlara yer verilmesini, kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılması bakımından önemli bir

özellik olarak belirtmiştir. Bu nedenle Ö11 ve Ö14'e göre bu kitabın öğretimde kullanılması konusunda olumsuz olarak nitelenen bu özellik, Ö8'e göre disiplinler arası öğretim için olumlu bir özelliktir.

Öğretmenlerin Görüşme Formu II'deki cevapları incelendiğinde Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili üç öğretmeninde olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. İlgili ifadeler şu şekildedir: *“Kullanabileceğimi düşünüyorum.... Tüm derslere uygulanabilir. Tüm kazanımları bu kitapla işleyebiliriz.”* (Ö8), *“Kullanabileceğimi düşünüyorum. İçerisinde şu an okuttuğum sınıfa ait kazanımları rahatça verebileceğim örnekler var.”* (Ö11) ve *“Kuklacı kitabı kullanılabilir, kullanılması çok uygun bir kitaptır.”* (Ö14).

Değerler eğitimi ile ilgili konularda Kuklacı kitabının kullanılmasından Ö11: *“Değerlerin işlenmesine çok uygun bir kitap”* ve Ö14 *“...değerlerin öğretilmesinde kişileri ele alınıp kullanılabilir.”* ifadeleriyle bahsetmişlerdir. Değerler disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir temadır. MEB hazırlamış olduğu öğretim programında değerleri herhangi bir dersin programı içine doğrudan almayıp tüm derslerde yer verilmesini sağlamış, değerler eğitiminin önemine vurgu yapmıştır. Her okulun hazırlamış olduğu bir değerler eğitimi yıllık planı vardır. Ö11 ve Ö14'ün görüşlerine göre de Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde değerler eğitiminde kullanılabilmesi görülmektedir.

Kitapta yer alan olumsuzlukların da öğretimde kullanılabilmesi yönünde Ö11 ve Ö14 görüş belirtmiştir. İlgili ifadeler şu şekildedir: *“Olumsuzlukların kullanılması uygun bir kitap babanın anneye uyguladığı davranış olumsuz olsa bile günlük hayatta karşılaşılabilecek düzeyde olduğu için kullanılabilir.”* (Ö11) ve *“Çevresinde de böyle olumsuz insanların olduğunu görmeli, gerçek hayatla, toplumla, çevreyle bağlantı kurabilmelidir.”* (Ö14). Ö11 ve Ö14'ün kitapla gerçek yaşam bağlantısını kurdukları kitaptaki davranışların gerçek yaşamda karşılaşılabilecek türden olduğu olduğunu ifade etmelerinden anlaşılmaktadır.

Ö8, kitapta geçen empati konusuna *“...kitapla problemin çözümünü çocuklarla empati yaparak olayı anlayarak çözebiliriz.”* şeklindeki ifadesiyle değinmiştir. Ö11 kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında üçüncü ve dördüncü sınıf seviyesine daha uygun olduğunu birinci ve ikinci sınıf seviyesinde kullanımının daha zor olacağını ama birinci ve ikinci sınıf düzeylerinde de kitaba uygun

kazanımların olduğu yönündeki görüşlerini “...şu an okuttuğum sınıfa ait kazanımları rahatça verebileceğim örnekler var... üçüncü ve dördüncü sınıflarda kullanılabilir, seviye daha uygun, birinci ve ikinci sınıfta bazı kazanımlar var kullanılabilir.” ifadesinden anlaşılmaktadır. Ö14 ise “Türkçe dersinde cümleleri incelenir, noktalama işaretlerine bakılır, cümleleri akıcılığı bakılır. Hayat Bilgisi dersinde değerlerde kişileri ele alınıp kullanılabilir.” İfadesiyle Türkçe ve Hayat Bilgisi derslerinde kullanılacak konulardan örnekler vermiştir.

Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili bütün öğretmenlerin yapılan iki görüşmede de olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Görüşme Formu I’de öğretmenler kitaptaki problemlerin gerçek yaşamda karşılaşılabilecek problemler olduğu, öğrencileri disiplinler arası ve çok yönlü düşünmeye yönlendirilebileceği, içeriği kazanımlarla eşleştirildiğinde dersler daha ilgi çekici olabileceği, Recai Bey kişiliği ve yetenekleri ile disiplinler arası öğretim için uygun bir tema olabileceği yönünde olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Görüşme Formu II’de ise tüm derslere ait kazanımlar Kuklacı ile işlenebileceği, değerlerin öğretimine çok uygun olduğu, yönünde olumlu görüş belirttikleri görülmüştür. Görüşme Formu I’de Ö11 ve Ö14 kitapta yer alan kötü örnek olabilecek durumların kullanımı ile ilgili olumsuz görüş belirtirken Görüşme Formu II’de kitapta yer alan olumsuzlukların kullanılabilirliği yönünde olumlu görüş belirttikleri görülmüştür. Ö8 Görüşme Formu I’de ve Görüşme Formu II’de olumsuz görüş belirtmezken Ö11 ve Ö14’ün görüşlerinin iki uygulama arasında değiştiği ve Görüşme Formu II’de olumsuz görüş belirtmedikleri görülmüştür.

Görüşme Formu II’de bulunan 2.1.(Kuklacı adlı kitap disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap mıdır?), 2.5. (Kuklacı adlı kitap ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?) ve 2.3. (Kuklacı adlı kitap kullanılarak hangi derslerin ortak çatısı altında disiplinler arası öğretim yapılabilir?) sorularda öğretmenlerin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretime uygunluğu, kullanımı, kullanılabilirliği dersler ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 11’de özetlenmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının, Disiplinler Arası Öğretime Uygunluğu, Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanılabileceği Dersler ile İlgili Görüşleri

Katılımcı	Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde		
	Uygunluğu	Kullanımı	Kullanılabileceği Dersler
Ö8	Uygundur, kitapta bir sorun, çözümü, okuduğunu anlama, empati yapma var.	Tamamı da ilgili bölümü de alınıp kullanılabilir.	Hayat Bilgisi, Matematik, Türkçe
Ö11	Uygundur, kazanımların birçoğunu içinde bulabiliriz.	Tamamı da ilgili bölümü de alınıp kullanılabilir.	Türkçe, Hayat Bilgisi
Ö14	Uygundur, kazanımlara uygun bölümler var.	Yeri geldikçe amacımıza, kazanımlara uygun bölümlerini kullanmak daha uygundur.	Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, Matematik, Türkçe, Beden Eğitimi ve Oyun, Serbest Ekinlikler

Tablo 11’de öğretmenlerin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretime uygun olduğunu söyledikleri Ö8’in “*Uygundur.*”, Ö11’in “*Uygun bir kitaptır.*” ve Ö14’ün “*Evet uygundur.*” ifadelerinden anlaşılmaktadır. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretime uygunluğunun nedenleri ile ilgili olarak Ö11 ve Ö14 kazanımlara uygunluğundan bahsetmişlerdir. Ö11, Türkçe, Görsel Sanatlar ve Hayat Bilgisi dersinin kazanımlarına değinirken “... *Türkçe, Görsel Sanatlar ve Hayat Bilgisi kazanımlarının birçoğunu içinde bulabiliriz.*”; Ö14’ün “*Her dersin kazanımlarına uygun bölümler var.*” diyerek tüm derslerin kazanımlarına değindiği görülmüştür. Ö8 kazanım ifadesini doğrudan kullanmasa da Türkçe ve Matematik derslerine “*Bir sorun var kitapta Türkçe’de okuduğunu anlama, ifade etme, empati yapma, Matematikte çözüm aşamalarını uygulama biçimde kullanılabilir.*” şeklinde değindiği anlaşılmıştır.

Disiplinler arası öğretimde Kuklacı kitabının tamamının ya da amaca uygun bölümünün kullanımı ile ilgili Ö8 ve Ö11’in aynı Ö14’ün ise farklı görüşe sahip olduğu görülmüştür. Öğretmenlerden Ö8 ve Ö11 tamamının ya da ilgili bölümünün kullanılması yönünde görüş bildirmiştir. İlgili ifadeler şu şekildedir: “*Kuklacı kitabını beğendim. Tamamı kullanılabilir, bütünsellik ilkesi korunmuş olur. Tamamını çocuk bilmeli, kazanımlar öğretilirken ilgili bölümde alınıp kullanılabilir.*” (Ö8) ve “*Yapacağım disiplinler arası öğretime yönelik kazanıma*

uygun olarak tamamını da kullanabilirim, ilgili bölümünü de kullanabilirim.” (Ö11). Ö14’ün ise amaca uygun bölümlerinin kullanımından yana görüş belirttiği “Amaca uygun bölümlerinin alınıp kullanılması uygun olur... kazanımları birleştirecek dersler seçilerek uygun bölümleri kullanılmalıdır.” ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Üç öğretmeninde Kuklacı kitabı kullanılarak Türkçe ve Hayat Bilgisi derslerinde disiplinler arası öğretim yapılabileceğini söyledikleri görülmektedir. İlgili ifadeler şu şekildedir: *“Türkçe, Matematik ve Hayat Bilgisi derslerinin ortak çatısı altında...yapılabilir.” (Ö8); “Türkçe, Hayat Bilgisi derslerinin ortak çatısı altında birleştirilmelidir.” (Ö11) ve “Türkçe, Matematik, Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi, Serbest Etkinlikler, Fen Bilimleri hepsinde kullanılabilir.” (Ö14). Ö8, Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi derslerini ortak çatı dersi olarak seçmesinin nedeni olarak ders saatlerinin haftalık ders programında fazla olması ve kitabın konusunun bu derslere daha uygun olduğunu düşündüğünü söylemiştir. Ö8: “Ders saati en fazla olan dersler, ayrıca olayı anlayabilmemiz için Türkçe ve Matematikte problem çözümede, Hayat Bilgisi’nde aile içi ilişkilerimizde, değerlerimizde kullanabiliriz.” şeklindeki ifadesinden anlaşılmaktadır. Ö11 ise “Hayatın içinden bir örnek olduğu için...” ifadesini kullanarak Türkçe ve Hayat Bilgisi derslerini ortak çatı dersi olarak belirlemiştir.*

Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretim yaparken tamamının veya amaca uygun bölümlerinin kullanımı ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin, Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretim yaparken tamamının veya amaca uygun bölümlerinin kullanımıyla ilgili görüşleriyle aynı olduğu görülmüştür. Disiplinler arası öğretim yaparken kitabın tamamı da kullanılabilir amaca uygun bölümleri de kullanılabilir. Kitabın içinden bir tema, konu veya kavram alınıp disiplinler arası öğretim yapılabilir.

Görüşme Formu I’de bulunan 4. soru (Bir öğretmen olarak Kuklacı adlı kitabı disiplinler arası öğretim kapsamında nasıl kullanırsınız? Açıklayınız.) ve Görüşme Formu II’de bulunan 2.2. soru (Kuklacı adlı kitap disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir?) ve 2.4. soruda (Kuklacı adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir?) Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ve öğrenme/öğretim sürecine etkileri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 12’de özetlenmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı ve Kullanımının Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri ile İlgili Görüşleri

Kuklacı Kitabının Disiplinler Arası Öğretimde			
Katılımcı	Görüşme Formu I	Görüşme Formu II	
	Kullanımı	Kullanımı	Öğrenmeye/Öğretim Sürecine Etkileri
Ö8	Çevresel faktörlerle ilgili farkındalık kazandırmada	Hayat Bilgisinde insani değerlerin öğretiminde,	Öğrenci merkezli kalıcı öğrenme sağlanır.
	Problemlerin çok boyutlu düşünülmesini sağlamada	Fen Bilimlerinde çevrenin davranışlara etkisinde	Görev ve sorumluluk alarak öğrenir.
	Empati becerisi kazandırmada	Türkçede empati yapmada	Empati becerileri gelişir.
	Çözüm üretme becerisi kazandırmada	Matematikte problem çözmede	Etkili öğrenme gerçekleşir.
Ö11	Recai Bey'in güçlü ve zayıf yönlerini Hayat Bilgisi dersinde	Türkçede dilbilgisi konularında	Öğretme işinde kolaylık sağlar.
	Çocuk oyunlarını Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi, Türkçe derslerinde	Hayat Bilgisinde geleneksel figürlerimizin tanıtımında	Çocuk farkına varmadan kazanımları keşfeder.
	Bir kitabın okunup, anlatılması, ana fikrinin belirlenmesini Türkçe dersinde	Matematikte zaman kavramı öğretiminde	Daha hızlı öğrenme gerçekleşir.
	Kukla yapımı ve gösterisini Görsel Sanatlar, Serbest Etkinlikler ve Fen Bilimleri derslerinde	Görsel Sanatlar'da kukla yapımında	
Ö14	Recai Bey'in kişiliği ve özelliklerini Hayat Bilgisi ve Türkçe derslerinde	Beden Eğitimi ve Oyun, Serbest Etkinlik derslerinde kukla oynatma, drama yaptırma	Kısa sürede kalıcı bilgi elde edilir. Ders daha ilgi çekici olur.
	Recai Bey'in yaptıklarını Adalet konusunda Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe derslerinde	Görsel Sanatlar dersinde kuklalarla ilgili resim çizdirmeye	Aktif bir ders işlenir. Kuklacı kitabının kullanılması yaratıcılığı artırır.
	Kuklaları Görsel Sanatlar dersinde	Matematik dersinde kuklalarla ilgili problem çözdürmede	Kitaptan yola çıkarak el sanatlarına ilgi uyanır.

Görüşme Formu I'de katılımcı öğretmenlere Kuklacı kitabını disiplinler arası öğretimde nasıl kullanabilecekleri sorulduğunda ise Ö11 ve Ö14 kitap içeriğini

çeşitli derslerle ilişkilendirirken, Ö8'in daha çok farkındalık kazandırma ve beceri gelişimi üzerinde durduğu görülmüştür.

Ö11 ve Ö14'ün Recai Bey'in kişiliğinin farklı derslerde konu edilebileceğinde bahsetmiştir. Bunu şu ifadelerden görmekteyiz: *“Recai Bey'in güçlü ve zayıf yönlerini Hayat Bilgisi dersinde kullanabiliriz.”* (Ö11), *“Kahraman Recai Bey doğaya, eski değerlere önem veriyor. Paraya değer vermiyor.... Topaçlar yapıyor. Kuklacı kitabı ve Recai Bey derslerde kullanılabilir.”* (Ö14). Ayrıca Ö14, *“...adalet konusunda yaptıklarından yararlanılabilir.”* ifadesiyle Recai Bey'in yaptıklarından faydalanarak adalet konusunun da öğretilenileceğinden bahsetmiştir. Adalet bir konu olarak düşünüldüğünde Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde işlenebilir. Ancak adaletin aynı zamanda bir değer olduğu göz önüne alındığında değerler eğitiminde kullanılabilir ve tüm derslerde yer verilebilir.

Ö11 kitapta bahsi geçen kuklaları Görsel Sanatlar dersiyle ilişkilendirirken, Ö14 aynı kuklaları kukla yapımını ve gösterisini de dahil ederek Görsel Sanatlar dersinin yanı sıra Serbest Etkinlikler ve Fen Bilimleri dersleriyle de ilişkilendirmiştir. İlgili ifadeler şu şekildedir: *“Resim dersinde yaptığı kuklaların resimleri yaptırılabilir. Hamurdan aynı kuklalar yaptırılabilir.”* (Ö14) ve *“Görsel Sanatlar dersinde bir kukla yapıp getirmesini isteyebiliriz. Serbest etkinliklerde bir kukla gösterisi yaptırabiliriz. Fen Bilimleri dersinde bir kuklanın hangi maddelerden yapıldığını ve bu maddelerin özelliklerini anlatmaları ayrıca hazırlanışında teknolojik/elektronik aletlerin kullanıp kullanılmadığını araştırmalarını isteyebiliriz.”* (Ö11).

Ö11, *“...Aile büyüklerinin çocukluğunda oynadığı oyunlar ile günümüz oyunlarını karşılaştırabiliriz.”* ifadesiyle bu kitaptan çocuk oyunlarının öğretiminde de yararlanılabileceğini belirtmiştir. Aynı zamanda bu kitaptan bir kitabın okunup, anlatılması ve ana fikrinin belirlemesi için Türkçe dersinde yararlanılabileceğini belirtmiştir. Aslında bu durum Kuklacı kitabına has bir özellik olmayıp çocukların seviyesine uygun olarak seçilen pek çok kitapla gerçekleştirilebilecek bir uygulamadır.

Ö8 ise *“İçinde bulunduğumuz çevre faktörleri dikkate alınarak problemleri çok boyutlu olarak ele alıp öğrencilerde empatik düşünmeyi sağlayarak çözümler üretmeye çalışırız.”* İfadesiyle bir kerede pek çok konuya değinmiştir. Bu konular

çevresel faktörlerle ilgili farkındalık kazandırmada, problemlerin çok boyutlu düşünülmesi, empati becerisi ve çözüm üretme becerisidir. Çevre konusu ve çevresel faktörlerle yapılan ilişkilendirme Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri derslerinde kullanılabilir. Beceri gelişimi ilkökul öğretim programlarını ortak amaçları arasında yer almaktadır.

Görüşme Formu II'ye göre öğretmenlerin disiplinler arası öğretimde Kuklacı kitabının kullanımı ile ilgili olarak kitabın konusunun, içerdiği olayları ve kahramanları, kazanımlarla ve farklı derslerle ilişkilendirerek örnekler verdikleri görülmüştür. Türkçe dersinde kullanımı konusunda “...Türkçe dersinde empati yapmada, bu durumda biz ne yapmalıyız sorusunun cevabını aramada kullanabiliriz...” (Ö8), “...Türkçe dersinde öğrenciler kitabı okuduktan sonra ana fikir bulmada, 5N1K’da, noktalama işaretlerinin öğretiminde vb. konularda kullanabilirim...” (Ö11) şeklinde ifade ederek dilbilgisi ve empati konusunda kullanımından bahsetmişlerdir. Hayat Bilgisi dersinde kullanımı ile ilgili olarak: insani değerlerin öğretiminde kullanımını “Hayat Bilgisi dersinde her insanın değerli olduğunu, insanlara çıkar amaçlı yaklaşmanın doğru olmadığını...bunların toplumsal, psikolojik ve sosyal sorunlara yol açtığını ifade etme kullanılabilir.” (Ö8) ifadesinden; geleneksel figürlerimizin öğretilmesiyle ilgili olarak “Hayat Bilgisi dersinde geleneksel figürlerimizi öğretmede kullanabilirim.” (Ö11) ifadesinden anlaşılmaktadır. Matematik dersinde kullanımı ile ilgili üç öğretmenin de görüş bildirdiği görülmüştür. İlgili ifadeler şu şekildedir: “...problemin tespiti ve çözüm aşamalarında kullanabiliriz...” (Ö8), “...zaman kavramını öğretmede kullanabilirim...” (Ö11), “...kuklalarla ilgili problem çözdürebilirim...” (Ö14). Öğretmenler Matematik dersinde zaman kavramında ve problem çözme konularında kullanımına değindikleri görülmüştür. Görsel Sanatlarla ilgili kukla yapımına Ö11 ve Ö14’ün değindikleri “Görsel Sanatlar’da kukla yapımında kullanabilirim.” (Ö11) ve “Görsel Sanatlarda kuklalar yaptırabilirim, resimlerini çizdirebilirim.” (Ö14) ifadelerinden anlaşılmaktadır. Fen Bilimleri dersi ile ilgili Ö8’in çevrenin insan davranışları üzerindeki etkisinde kullanılabileceğinden “...çevrenin insan davranışları üzerindeki etkisini inceleme çalışmalarında kullanabiliriz...” şeklindeki ifadesinde bahsettiği görülmüştür. Beden Eğitimi ve Oyun, Serbest Etkinlikler’de kullanım konusunda Ö14 kukla oynattırabileceğini “Oyun ve Fiziki Etkinlikler

dersinde kukla oynattırılabilir.”, *“Serbest Etkinlikler dersinde drama yaptırıp kukla oynattırabilirim.*” ifadelerinde görülmüştür.

Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımının öğrenmeye ve öğretim sürecine etkileri konusunda öğretmenlerin etkili, hızlı, kalıcı öğrenmenin gerçekleşeceğini ifade ettiği görülmektedir. Ö8 etkili ve kalıcı öğrenmeyle ilgili *“Etkili öğrenme gerçekleşir...öğrenci merkezli kalıcı öğrenme sağlanır.”*; Ö11, hızlı öğrenme ile ilgili *“Öğrenmeyi hızlandırır. Kitap aracılığıyla daha hızlı öğrenirler.”*; Ö14, hızlı ve kalıcı öğrenmeyle ilgili *“Kazanımlar kısa sürede gerçekleştirilir, kalıcı bilgiler kazanılır.”* ifadelerini kullanmışlardır. Bunun yanında Ö8 görev ve sorumluluk olarak gerçekleşen öğrenmeden ve empati becerisi gelişiminden *“Görev ve sorumluluk olarak öğrenirler... empatik düşünme becerileri gelişir.”* şeklinde bahsetmiştir. Ö11 ise öğretme işinde kolaylıktan *“kaynak kitap kullanarak işim kolaylaşır.”*; Farkına varmadan kazanım keşfi ile ilgili olarak ise *“Çocuk, Kuklacı kitabı ile farkına varmadan Türkçe, Hayat Bilgisi ile ilgili kazanımları keşfedecektir.”* ifadesinde yer vermiştir. Ö14 dersin daha ilgi çekici ve aktif olması ile ilgili olarak *“...Çocukların seviyelerine indirilir, ders sıkıcı olmaz, daha aktif bir ders işlenir.”* şeklinde, yaratıcılıkla ilgili olarak *“Kuklacı kitabının kullanılması yaratıcılığı artırır. Kitapla hem eğlenir hem öğrenirler.”* şeklinde, el sanatlarına ilgi artmasıyla ilgili *“El sanatlarına ilgi uyanır Kuklacı kitabından yola çıkarak.”* şeklinde ifade ettiği görülmüştür.

Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili Ö8 Görüşme Formu I’de çevresel faktörlerle ilgili farkındalık kazandırmada, problemlerin çok boyutlu düşünülmesini sağlamada, empati becerisi ve çözüm üretme becerisi kazandırmada kullanımı yönünde görüş belirtirken, Görüşme Formu II’de empati konusu üzerinde durmuş, Fen Bilimlerinde çevrenin davranışlara etkisi, Hayat Bilgisinde insani değerlerin öğretiminde, Matematikte problem çözmede kullanımı yönünde iki görüşmede de birbirine yakın cevaplar verdiği görülmüştür. Ö11 Görüşme Formu I’de Recai Bey’in güçlü ve zayıf yönlerini Hayat Bilgisi dersinde; çocuk oyunlarını Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi, Türkçe derslerinde; bir kitabın okunup, anlatılması, ana fikrinin belirlenmesini Türkçe dersinde; Kukla yapımı ve gösterisini Görsel Sanatlar, Serbest Etkinlikler ve Fen Bilimleri derslerinde kullanımından bahsederken Görüşme Formu II’de bir önceki görüşmede olduğu gibi

Türkçe dersinde dilbilgisi konularının öğretiminde, Görsel Sanatlar dersinde kukla yapımında kullanılabileceğinden bahsettiği görülmüştür. Ayrıca Görüşme Formu II'de Hayat Bilgisinde geleneksel figürlerimizin tanıtımında, Matematikte zaman kavramı öğretiminde kullanımı ile ilgili görüş belirtmiştir. Ö14 ise Görüşme Formu I'de Recai Bey'in kişiliği ve özelliklerini Hayat Bilgisi ve Türkçe derslerinde, Recai Bey'in yaptıklarını Adalet konusunda Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe derslerinde, kuklaların Görsel Sanatlar dersinde kullanımı konusunda görüş bildirmiştir. Görüşme Formu II'de ise birinci görüşmede olduğu gibi Görsel Sanatlar dersinde kuklalarla ilgili çalışmalardan bahsetmiş ayrıca Beden Eğitimi ve Oyun, Serbest Etkinlik derslerinde kukla oynatma, drama yaptırma, Matematik dersinde kuklalarla ilgili problem çözdürmede kullanımı yönünde görüş bildirdiği görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde öncelikle araştırmanın sonuçlarına ve tartışma bölümüne yer verilmiştir. Daha sonra araştırmanın yöntem ve sonuçlarına dayalı öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Yapılan araştırmanın probleminin cevabına ulaşabilmek için iki alt soru belirlenmiştir. Alt sorulara ilişkin bulgular aşağıda açıklanmış ardından bu bulgular birbiriyle karşılaştırılarak sonuca ulaşılmıştır.

Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili bütün öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin olumlu görüş olarak herhangi bir çocuk kitabının derslerle ilişkilendirilerek kullanılabilmesi ve öğrencilerin okuduğunu anlama, empati, analiz, sentez becerilerinin gelişebileceği, yaparak yaşayarak öğrenme ve sorgulayıcı öğrenmeye katkı sağlayacağı, çocuk kitaplarının gerçek yaşamla bağdaştırılabileceği ve kazanımların daha kolay öğrenilmesini sağlayacağı olarak listelenebilir. Aladağ ve Şahinkaya, (2013), öğretmen adaylarına yönelik yapmış olduğu çalışmasında dersler arası ilişkilendirmenin, derse ilgiyi artırma, anlamlı öğrenme sağlama, sebep-sonuç ilişkisini kurma, bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirme açısından önemli olduğunu sonucuna varmıştır. Çalışma bu yönüyle benzerdir.

Olumlu görüşlerin yanı sıra öğretmenler çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili derste kullanım sıklığı iyi ayarlanmadığı takdirde kavram kargaşası yaratabileceği, öğretim programları böyle bir öğretim için tasarlanmadığı için hazırlık zor olacağı ve çocuklar sevmediği kitaplarla karşılaştığında ilgileri dağınık ve az olacağı, her kitabın her konuda kullanılamayacağı konularında olumsuz görüşlere sahiptir.

Öğretmenler disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabının çocuk seviyesine ve disiplinler arası öğretime uygun olması, az sayfalı ya da tek bir

hikâye içermesi, resimli olması, çocuğa olumlu değerler katabilecek ve hayal dünyasını geliştirebilecek olması gerektiği görüşünde oldukları ve çocuk kitaplarıyla disiplinler arası öğretim yürütülürken ortak çatı ders olarak Türkçe ve Hayat Bilgisini tercih edebileceği görüşlerini bildirmişlerdir. Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimde çocuk kitaplarının kullanımı ile ilgili olarak kitabın konusunu, içerdiği olayları ve kahramanlarını farklı derslerdeki kazanımlarla ilişkilendirerek örnekler verdikleri görülmüştür.

Üç öğretmen de çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının kalıcı öğrenme meydana getireceği görüşündedirler. Bunun yanında öğretmenler çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımının öğrenme/ öğretim sürecine katkısı olarak öğrencilerin liderlik özelliğinin açığa çıkacağı, daha çabuk öğrenecekleri, derslerin daha ilgi çekici olacağı, kitap okuma oranı ve seviyesinin artacağı, sorumluluk alıp yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleşeceği, problem çözme becerilerinin gelişeceği yönünde görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Otluoğlu (2001), çalışmasında sosyal bilgiler dersinde edebiyat ürünlerinin kullanımında dersin ilgi çekici olacağı, derse katılım isteği olacağı, öğrencilerin öğrendiklerini daha iyi hatırlayacakları yönünde bu çalışmayla benzer sonuçlara ulaşmıştır. Mertol (2009), çalışmasında edebî ürünlerin ders aracı olarak kullanılmasının öğrencilerin derse olan ilgilerini artıracaklarını söylemiştir. Bu yönüyle bu çalışmaya benzer sonuca ulaşmıştır.

Öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı uygulamasında kitabı temin etmede, her öğrencinin kitabı zamanında okumaması ya da anlamaması durumunda, kitapla ders bağlantısı kurulmasında zorluk yaşayabilecekleri görüşlerinde buldukları sonucuna ulaşmıştır. Olkun (2005) ve Paykoç (2005) da bazı kazanımların ilişkilendirmesinin çok zor olduğunu belirtmişlerdir.

Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili bütün öğretmenlerin olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Öğretmenler kitaptaki problemlerin gerçek yaşamla karşılaşılabilecek problemler olduğu, kitabın içeriğindeki olumsuzlukların bile dersler kapsamında kullanılabilmesi, öğrencileri disiplinler arası ve çok yönlü düşünmeye yönlendirilebileceği, içeriği kazanımlarla eşleştirildiğinde derslerin daha ilgi çekici olabileceği, Recai Bey'in kişiliği ve

yetenekleri ile disiplinler arası öğretim için uygun bir tema olabileceği, tüm derslere ait kazanımların Kuklacı kitabı ile işlenebileceği ve değerlerin öğretimine çok uygun olduğu yönünde olumlu görüş belirtmişlerdir. Bununla beraber Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili olumsuz herhangi bir görüşe sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap olduğu konusunda hemfikir olan öğretmenler birçok kazanımı kitabın içinde bulunabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir. Üç öğretmenin de Kuklacı kitabı kullanılarak Türkçe ve Hayat Bilgisi derslerinde disiplinler arası öğretim yapılabileceğini söyledikleri görülmektedir.

Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda öğretmenler: çevrenin davranışlara etkisi Fen Bilimlerinde; insani değerlerin öğretimi, Recai Bey'in güçlü ve zayıf yönleri, adalet konusunda yaptıkları, geleneksel figürlerimizin tanıtımı, Hayat Bilgisinde; çocuk oyunları Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi, Türkçede; bir kitabın okunup, anlatılması, ana fikrinin belirlenmesi Türkçede; Kukla yapımı ve gösterisini Görsel Sanatlar, Serbest Etkinlikler ve Fen Bilimlerinde, zaman kavramı ve kukla ile ilgili problem çözümünü Matematik dersinde kullanımının uygun olacağı ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Bu görüşleri yukarıdaki gibi Kuklacı kitabının pek çok dersin ortaklaşa bir şekilde disiplinler arası öğretimde kullanılabileceği yönündeki görüşleriyle benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımının öğrenmeye/öğretim sürecine etkileri ile ilgili olarak öğrenci merkezli, kalıcı, etkili, hızlı öğrenme sağlanacağı, öğretme işinde kolaylık sağlayacağı, aktif bir ders işleneceği, öğrencilerin görev ve sorumluluk alarak öğrenecekleri, empati becerilerinin ve yaratıcılıklarının gelişeceği ile kitabın el sanatlarına ilgi uyandıracığı yönünde görüşlere sahip oldukları görüşmüştür.

İki alt sorunun bulguları birlikte ele alındığında öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ve Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili olumlu görüşlere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde kısmen olumsuz görüşlere sahip oldukları, olumsuzlukların ortadan kaldırıldığında kullanımının mümkün olacağını yönünde görüş belirttikleri

görülmüştür. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde yapılan ilk görüşmede kitapta kötü davranışların ve karakterlerle ilgili olumsuz görüşte bulunmuş olsalar da ikinci görüşmede fikirlerinin değiştiği, kitaptaki olumsuzlukların bile disiplinler arası öğretimde kullanılabileceği yönünde olumlu görüşe döndüğü görülmüştür. Sonuç olarak çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde öğretmenlerin genelde olumlu kısmen olumsuz görüşleri olmasına rağmen Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili olumsuz görüşe sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimde çocuk kitaplarının kullanımı veya Kuklacı kitabının kullanımı ile ilgili olarak kitabın konusunu, içerdiği olayları ve kahramanlarını farklı derslerdeki kazanımlarla ilişkilendirerek örnekler verdikleri görülmüştür. Üç öğretmeninde hem çocuk kitaplarını hem de Kuklacı kitabını kullanarak Türkçe ve Hayat Bilgisi derslerinde disiplinler arası öğretim yapılabileceğini söyledikleri görülmektedir. Öğretmenlerin hem çocuk kitaplarının hem de Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımının öğrenmeye/öğretim sürecine etkileri ile ilgili olarak kalıcı, etkili, hızlı öğrenme sağlanacağı, aktif ve ilgi çekici bir ders işleneceği, öğrencilerin görev ve sorumluluk alarak öğrenecekleri, yaratıcılıklarının gelişeceği yönünde görüşlere sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve sonuçları ışığında geliştirilen öneriler sıralanmıştır:

- Araştırmanın giriş bölümünde ve kavramsal çerçeve bölümünde açıklandığı gibi disiplinler arası öğretim öğrencilerin derinlemesine düşünerek genellemeler yapmaları, günümüzün konu ve problemlerine çözüm bulmaları, disiplinlerin bilgileri bütünleştirebilmeleri için oldukça önemlidir. Ancak bu araştırmanın çalışma grubu belirlenmeye çalışırken çok az öğretmenin konu hakkında bilgisi olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimi gerçekleştirmeden öte nasıl bir süreç olduğunu düşünebilmeleri için bile konu hakkında bir uzman kadar olmasa bile bir miktar bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu amaçla meslekte çalışan

öğretmenlere yönelik disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Öğretmen adaylarını eğitim fakültelerinde çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ilgili eğitim verilerek bu öğretim yöntemi ile ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanabilir.

- Bu çalışmada katılımcı öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda öğrencilerin gelişimi açısından olumlu fikirlere sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Ancak öğretim programları böyle bir öğretim için tasarlanmadığı için böyle bir uygulamanın zor olacağı, kazanımları yetiştirmede zaman sorunu olacağı, kitap bulmada zorlukların olacağı yönünde olumsuz görüşleri de olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda okullarda çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabileceği ortamlar oluşturulmaya çalışılmalıdır. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretim yapmada kullanılması yönünde öğretim programlarında yeni çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmalara öğretmenlerin görüşleri de göz önüne alınarak Türkçe ve Hayat Bilgisi dersiyle başlanabilir. Kuklacı kitabından faydalanılabilir. Disiplinler arası dersler ya da etkinlikler için zaman dilimi yaratılabilir. Disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılacak çocuk kitapları eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere ulaştırılabilir.
- Araştırmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Farklı alanlardaki öğretmenlerin kendi branşlarına has yaklaşımları olacağından dolayı araştırma farklı branştaki öğretmenlerle de yürütülebilir.
- Araştırmada araştırmacı tarafından çocuk kitaplarını incelemek için formu geliştirilmiştir. Çocuk kitaplarının incelenmesi konusunda alana katkı sağlamıştır. Ayrıca yine araştırmacı tarafından öğretmenlerin disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgilerini belirlemek adına anket formu geliştirilerek alana katkı sağlanmıştır. Yine araştırmacı tarafından çocuk kitaplarının ve Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşme formları geliştirilmiş alana katkı

sağlanmıştır. Araştırmada kullanılan araştırmacı tarafından geliştirilen formlarla farklı düzeylerde, benzer araştırmalar yapılabilir.

- Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşlerini katılımcı öğretmenlerden biri “Kırmızı Başlıklı Kız” kitabıyla örneklendirmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin önerileri de alınarak farklı bir çocuk kitabı tespit edilerek disiplinler arası öğretimde kullanımı yönünde çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ackerman, D. B. ve Perkins, D. N. (1989). Integrating thinking and learning skills across the curriculum. H. H. Jacobs (Editör), *Interdisciplinary curriculum: design and implementation*. Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Açık, Ü. (2014). *6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında çocuk edebiyatı ürünlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Akgün, S. (2008). *Fen bilimleri öğretiminde laboratuvar kullanımının öğrencilerinin başarılarına disiplinler arası etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Aksoy, O. (2011). *İlköğretim 6. sınıf İngilizce ile fen ve teknoloji programlarına yönelik disiplinler arası uygulama sonuçları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Aktürel, H. (2005). *İşitme engelli öğrencilere disiplinler arası yaklaşıma dayalı hayat bilgisi öğretiminin incelenmesi: eylem araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Akyol, Y. (2011). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler derslerinde Türk tarihinde yolculuk ünitesinin çocuk edebiyatı ile ilişkilendirilmesinin öğrencilerin empati becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Aladağ, E. ve Şahinkaya, N. (2013). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının sosyal bilgiler ve matematik derslerinin ilişkilendirilmesine yönelik görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (1), 157-176.

- Alp, E. (2010). *Disiplinler arası öğretim yaklaşımının öğrencilerin olasılık konusundaki akademik başarılarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- An, S. (2013). Elementary teachers integrate music activities into regular mathematics lessons: effects on students' mathematical abilities, *Journal of Learning Through the Arts*, 9 (1), 1-19.
- Apostel, L. (1970). Interdisciplinarity; problems of teaching and research in universities. *Paris: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü*. Web: <http://trove.nla.gov.au/work> adresinden 24 Mayıs 2018'de alınmıştır.
- Arıcan, S. ve Yılmaz, B. (2010). 100 temel eser uygulamasının öğrencilerin okuma alışkanlıklarına etkisi ve bu uygulamada kütüphanelerin rolü konusunda öğretmen görüşleri. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 24, 495-518.
- Arıkan, B. (2018). *Çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından Memduh Şevket Esenal'ın öykülerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Aslan Yolcu, F. (2013). *İlköğretim düzeyinde performans görevi ve proje uygulamaları sürecinde disiplinler arası yaklaşımın etkililiği üzerine bir çalışma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslantaş, S. (2012). *Disiplinler arası yaklaşımın görsel sanatlar dersinde uygulanmasının etkililiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Aybek, B. (2001). Disiplinler arası (bütünleştirilmiş) öğretim yaklaşımı, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 1-7.
- Aydın, G. ve Balım, A. G. (2005). Yapılandırmacı yaklaşıma göre modellendirilmiş disiplinler arası uygulama: enerji konularının öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 145-166.
- Aydın Güç, F., vd., (2017). The project of air pollution awareness: Interdisciplinary community service practices. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46(1), 85-133

- Baş, B. (2014). Çocuk edebiyatı., A. Güzel ve H. Karatay (Editörler). *Türkçe öğretimi el kitabı*. İkinci baskı. Ankara: Pegem Akademi,
- Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde insan ilişkileri: yönetsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Başeğmez Tıgılı, H. (2014). *Miyase Sertbarut'un çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı öğelerine göre incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Baykal, A. (2004, 6-9 Temmuz). *Program geliştirme yaklaşımlarında alansal bağlam XIII*. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunuldu, Malatya.
- Boyraz, C. (2015). *Oyun ve fiziki etkinliklere dayalı fen eğitimi disiplinler arası öğretim uygulaması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bozkurt, S. (2012). *Fen ve teknoloji öğretim programında disiplinlerarası ilişkilendirmeler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Burkholder, S. (1998). *Interdisciplinary core learning involving technology education: the research development and validation of a leader resource guide*. Doktora Tezi, Kansas State University Department of Educational Administration College of Education, Manhattan.
- Cengiz, G. (2006). Çocuk ve gençlik edebiyatının eğitimdeki yeri ve işlevi. *Varlık Dergisi*, 1189, 17-22.
- Ceylan, D. (2017). *Coğrafya eğitiminde 5E modeliyle uygulanan bağlam temelli öğretim yaklaşımının akademik başarıya etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Coşkun, M. V., Açık Önkaş, N. (2006, 19-21 Nisan). *Fonetik laboratuvarı destekli edebiyat öğretimi*, 6. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansında sunuldu, Kıbrıs.
- Crowther, G. (2012). Using science songs to enhance learning: an interdisciplinary approach, *Life Sciences Education*, 11, 26-30.
- Çelik, K. (2014). *Çoklu zekâ ve disiplinler arası yaklaşım temelli fen ve teknoloji dersi ve uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Çıray, F. (2010). *İlk Öğretimde disiplinler arası analogi tabanlı öğretiminin öğrencilerin öğrenme düzeyleri üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Dean, W. (1996). *Integrative education*, Eric Digest, 101. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED390112.pdf> adresinden 10.05.2019'da erişilmiştir.
- Demir, E. (2009). *İlköğretim ikinci sınıflarda uygulanan disiplinler arası bütüncül öğretim yaklaşımının etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Demirel, Ö., Tuncel, I., Demirhan, C. ve Demir, K. (2008). Teacher and pupil views about activities based on multiple intelligences and the interdisciplinary approach. *Eğitim ve Bilim*, 33 (147), 14.
- Dervişoğlu, S. ve Soran, H., (2003). Orta öğretim biyoloji eğitiminde disiplinler arası öğretim yaklaşımının değerlendirilmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 48-57.
- Dilidüzgün, S. (2006). Eğitim gerçeği açısından "100 temel eser" tartışmaları. *Varlık Dergisi*. 1189, 23-26.
- Doğan, C. (2014). *Coğrafya öğretiminde disiplinler arası ders işlenişinin başarıya etkisinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Drake, S. ve Burns, R. (2004). *Meeting standards through integrated curriculum*. Association for Supervision and Curriculum Development
- Dube, C. (2009). *Assessment and evaluation practices in outdoor, experiential, environmentally focused intergraded and interdisciplinary programs*. Yüksek Lisans Tezi, Lakehead University, Ontario.
- Duman, B. ve Aybek, B. (2003). Süreç-temelli ve disiplinler arası öğretim yaklaşımları, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 1-12.
- Durkan, E., Hacıoğlu, Y., Aygün, M. ve Ceylan, D. (2017). *Balonla beş hafta ve disiplinler arası öğretim*. International Educational Technology Symposium sunuldu, Sivas.

- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eliot, B. M. (1999). *The influence of an interdisciplinary course on critical thinking skills*. Doktora Tezi, University of North Texas, Denton.
- Elliott, B., Oty, K., McArthur, J. ve Clark, B. (2001). The effect of an interdisciplinary algebra/science course on students' problem solving skills, critical thinking skills and attitudes towards mathematics. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 32 (6), 811-816.
- Erkmen, N. (2017). *Çocuk kütüphanelerinde en çok okunan çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi: Ankara ili örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ersoy, Ö., Avcı, N. ve Turla, A. (2006). *Çocuklar için erken uyarıcı çevre*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Fleming, M. A. (2007). *Perceptions of science and art: an interdisciplinary investigation of preservice elementary teachers*. Doktora Tezi, University of Minnesota, Minneapolis.
- Gatto, J. (2008). *An in-depth analysis of the design, development and implementation of a secondary level annual tree day interdisciplinary curriculum project*. Doktora Tezi, Widener University, Chester.
- Genç, M. A. (2013). *Üstün yetenekli öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası öğretim etkinliklerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gökşen, E. N. (1985). *Örnekleriyle çocuk edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (160), 250-265.
- Grady, J. B. (1994). *Interdisciplinary curriculum: A Fusion of Reform Ideas*.
- Güleç, H. ve Geçgel, H. (2006). *Çocuk edebiyatı*, Ankara: Kök Yayıncılık
- Gültekin, A. (2009). *Çocuk ve gençlik edebiyatı yazıları*. İstanbul: Erdem yayınları.
- Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. (1. Baskı). Ankara: Öncü Kitap.

- Gürkan, B. ve Doğanay, A. (2016). Sosyal bilgiler dersinde kavramsal anlama becerilerinin geliştirilmesinde bağlamsal öğrenme yaklaşımına dayalı disiplinler arası öğretim uygulamalarının öğrenci performans ve görüşlerine göre değerlendirilmesi: Adana ilinde bir durum çalışması, *Çukurova Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 114-129.
- Harris, A. (2000). What works in school improvement? Lessons from the field and future directions, *Educational Research*, 42(1), 1-11.
- Hope, S. (1991). *Policy making, the arts and school change*. Reston, Virginia: Council of Arts Accrediting Associations.
- Huck, C. S. (1976). *Children's literature in the elementary school*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Huck, C. S., Kiefer, B. Z., Hepler, S. ve Hickman, J. (2004). *Children's literature in the elementary school*. Boston: McGrawHill.
- Hunt, P. (1994). *Introduction to children's literature*. Oxford: Oxford University Press.
- Hurley, M. M. (1999). *Interdisciplinary mathematics and science: Characteristics, forms and related effect sizes for student achievement and affective outcomes*. Doktora Tezi, Albany State University of New York School of Education, New York.
- İmamoğlu, H. V. ve Çeken, R. (2001). İlköğretim sosyal bilgiler dersinin bilim tarihi açısından fen ve teknoloji dersi ile ilişkilendirilmesi üzerine disiplinler arası bir bakış. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 71-87.
- İşler, A. Ş. (2004). Sanat eğitiminde disiplinler arası tematik yaklaşım. *Milli Eğitim Dergisi*, 163, 43-54.
- Jacobs, H. H. (1989). Design options for an integrated curriculum. H. H. Jacobs (Editör). *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Kaçar, S. (2012). *Görsel sanatlarla bütünleştirilmiş probleme dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin fen akademik başarılarına, bilimsel yaratıcılıklarına ve sanat etkinlikleriyle fen öğrenme tutumlarına etkileri*. Yayımlanmamış

Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Kanatlı, F. ve Çekici, Y. (2003). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 223-234.
- Kansızoğlu, H. B. (2014). Türkçe dersi öğretim programındaki ara disiplin alan kazanımlarına ilişkin bir araştırma, *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 9, 75-95.
- Karadeniz, E. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk hikâyelerinin çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Karakaya, M. A. (2007). *Çocuk edebiyatımızda Sulhi Dölek ve eserleri üzerine bir inceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Karakuş, M., Turhan Türkan, B. ve Karakuş, F. (2017). Fen bilgisi ve ilköğretim matematik öğretmenlerinin disiplinler arası yaklaşıma yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 16 (2), 509-524.
- Kaya, M. (2006, Ekim). *Okuma yazma öğretiminde çocuk edebiyatının öğretim amaçlı kullanımındaki yöntem ve teknikler*. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri)'nda sunuldu, Ankara.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı* (4. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kılıç, C. (2018). *Matematik dersi hareket problemleri konusunun 9. sınıf öğrencilerine disiplinler arası öğretim yaklaşımıyla öğretimi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Kızılay, E. (2016). Fen bilgisi öğretmen adaylarının disiplinler arası yaklaşıma ilişkin görüşleri. *Journal of European Education*, 6(2), 88-110.
- Konukaldı, I. (2012). *İlköğretim fen ve teknoloji eğitiminde disiplinlerarası tematik öğrenme yaklaşımının öğrencilerin öğrenme ürünleri üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Korkmaz, H. ve Konukaldı, I. (2015). İlköğretim fen ve teknoloji eğitiminde disiplinler arası tematik öğretim yaklaşımının öğrencilerin öğrenme ürünleri

üzerinde etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 1-22.

Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Lipszyc, C. (2012). A fear of physics: interdisciplinary learning in grade four, complicity: *An International Journal of Complexity and Education*, 9 (2), 77-84

Lucas, T., A. (1981). *Social Studies as an Integrated Subject: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Handbook for the Teaching of Social Studies*, Crolm Helm, London.

Marrongelle, K. A. (2001). *Physics experiences and calculus: how students use physics to construct meaningful conceptualizations of calculus concepts in an interdisciplinary calculus/physics course*. Doktora Tezi, University of New Hampshire, Durham.

Martinello, M., L. ve Cook, G. (2000). *Interdisciplinary inquiry in teaching and learning*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.

Meral, (2016). *Ömer Seyfettin'in öykülerinin çocuk edebiyatı ölçüleri açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Mertol, H. (2009). *Sosyal bilgiler derslerinde çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanma Mustafa Ruhi Şirin örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Miles, B. M. ve Huberman A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Source Book*. 2. baskı. California. United States of America: Sage Publications.

MEB, (2005). *İlköğretim Okullarında Okutulacak 100 Temel Eser*. 04.08.2005 Tarih ve 2005/70 Sayılı Genelge.

Murphy, E. L. (1993). *Interdisciplinary curriculum influences on student achievement teacher and administrator attitudes and teacher efficacy*. Doktora Tezi, Arizona State University, Tucson.

Musgrave, P. W. (1985). *From brown to bunter: the life and the death of the school story*. London: Routledge, Kegan Paul.

- Nas, R. (2004). *Çocuk edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Neydim, N. (2006). Çocuk edebiyatının durumu ve 100 temel eser üzerine. *Varlık Dergisi*, 1189, 3-7.
- Nodelman, P. (1992). *The pleasures of children's literature*. United States of America: Longman Publisher, The University of Winnipeg.
- OECD. (2007). *Education at a glance 2007 Organisation for Economic Co operation and Devalopment indicators*. Paris: Organisation for Economic Co operation and Development Publications. http://oecd.org/education/skills_beyond_schol/39313286.pdf adresinden 15.12.2018' de alınmıştır.
- Olkun, S. (2005). Matematik dersi öğretim raporu (Yeni öğretim programlarını inceleme ve değerlendirme raporu içerisinde). *İlköğretim Online Dergisi*, 5(1), 96-111.
- Oğuzkan, A. F. (1977). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı* (1. Baskı). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oittinen, R. (2000). *Translating for children*. New York, London: Garland Publishing Inc.
- Otluoğlu, R. (2001). *İlköğretim okulu 5. Sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazandırmaya etkisi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Önkaş Açık, N. (2010). Çocuk edebiyatı kitaplarında şiirin yeri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 23, 1-12.
- Özdemir, A. (2014). *Temel sanat eğitiminde disiplinler arası yaklaşıma dayalı müzik destekli uygulamanın öğrenci başarı düzeyine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özhamamcı, T. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğretim programlarındaki disiplinler arası öğretim uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Özkök, A. (2004). *Disiplinler arası yaklaşıma dayalı sanat eğitiminin yaratıcı problem çözme becerisine etkisi ve bir model önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özkök, A. (2005). Disiplinler arası yaklaşıma dayalı yaratıcı problem çözme öğretim programının yaratıcı problem çözme becerisine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 159-167.
- Öztürk, İ. H. (2011). Tarih öğretmeni eğitiminde tarihsel romanların kullanımı: bir eylem araştırması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(4).
- Parlakıyıldız, H. (1999). *İlkokulların dördüncü-beşinci sınıflarında Türkçe ders kitaplarındaki çocuk edebiyatı metinleri üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Paykoç, F. (2005). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretim programlarının incelenmesi (Yeni öğretim programlarını inceleme ve değerlendirme raporu içerisinde). *İlköğretim Online Dergisi* 5(1), 113-149.
- Perkins, D., N. (1989). Selecting fertile themes for integrated learning. H. H. Jacobs (Editör). *Interdisciplinary curriculum: design and implementation*, Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Development.
- Perkins, D., N., 1994. *The Intelligent Eye, Learning by Looking at art*. Santa Monica, Getty Center for Education in The Arts.
- Peterssen, W., H. (2000). *Facherverbindender Unterricht Begriff - Konzept Planung, Beispiele* München: Oldenbourg
- Piaget, J. (1972). *The epistemology of interdisciplinary relationships. Interdisciplinarity: problems of teaching and research in universities*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development Publications.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yokoluşu*. (Çev. Kemal İnal). Ankara: İmge Kitabevi.
- Püsküllüoğlu, A. (2006). *Türkçe sözlük (1. Baskı)*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Sale, R. (1982). The audience in children's literature. George E. Slusser, Eric S. Rabkin, Robert Scholes (Editör). *Bridges to fantasy*. Carbondale: Southern Illinois.

- Sağlam, Ö. (2009). *Harf çocuk edebiyatı çeviri kitaplarının çocuk edebiyatı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sahlberg, P. (2018). *Eğitimde Finlandiya modeli*. İstanbul: Metropolis Yayıncılık.
- Sarıçan, E. (2012). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki edebî metinlerin çocuk edebiyatı kriterlerine uygunluğu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Sever, S. (2004). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sever, S. (2006). Türkçe öğretiminin çözülemeyen sorunları. *Varlık Dergisi*. 1189, 8-16.
- Smith, L. L. (1999). *Effects of discipline-based art education and interdisciplinary art education on artistic development and production, higher level thinking and attitudes toward science and social sciences*. Doktora Tezi, University of Memphis, Memphis.
- Stoodt, B., Ampspough, L. B. ve Hunt, J. (1996). *Children's literature discovery for a lifetime*. Scottsdale, Arizona: Gorsuch Scarisbrick.
- Swift, J. (2017). *Gulliver'in gezileri* (9. Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Şahbaz, N. K. ve Çekici, Y.E. (2012). Disiplinler arası bir disiplin olarak Türkçe eğitimi, *Turkish Studies*, 7 (3), 2367-2382.
- Şahin, A. (2010). *Çocuk ve çocukluk eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Şimşek, A. (2007). Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretimi alanı çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanma bağlamında çağdaş dünyanın neresindedir?. Sedat Sever (Editör). *II. ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu, gelişmeler, sorunlar ve çözüm önerileri bildiri kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Şimşek, T. (2014). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Tok, M. (2007). *Mevlana'nın Mesnevisindeki hikâyelerin çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Tuğcu, K. (2012). *Kuklacı*. Ankara: Damla Yayıncılık.
- Tuncer, N. (2000). Çocukların değişik yaşlarda ilgi duydukları konular ve bunları karşılayabilecek kitap türleri nelerdir? Mustafa Ruhi Şirin (Editör). *99 soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Turla, A. (2015). *Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı*. Ankara: Hedef CS Yayıncılık.
- Turna, Ö., Bolat, M. ve Keskin, S. (2012, 27-30 Haziran). *Disiplinler arası yaklaşım: müzik, fizik, matematik örneği*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde sunuldu, Niğde.
- Tür, G. ve Turla, A. (1999). *Okul öncesinde çocuk edebiyat ve kitap*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu, (2005). *Türkçe sözlük* (10. Baskı). Ankara: TDK.
- Türkyılmaz, M. ve Kuş, Z. (2014). İlköğretim 100 temel eserde çocuk hakları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 39-63.
- Ulusoy, G. (2007). Disiplinler arası araştırma ve eğitim, Coşkun Can Aktan (Editör). *Değişim çağında yüksek öğretim: global trendler* (s. 389-398). İzmir: Yaşar Üniversitesi.
- URL-1: http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2014/11/PISA2015_UlusalRapor.pdf (Erişim tarihi, 27.03.2019).
- URL-2: <http://www.eduplace.com/rdg/res/literacy/interd1.html> (Erişim tarihi, 15.03.2018).
- URL-3: <http://www.britishcouncil.org/colombia-ingles-elt-conference-2010-presentaciones-imelda-zorro-deisy-baracaldo.pdf> (Erişim tarihi, 15.03.2018).
- Uz Erşahin, I. (2009). *Türkçe ders kitaplarında yer alan çocuk edebiyatı metinlerinin çağdaş çocuk edebiyatı ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve eğitsel öneriler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Ünal, O. (2011). *Program geliştirme (pratik eğitim serisi)*. Ankara: Açık Akademi Yayınları.
- Ünlü, S. (2011). *Mektepli dergisindeki şiir ve manzumelerin çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Wronski, S. P. (1981). *Social Studies around the World: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Handbook for the Teaching of Social Studies*, Crolm Helm, London
- Yalçın, A. ve Aytaş, G., (2008). *Çocuk edebiyatı*. (4. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G., (2016). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yardımcı, M. (2007). *Destanlar*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Yasa, M. (2012). *Mevlana İdris Zengin'in masal kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Yaşar, K. (2013). *Erich Kastner'in hayvanlar toplantısı adlı eserinin çocuğa göreliği ve çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluğu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Yavuzer, H. (1999). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinler arası öğretim kavramı ve programlar açısından doğurduğu sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 89-94.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, E. (2005). *Peyami Safa'nın Server Bedi imzalı polisiye macera türündeki eserlerinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Zaim, T. (2017). *El-Arabiyyu's-Sağır dergisinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

EKLER

EK-1: 100 TEMEL ESER LİSTESİ FORMU

Sayın Öğretim Üyesi,

Bu form 100 Temel Eser'den hangilerinin çocuk edebiyatı ürünü olduğunu belirlerken uzman görüşünden faydalanmak için hazırlanmıştır. 100 Temel Eser'den çocuk edebiyatı ürünleri olanları çarpı (X) işareti ile işaretleyiniz.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ
(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

Öğrencileri 1 sınıftan alıp 4 sınıfı tamamlayacak şekilde kaç defa döngüyü tamamladınız?

0-1 2-3 4-5 6-7 8-9 10 ve üstü

SIRA NO	ESERİN ADI	ÇOCUK EDEBİYATI ÜRÜNÜ
1	Vatan Yahut Silistre (Namık Kemal)	
2	Ömer'in Çocukluğu (Muallim Naci)	
3	Gulyabani (Hüseyin Rahmi Gürpınar)	
4	Şermin (Tevfik Fikret)	
5	Altın Işık (Ziya Gökalp)	
6	Yalnız Efe (Ömer Seyfettin)	
7	Çocuk Şiirleri (İbrahim Alaattin Gövsa)	
8	Hep O Şarkı (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)	
9	Peri Kızı le Çoban Hikayesi (Orhan Seyfi Orhon)	
10	Uluç Reis (Halikarnas Balıkcısı)	
11	Damla Damla (Ruşen Eşref Ünaydın)	
12	Bağrıyanık Ömer (Mahmut Yesar)	
13	Domanıç Dağlarının Yolcusu (Şükûfe Nihai)	
14	Evvil Zaman İçinde (Eflatun Cem Güney)	
15	Mutlu Prens (Oscar Wilde)	
16	Gururlu Peri (Mehmet Seyda)	
17	Akın (Faruk Nafiz Çamlıbel)	
18	Havaya Uçan At (Peyami Safa)	
19	Benim Küçük Dostlarım (Halide Nusret Zorlutuna)	
20	Sevdalı Bulut (Nazım Hikmet)	
21	Kuklacı (Kemalettin Tuğcu)	
22	Yer Altında Bir Şehir (Kemalettin Tuğcu)	
23	Koçyiğit Köroğlu (Ahmet Kutsi Tecer)	
24	Az Gittik Uz Gittik (Pertev Naili Boratav)	
25	Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi (Cemal Süreya)	
26	Şamatalı Köy (Astrid Lindgren)	
27	87 Oğuz (Rakım Çalapala)	
28	Bitmeyen Gece (Mithat Enç)	
29	Halime Kaptan (Rıfat Ilgaz)	
30	Gümüş Kanat (Cahit Uçuk)	
31	Vatan Toprağı (Mükerrem Kamil Su)	
32	Eşref Saat (Şevket Rado)	
33	Heidi (Johanna Spyri)	
34	İnci'nin Maceraları (Orhan Kemal)	
35	Allı ile Fırın (Oğuz Tansel)	
36	Tiryaki Sözler (Cenap Şahabettin)	
37	İnsan Ne İle Yaşar (Leo Tolstoy)	
38	Sol Ayağım (Christy Brown)	
39	Osmançık (Tariq Buğra)	
40	Balım Kız Dalım Oğul (Ceyhan Atuf Kansu)	
41	Falaka (Ahmet Rasim)	
42	Bir Gemi Yelken Açtı (Ali Mümtaz Arolat)	
43	Üç Minik Serçem (Necati Cumalı)	
44	Momo (Michael Ende)	

Devamı arkada →

100 Temel Eser Listesi Forumu'nun Devamı

45	Ülkemin Efsaneleri (İbrahim Zeki Burdurlu)	
46	Aldı Sözü Anadolu (Mehmet Önder)	
47	Göl Çocukları (İbrahim Örs)	
48	Miskinler Tekkesi (Reşat Nuri Güntekin)	
49	Tanrı Misafiri (Reşat Nuri Güntekin)	
50	Ötleğen Kuşu (Halil Karagöz)	
51	Anılar Ordusu (Bekir Yıldız)	
52	Yankılı Kayalar (Yılmaz Boyunağa)	
53	Yürekdede ile Padişah (Cahit Zarifoğlu)	
54	Serçe Kuş (Cahit Zarifoğlu)	
55	Bir Küçük Osmancık Vardı (Hasan Nail Canat)	
56	Şeker Portakalı (Jose Mauro de Vasconcelos)	
57	Oliver Twist (Charles Dickens)	
58	Alice Harikalar Ülkesinde (Lewis Carroll)	
59	Gülliver'in Gezileri (Jonathan Swift)	
60	Define Adası (Robert Louis Stevenson)	
61	Robin Hood (Howard Pyle)	
62	Tom Sawyer (Mark Twain)	
63	Değirmenimden Mektuplar (Alphonse Daudet)	
64	Pollyanna (Eleanor Porter)	
65	Üç Silahşörler (Alexandre Dumas, père)	
66	Pinokyo (Carlo Collodi)	
67	Seksen Günde Devr- i Âlem (Jules Verne)	
68	İnci (John Steinbeck)	
69	Beyaz Yele (René Guillot)	
70	Peter Pan (James Matthew Barrie)	
71	Uçan Sınıf (Ercih Kastner)	
72	Yağmur Yağdıran Kedi (Marcel Aymé)	
73	Ölümsüz Aile (Nataile Babbitt)	
74	Yaşlı Adam ve Deniz (Ernest Hemingway)	

EK-2: ÇOCUK KİTAPLARI İNCELEME FORMU

Sayın Öğretim Üyesi,

Bu form “Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi: Örnek Bir Kitap Çalışması” konulu yüksek lisans tezinde uzman görüşüne başvurmak için oluşturulmuştur. Amaç size bu form ile birlikte verilen kitabın, ilkökul düzeyine uygun bir çocuk kitabı olup olmadığını belirlemektir. Bu nedenle aşağıdaki maddeleri ilkökul öğrencilerinin seviyelerini dikkate alarak cevaplamanız beklenmektedir. Verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Zamanınızı ayırıp, değerli görüşlerinizi eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaştığınız için teşekkür ederim.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

Kitabın Adı : Gulliver’in Gezileri

Sıra No	DIŞ YAPI (BİÇİM) ÖZELLİKLERİ	Hayır (0)	Kısmen Uygun (1)	Evet (2)
	Kitap;			
	Desteksiz durabilir.			
	Kapağı kolayca açılabilir.			
	Sayfaları kolayca çevrilebilir.			
	Çocuk tarafından kolayca taşınabilir.			
	Kitapta kullanılan kağıt;			
	Üzerindeki yazılar kolayca okunabilir.			
	Sağlam dokuludur.			
	Silinebilir.			
	Kitabın kapağı;			
	Çocuğun dikkatini çekebilir.			
	Çocuğun kitabı okuma isteğini artırabilir.			
	Üzerindeki resimler kitabın konusuyla ilgilidir.			
	Dayanıklı malzemelerden yapılmıştır.			
	Dokusu üzerindeki yazılar uygun şekilde basılmıştır.			
	Dokusu üzerindeki çizgiler uygun şekilde basılmıştır.			
	Dokusu üzerindeki resimler uygun şekilde basılmıştır.			
	Kitapta kullanılan resimler;			
	Yeterlidir.			
	Canlı ve ilgi çekicidir.			
	Metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.			
	Metni tamamlayıcı niteliktedir.			
	Çocuğun hayal gücünü geliştirecek niteliktedir.			
	Çocuğun yaratıcılığını harekete geçirecek niteliktedir.			
	Çocuğun sanatsal gelişim özelliklerine uygun tasarlanmıştır.			
	Sayfa yerleşimi;			
	Resim/metin oranı ilkökul öğrencileri için uygundur.			
	Resimler ve metinler sayfa üzerinde birbirine uygun konumlandırılmıştır.			
	Sayfa kenarlarında uygun boşluklar bırakılmıştır.			
	Paragraflar ve bölümler arasındaki boşluklar uygun boyuttur.			
	Satırlar uygun aralıklarla dizilmiştir.			
	Kitapta kullanılan yazı karakteri;			
	Tipi kitabı okuma kolaylığı sağlamaktadır.			
	Boyutu kitabı okuma kolaylığı sağlamaktadır.			
	İÇ YAPI (İÇERİK) ÖZELLİKLERİ			
	Kitaptaki temalar;			
	Çocuğun gelişim düzeyine uygundur.			
	Açık bir şekilde vurgulanmaktadır.			

Devamı arkada →

Çocuk Kitapları İnceleme Formu'nun Devamı

	Evrensel değerlere yer vermiştir.			
	Milli değerlere yer vermiştir.			
	Olumsuz davranışlara yönlendirmemektedir.			
	Estetik yaşantılar sunmayı hedeflemiştir.			
	Ana temanın yanında çocuğun gelişimine katkı sağlayacak farklı temalara da yer vermiştir.			
	Kitapta işlenen konular;			
	Çocukların yaşantısına katkı sağlayacak niteliktedir.			
	Tema ile güçlü ilişkiye sahiptir.			
	Çocuğun gelişim düzeyine uygundur.			
	Tutarlıdır.			
	Eğlendiricidir.			
	Dinlendiricidir.			
	Çocukların değer eğitimine katkı sağlayacak niteliktedir.			
	Çocuğa güven verebilecek niteliktedir.			
	Çocuğun mizah duygusunu geliştirecek nitelikte tasarlanmıştır.			
	Çocukların ilgi alanlarına uygundur.			
	Metinle yeterince ifade edilebilmiştir.			
	Kahramanlar;			
	Çocuğun olmak isteyebileceği ideal özellikler taşımaktadır.			
	Yardımcı kahramanlar da çocuğun özdeşim kurabileceği özellikleri taşımaktadır.			
	Çocuğun gözünde canlandırabileceği şekilde yeterince tasvir edilmiştir.			
	Olumlu özellikler taşımaktadır.			
	Devingen karakter özelliklerine sahiptir.			
	Çocukların yaş ve deneyim zenginliğine bağlı olarak insan gerçekliğini sezdiren özellikler taşımaktadır.			
	Karakteristik yönden güçlü ve zayıf nitelikler taşımaktadır.			
	Plan;			
	Hedef kitle için uygun bir biçimde oluşturulmuştur.			
	Dil ve anlatım;			
	Kullanılan dil günlük hayattaki gibi doğaldır.			
	Basit anlamlı, canlı, akılda kalabilen, kolay okunabilen kelimeler tercih edilmiştir.			
	Metnin okunabilirlik durumu hedef kitleye uygundur.			
	Seçilen sözcük, deyim ve atasözleri, çocukların dil becerilerine katkı sağlayacak niteliktedir.			
	Türkçenin anlatım gücü ve olanakları çocuğun doğasına uygun kurgularla sezdirilmiştir.			
	Yazar tarafından seçilen anlatıcı, hedef kitle için uygundur.			
	Metindeki tasvirler yeterlidir.			
	Soyut kavramların anlaşılmasını kolaylaştırır.			
	Metinde kullanılan zaman kavramı çocukların seviyesine uygundur.			

EK-3: ANKET FORMU UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU**Uzman Görüşü Talep Formu**

Değerli hocam,

Sınıf Öğretmenliği alanında yüksek lisans tez çalışması hazırlıyorum.

Konu başlığım: Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarını disiplinler arası öğretimde kullanma konusunda görüşlerinin belirlenmesi

Çocuk kitaplarının öğretimde disiplinler arası kullanımı konusunda görüşlerini belirleyeceğim öğretmenlerin deneyimli olmanın yanı sıra disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarının özellikleri konusunda bilgi sahibi olması gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle araştırmamda çalışma grubunu bu özellikleri taşıyan öğretmenlerden seçmem gerekiyor. Bu durumu çalışmamı yazarken araştırmamın sınırları olarak da belirteceğim.

Bu nedenle öğretmenlerin disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarının özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları konusunda bilgi verebilecek bir anket hazırlamam gerekiyor. Bu anket soruları ve soruların analizi konusunda çalışmam hakkında görüşlerinizi talep ediyorum. Aşağıda çalışmamın amacı ve yöntemi hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra pilot uygulama için 10 sınıf öğretmenine uygulamış olduğum anket formunu ve bu formdan elde ettiğim verilerin analizini sundum. Bunlarla beraber bahsi geçen iki konu hakkında bilgi sahibi olmak için belirmiş olduğum ölçütleri açıkladım.

Pilot uygulamasını yapmış olduğum bu formu aşağıda açıkladığım analiz yöntemiyle çalışma grubumu belirlemek için kullanmayı düşünüyorum. Formu oluşturan sorular, analizin gerçekleştirilmiş olduğu temalar ile bilgi sahibi olmak konusundaki ölçütlerin uygunluğu hakkında görüşlerinizi paylaşabilir misiniz? Bunlarla ilgili üç tablo aşağıda sunulmuştur.

Bu dosyanın içeriği

Uzman Görüşü Talep Formu	1
1. Formu oluşturan sorular ile ilgili uzman görüşü:	2
2. Analizin gerçekleştirilmiş olduğu temalarla ilgili uzman görüşü:.....	3
3. Bilgi sahibi olmak konusundaki ölçütlerle ilgili uzman görüşü:.....	4
Tez Konusu	5
Çalışma Grubunu Belirleyebilmek İçin Kullanılması Planlanan Ve Pilot Uygulaması Yapılmış Olan Anket Formu.....	7
Çalışma Grubunu Belirlemede Kullanılması Planlanan Anket İçin Anketin 10 Sınıf Öğretmenine Uygulanması Sonrası Yapılan Analiz.....	8
Çalışma Grubunun <u>Bilgi Sahibi Olma</u> Durumunu Belirleme Ölçütlerine Göre Belirlenmesi	9

Anket Formu Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

1. Formu oluşturan sorular ile ilgili uzman görüşü:

Soru	Amacı	Amaca		Yeterlilik		Dil		Düzeltilme önerisi
		Uygun	Değil	Yeterli	Değil	Düzgün	Değil	
1) Disiplinler arası öğretimi nasıl tanımlarsınız?	Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimle ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.							
2) Çocuk kitabı olarak nitelendirdiğiniz kitapların özellikleri nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının özellikleri ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.							
Yönerge Sayın Sınıf Öğretmeni, Bu anket formu yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere, bilgi toplama amacıyla oluşturulmuştur. Verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Kişisel bilgilerimiz çalışmanın ikinci kısmında sizinle iletişime geçilebilmesi için gereklidir. Zamanınızı ayırıp, değerli görüşlerinizi eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaştığınız için teşekkür ederim.	Bu yönerge ile sınıf öğretmenlerinin disiplinler arası öğretimi nasıl tanımladıklarının ve çocuk kitabı olarak nitelendirdikleri kitapların özelliklerinin neler olduğu konusundaki görüşlerini eksiksiz ve doğru bir şekilde, kişisel bilgilerinizi belirterek paylaşmaları amaçlanmıştır.							

2. Analizin gerçekleştirilmiş olduğu temalarla ilgili uzman görüşü:

Soru	Amacı	Analiz temaları/alt temaları	Temaların uygunluğu		Düzeltilme önerisi
			Uygun	Değil	
1) Disiplinler arası öğretimi nasıl tanımlarsınız?	Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimi ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.	<ul style="list-style-type: none"> • Disiplinlerin beraber çalışması • Tema ya da konu temelli olması • Disiplinlerarası öğretimin çeşitleri <ul style="list-style-type: none"> ○ Multidisipliner ○ İnterdisipliner ○ Transdisipliner 			
2) Çocuk kitabı olarak nitelendirdiğimiz kitapların özellikleri nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının özellikleri ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.	<ul style="list-style-type: none"> • Biçim Özellikleri <ul style="list-style-type: none"> ○ Kitap ○ Kitapta kullanılan kâğıt ○ Kapak ○ Resimler ○ Sayfa Yerleşimi ○ Yazı Karakteri • İçerik Özellikleri <ul style="list-style-type: none"> ○ Tema ○ Konu ○ Kahramanlar ○ Plan 			

Anket Formu Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

3. Bilgi sahibi olmak konusundaki ölçütlerle ilgili uzman görüşü:

Soru	Amacı	Analiz temaları/alt temaları	Bilgi sahibi olmak konusunda ölçüt	Düzeltilme önerisi
1) Disiplinler arası öğretimi nasıl tanımlarsınız?	Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimle ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.	1) Disiplinlerin beraber çalışması 2) Tema ya da konu temelli olması 3) Disiplinlerarası öğretimin çeşitleri a) Multidisipliner b) İnterdisipliner c) Transdisipliner	1 ve 2 numaralı temaların en az biri ile ilgili bilgi vermek 3 numaralı temanın alt temalarından en az biri ile ilgili bilgi vermek. Bu soruyla ilgili bilgi sahibi kabul edilen öğretmen iki ölçütü de sağlamalı.	
2) Çocuk kitabı olarak nitelendirdiğimiz kitapların özellikleri nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının özellikleri ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.	1) Biçim Özellikleri a) Kitap b) Kitapta kullanılan kâğıt c) Kapak d) Resimler e) Sayfa Yerleşimi f) Yazı Karakteri 2) İçerik Özellikleri a) Tema b) Konu c) Kahramanlar d) Plan e) Dil ve Anlatım	1 numaralı temanın alt temalarından en az biri ile ilgili bilgi vermek. 2 numaralı temanın alt temalarından en az biri ile ilgili bilgi vermek. Bu soruyla ilgili bilgi sahibi kabul edilen öğretmen iki ölçütü de sağlamalı.	

Tez Konusu

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARINI ÖĞRETİMDE DİSİPLİNLER ARASI
KULLANMA KONUSUNDA GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ: ÖRNEK BİR KİTAP ÇALIŞMASI

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusundaki ve örnek bir kitabını derslerde nasıl kullanabilecekleri konusundaki görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Birincil amaç doğrultusunda araştırmada sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının disiplinler arası kullanımı konusunda görüşlerini belirlemek için aşağıdaki problem ve alt problemlere cevap aranmıştır:

Birincil problem: Sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının öğretimde disiplinler arası kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?

Problem cümlesine cevap bulabilecek uygun **çalışma grubunu belirleyebilmek için belirlenmiş alt problemler:**

1. Sınıf öğretmenlerine göre disiplinler arası öğretim nedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitabı olarak niteledikleri kitapların özellikleri nelerdir?

Problem cümlesinde bahsi geçen **öğretmen görüşlerini etkileyebilecek görüşlerle ilgili alt problemler:**

1. Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının öğretimde kullanılmasıyla ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin öğretimin disiplinler arası olarak gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşleri nelerdir?

İkincil problem: Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarından "Kuklacı"nın öğretimde disiplinler arası kullanılmasıyla ilgili görüşleri nelerdir?

Yöntem: Araştırmanın kapsamı ve içeriği gereği nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılması üç uzmandan alınan görüşle uygun görülmüştür. McMillan (2000), durum çalışmasını bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın sosyal grubun derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma grubu: Araştırmanın çalışma grubunu belirlemeyebilmek için temelde iki ölçüt mevcuttur. Bunlardan birincisi katılımcı öğretmenlerin mesleklerinde deneyimli olmaları ve ikincisi de çalışmanın konusu olan disiplinler arası öğretim ve çocuk kitaplarıyla ilgili bilgi sahibi olmaları. Birinci ölçüt için öğrenci ve öğretmen nüfusu kalabalık bir okulda görev yapmak ve 1-4 sınıf döngüsünü en az 2 kez tamamlamış sınıf öğretmeni olmak alt ölçüt olarak belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilirliği göz önünde bulundurarak araştırmacının bulunduğu şehrin öğrenci ve öğretmen nüfusu en kalabalık olan okuldaki

Anket Formu Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

(Yeşil Giresun İlkokulu) 1-4 sınıf döngüsünü en az 2 kez tamamlamış 50 sınıf öğretmeniyle çalışmaya başlanması planlanmaktadır. Bu öğretmenlerden ikinci ölçütü sağlayanlar ise birinci ölçütü sağlayanlara yapılacak bir anketle belirlenecektir.

Veri toplama araçları: Çalışma grubunu belirleyebilmek için belirlenmiş alt problemler için araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılacaktır. Öğretmen görüşlerini etkileyebilecek görüşlerle ilgili alt problemler ve çalışmanın birincil problemi için araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırmanın ikincil problemi için ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır.

Anket Formu Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

Çalışma Grubunu Belirleyebilmek İçin Kullanılması Planlanan Ve Pilot Uygulaması
Yapılmış Olan Anket Formu

ANKET FORMU

Sayın Sınıf Öğretmeni,

Bu anket formu yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere, bilgi toplamak amacıyla oluşturulmuştur. Verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Kişisel bilgileriniz çalışmanın ikinci kısmında sizinle iletişime geçilebilmesi için gereklidir. Zamanınızı ayırıp, değerli görüşlerinizi eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaştığınız için teşekkür ederim.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

Ad Soyad:

Görev Yaptığınız Okul:

1) Disiplinler arası öğretimi nasıl tanımlarsınız?

2) Çocuk kitabı olarak nitelendirdiğiniz kitapların özellikleri nelerdir?

Devamı arkada

Anket Formu Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

Çalışma Grubunu Belirlemede Kullanılması Planlanan Anket İçin Anketin 10 Sınıf Öğretmenine Uygulanması Sonrası Yapılan Analiz

Pilot uygulama Giresun il merkezinde bir ilkokulda görev yapan 10 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür.

Anket formu ile elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Temalar alanyazın incelenerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Soruların analizinde kullanılan temalar için disiplinlerarası öğretim ve çocuk edebiyatıyla ilgili bir araştırması olan bir araştırmacıdan görüş alınmıştır.

Soru 1: Disiplinler arası öğretim ne ifade etmektedir?

Alınan cevaplar aşağıda görüldüğü gibi disiplinlerin beraber çalışması, tema/ konu temelli olması, Disiplinlerarası öğretimin çeşitleri (multidisipliner, interdisipliner ve transdisipliner) temalarına ayrılmıştır.

Tema	Alt tema	Öğretmenler
Bilgi sahibi olmayanlar		Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö10
Disiplinlerin beraber çalışması		Ö2,Ö8,Ö9
Tema ya da konu temelli olması		Ö2,Ö7
Disiplinlerarası öğretimin çeşitleri	Multidisipliner	Ö2,Ö6
	Interdisipliner	
	Transdisipliner	

Soruya cevap olarak Ö1, öğretimin planlanmasında nesnelikten bahsetmiştir. Ö3, çoklu zeka kuramı ile benzer olduğunu tahmin ettiğini belirtmiştir. Ö4, disiplinli çalışma şeklinde tanımlamıştır. Ö5, öğretimin planlı, programlı ve kurallar çerçevesinde olması gerektiğini anlatmıştır. Ö10 öğretmenin ise disiplin kelimesini tanımlamıştır. Yapılan analiz sonucunda verdikleri cevapların yeterli olmadığı görülmüştür.

Soru 2: Çocuk kitabı olarak nitelendirdiğiniz kitapların özellikleri nelerdir?

Alınan cevaplar aşağıda görüldüğü gibi biçim özellikleri (kitap, kitapta kullanılan kâğıt, kapak, resimler, sayfa yerleşimi, yazı karakteri), içerik özellikleri (tema, konu, kahramanlar, plan, dil ve anlatım) şeklinde temalara ayrılmıştır.

Tema	Alt tema	Öğretmenler
Biçim Özellikleri	Kitap	Ö1,Ö2,Ö7,Ö9,
	Kitapta kullanılan kâğıt	Ö7,Ö10
	Kapak	Ö4,Ö5,Ö9
	Resimler	Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö9,Ö10
	Sayfa Yerleşimi	Ö7,Ö9
	Yazı Karakteri	Ö1,Ö2,Ö6,Ö9,Ö10
İçerik Özellikleri	Tema	Ö1,Ö5,Ö7,Ö10
	Konu	Ö1,Ö2,Ö3,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9
	Kahramanlar	
	Plan	
	Dil ve Anlatım	Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö9,Ö10

Çalışma Grubunun Bilgi Sahibi Olma Durumunu Belirleme Ölçütlerine Göre Belirlenmesi

Öğretmenlerin alan uzmanı olmadıkları dikkate alındığında konuyla ilgili bilgisi olmak denilince akla gelen konu hâkimiyetinin olmasındansa konu hakkında bir şeyler biliyor olmasıdır. Bu durumda her iki soru için de alan yazına bağlı olarak belirlenmiş olan temalardan bahsetmiş olmak bir ölçüt olabilir. Bu nedenle belirlenen ölçütler ve katılımcı öğretmenlerden bu ölçütlere uygun olanların nasıl ortaya çıktığı aşağıda açıklanmıştır.

Soru 1 ile ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilenler disiplinlerin beraber çalışması ve tema ya da konu temelli olması temalarının en az birinden ve aynı zamanda disiplinler arası öğretimin çeşitleri olan multidisipliner, interdisipliner, transdisipliner alt temalarının en az biriyle ilgili bilgisi olması gerekmektedir. Analiz sonucunda bu şartı sağlayan sadece Ö2 öğretmenin olduğu görülmektedir.

Soru 2 ile ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilenler biçim özellikleri ve içerik özellikleri kategorilerinin ikisinden de bilgisi olanlardır. Bu şartı sağlayan: Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7 öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Araştırmamın birincil problem cümlesi "Sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının öğretimde disiplinler arası kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?" olduğu için her iki soruda da bilgi sahibi olan öğretmenlerle çalışılacaktır. Bu iki sorunun analiz sonucuna göre 10 kişilik sınıf öğretmeni grubunda 2 soruyla ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilen öğretmen ise yalnızca Ö2 kodlu öğretmenin olduğu görülmektedir.

Çalışmanın pilot uygulaması sonucunda görülüyor ki yalnızca Ö2 kodlu sınıf öğretmeni ile çocuk kitaplarının öğretimde disiplinler arası kullanımı konusunda görüşlerini belirlemek için çalışmaya devam edilmesi uygundur.

EK-4: ANKET FORMU**ANKET FORMU**

Sayın Sınıf Öğretmeni,

Bu anket formu yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere, bilgi toplamak amacıyla oluşturulmuştur. Verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Kişisel bilgileriniz çalışmanın ikinci kısmında sizinle iletişime geçilebilmesi için gereklidir. Zamanınızı ayırıp, değerli görüşlerinizi eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaştığınız için teşekkür ederim.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

Adı Soyadı:

Öğrencileri 1sınıftan alıp 4 sınıfı tamamlayacak şekilde kaç defa döngüyü tamamladınız?

1) Çocuk kitabını tanımlayınız.

2) Çocuk kitapları seçilirken nelere dikkat edilmesi gerekir?

3) Öğrencilerinize tavsiye ettiğiniz çocuk kitaplarını nasıl seçiyorsunuz?

Devamı arkada →

Anket Formu'nun Devamı

4) Disiplinler arası öğretimi tanımlayınız.

5) Disiplinler arası bir ders işlenirken nelere dikkat edilmesi gerekir?

6) Disiplinler arası öğretimin çeşitleri var mı? Varsa neler olabilir?

7) Disiplinler arası öğretim uygulamalarına örnek / örnekler verebilir misiniz?

EK-5: GÖRÜŞME FORMU I İLE İLGİLİ UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU**Uzman Görüşü Talep Formu**

Değerli hocam,

Sınıf Öğretmenliği alanında yüksek lisans tez çalışması hazırlıyorum.

Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarını disiplinler arası öğretimde kullanma konusunda görüşlerinin belirlenmesi konusunda bir çalışma yapmaktayım. Çalışmamın amaçları aşağıda sunulmuştur.

Birincil Amaç: Sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri belirlemek.

İkincil Amaç: Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarından “Kuklacı”nın öğretimde disiplinler arası kullanılması ile ilgili görüşleri belirlemek.

Araştırmada gereksinim duyulan verileri toplamak amacıyla hazırlanacak yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alması düşünülen sorular uzman değerlendirilmesi için ilişikte sunulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alacak sorular sizlerin eleştirileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak uygulamaya hazır hale getirilecektir.

Sizden yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların araştırmanın, sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası kullanımı konusunda görüşlerini belirlemeye ve sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarından “Kuklacı”nın öğretimde disiplinler arası kullanılması ile ilgili görüşlerini belirlemeye uygun olup olmadıklarına ilişkin değerlendirme yapmanız beklenmektedir. Araştırmanın amacına uygun bulmadığınız veya dil açısından hatalı olduğunu düşündüğünüz sorular için düzeltme önerisinde bulunarak yarı yapılandırılmış forma dahil edilebilir bulduklarınız için önerilerinizi ifade üzerinde veya düzeltme önerisi sütününün da belirtiniz. Konuya ilişkin yeni soru önerilerinizi bölüm sonuna not edebilirsiniz. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

Formu oluşturan sorular ile ilgili uzman görüşü:

Bu bölümde yarı yapılandırılmış formda yer alacak sorulara yer verilmiştir. Sizden konuya ilişkin aşağıda sıralanan soruların amaca uygun olup olmadığına ilişkin değerlendirmenizi soruların karşısında bulunan bölümlerden uygun gördüklerinize "X" işareti koyarak belirtmeniz beklenmektedir.

Soru	Amacı	Amaca		Yeterlilik		Dil		Düzeltilme Önerisi
		Uygun	Değil	Yeterli	Değil	Düzgün	Değil	
<p>Yönerge Merhaba, benim adım Şengül ÖZTÜRK YILMAZ ve bir yüksek lisans tezi hazırlıyorum. Tezime veri toplamak için sizinle bir görüşme yapmak istiyorum. Bu görüşmeyi izin verirseniz kayıt etmek istiyorum.</p> <p>Bu görüşme sürecinde söyleyeceklerimin hepsi gizlidir. Kayıtları araştırmacılar dışında biri seyretecektir. Tezde bu görüşme ile ilgili kısımlarda kesinlikle sizin adınız kullanılmayacaktır.</p> <p>Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu etki yapacaktır. Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?</p> <p>Görüşme iki kısımdan oluşmaktadır. İlk 7 soruyu kapsayan birinci bölümün yaklaşık bir yarım saat süreceğini tahmin ediyorum.</p>	<p>Amacı Bu yönerge ile sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının ve çocuk kitaplarından "Kuklaci" nin disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda görüşlerini eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaşmaları amaçlanmıştır.</p>							

Devamı arkada →

Görüşme Formu I ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

Görüşmenin ikinci kısmı ise size verilecek olan "Kuklaci" hikaye kitabının okunmasının ardından yapılacaktır. Görüşmenin ikinci kısmının yaklaşık yirmi dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorularına başlamak istiyorum.										
1. Çocuk kitabını tanımlayınız?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarıyla ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.									
2) Çocuk kitabı olarak nitelendirilen kitapların özellikleri nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının özellikleri ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.									
2.1. Dış yapı (biçim) özellikleri nelerdir? 2.1.1. Kitapta ağırlık ve cilt: 2.1.2. Kitapta kullanılan kağıt: 2.1.3. Kapak: 2.1.4. Resimler: 2.1.5. Sayfa yerleşimi: 2.1.6. Yazı karakteri	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri ile ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.									
2.2. İç yapı (içerik) özellikleri nelerdir? 2.2.1. Tema: 2.2.2. Konu:	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının iç yapı özellikleri ile ilgili									

Devamı arkada →

2.2.3.Kahramanlar: 2.2.4.Plan: 2.2.5.Dil ve Anlatım:	sahip oldukları bilgileri tespit etmek.						
3. Çocuk kitaplarının öğretimde kullanılması konusunda neler düşünüyorsunuz? 3.1. Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz? 3.2. Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının öğretimde kullanılması konusunda düşüncelerini tespit etmek.						
4. Disiplinler arası öğretim ne ifade etmektedir? 4.1. Disiplinler arası öğretime örnek/ örnekler verebilir misiniz?	Öğretmenlerin disiplinler arası öğretimle ilgili sahip oldukları bilgileri tespit etmek.						
5.Öğretimin disiplinler arası gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşleriniz nelerdir? 5.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz? 5.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?	Öğretmenlerin öğretimin disiplinler arası yapılımasıyla ilgili görüşlerini tespit etmek.						
6.Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasıyla ilgili						

Devamı arkada →

Görüşme Formu I ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

6.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?	görüşlerini tespit etmek.								
6.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?									
7. "Kuklaci" kitabını disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ilgili görüşleriniz nelerdir?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarından "Kuklaci"nin disiplinler arası öğretimde kullanılmasıyla ilgili görüşlerini tespit etmek.								
7.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?									
7.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?									
8.Bir öğretmen olarak siz "Kuklaci" kitabını disiplinler arası öğretim kapsamında kullanabilir misiniz?	Öğretmenlerin çocuk kitaplarından "Kuklaci"nin disiplinler arası öğretimde kullanılmasıyla ilgili görüşlerini tespit etmek. Kaynak kişinin vermiş olduğu yanıtın tam olarak tamamlandığını tespit etmek.								
BİTİRİŞ Araştırmacı görüşme süresince kaynak kişinin sorulara vermiş olduğu yanıtları ana hatlarıyla özetler. Kaynak kişiye eklemek ya da değişiklik yapmak istediği bir yanıt olup olmadığı sorulur.									

Devamı arkada →

Kullanılması Planlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih :
Araştırmacı : Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

Okul :
Görüşmeci :

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Şengül ÖZTÜRK YILMAZ ve bir yüksek lisans tezi hazırlıyorum. Tezime veri toplamak için sizinle bir görüşme yapmak istiyorum. Bu görüşmeyi izin verirseniz kayıt etmek istiyorum.

Bu görüşme sürecinde söyleyeceklerinin hepsi gizlidir. Kayıtları araştırmacılar dışında biri seyretmeyecektir. Tezde bu görüşme ile ilgili kısımlarda kesinlikle sizin adınız kullanılmayacaktır.

Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu etki yapacaktır.

Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşme iki kısımdan oluşmaktadır. İlk 7 soruyu kapsayan birinci bölümün yaklaşık bir yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. Görüşmenin ikinci kısmı ise size verilecek olan “Kuklacı” hikaye kitabının okunmasının ardından yapılacaktır. Görüşmenin ikinci kısmının yaklaşık yirmi dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorularıma başlamak istiyorum.

GÖRÜŞME SORULARI

1.Çocuk kitabını tanımlayınız.

2.Çocuk kitabı olarak nitelendirilen kitapların özellikleri nelerdir?

2.1. Dış yapı (biçim) özellikleri nelerdir?

2.1.1. Kitapta ağırlık ve cilt:

2.1.2.Kitapta kullanılan kağıt:

2.1.3.Kapak:

2.1.4.Resimler:

2.1.5. Sayfa yerleşimi:

2.1.6.Yazı karakteri

Devamı arkada →

Görüşme Formu I ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

2.2. İç yapı (içerik) özellikleri nelerdir?

2.2.1.Tema:

2.2.2. Konu:

2.2.3.Kahramanlar:

2.2.4.Plan:

2.2.5.Dil ve Anlatım:

3. Çocuk kitaplarının öğretimde kullanılması konusunda neler düşünüyorsunuz?

3.1. Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?

3.2. Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?

4. Disiplinler arası öğretim ne ifade etmektedir?

4.1. Disiplinler arası öğretime örnek/ örnekler verebilir misiniz?

5.Öğretimin disiplinler arası gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşleriniz nelerdir?

5.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?

5.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?

6.Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

6.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?

6.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?

Not: İlk 6 soru tamamlandıktan sonra araştırmacı tarafından öğretmene “Kuklacı” kitabı hediye edilmiştir. Araştırmanın bu kısmından sonrası öğretmenin “Kuklacı” kitabını okunmasının ardından tamamlanacaktır.

7. “Kuklacı” kitabını disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ilgili görüşleriniz nelerdir?

7.1.Olumlu yönlerini söyleyebilir misiniz?

7.2.Olumsuz yönlerini söyleyebilir misiniz?

8.Bir öğretmen olarak siz “Kuklacı” kitabını disiplinler arası öğretim kapsamında nasıl kullanabilirsiniz? ———

BITİRİŞ

Araştırmacı görüşme süresince kaynak kişinin sorulara vermiş olduğu yanıtları ana hatlarıyla özetler. Kaynak kişiye eklemek ya da değişiklik yapmak istediği bir yanıt olup olmadığı sorulur. Araştırmacı gerek görürse kaynak kişiye ek sorular sorabilir.

EK-6: GÖRÜŞME FORMU I

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih :
 Araştırmacı : Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

Okul :
 Görüşmeci :

GİRİŞ

Merhaba Sevgili Öğretmenim,

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda, "Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerini Belirleme: Örnek Bir Kitap (Kuklacı) Çalışması" konulu yüksek lisans tezi hazırlıyorum ve tezime veri toplamak için sizinle bir görüşme yapmak istiyorum. İzin verirseniz bu görüşmeyi-kayıt etmek istiyorum.

Yaptığımız görüşme bilimsel amaçlı olup verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu katkı sağlayacaktır.

Görüşme iki kısımdan oluşmaktadır. Isınma sorusu olan ilk dört soru ve araştırmanın amacına yönelik sorulan 1. soruyu kapsayan birinci bölümün yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. Görüşmenin ikinci kısmı ise size verilecek olan "Kuklacı" adlı hikaye kitabının okunmasının ardından yapılacaktır. Görüşmenin ikinci kısmının yaklaşık yirmi dakika sürmesi beklenmektedir. Görüşmeye geçmeden önce belirtmek ya da eklemek istediğiniz düşünce veya sorularınız varsa lütfen paylaşınız. İzin verirseniz sorularına başlamak istiyorum.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

GÖRÜŞME SORULARI (I.AŞAMA)**ISINMA SORULARI**

1.Çocuk kitabı olarak tanımlanan kitapların özellikleri neler olabilir?

1.1. Çocuk kitaplarına ait dış yapı (biçim) özellikleri neler olabilir?

1.1.1. Kitapta ağırlık ve cilt:

1.1.2.Kitapta kullanılan kağıt:

1.1.3.Kapak:

1.1.4.Resimler:

1.1.5. Sayfa yerleşimi:

1.1.6.Yazı karakteri

Devamı arkada →

Görüşme Formu I'in Devamı

1.2. Çocuk kitaplarına ait iç yapı (içerik) özellikleri neler olabilir?

1.2.1.Tema:

1.2.2. Konu:

1.2.3.Kahramanlar:

1.2.4.Plan:

1.2.5.Dil ve Anlatım:

2. Çocuk kitaplarının öğretimde kullanılmasının olumlu/olumsuz yönleri konusunda neler düşünüyorsunuz?

3. Disiplinler arası öğretim ne ifade etmektedir?

3.1. Disiplinler arası öğretime örnek/ örnekler verebilir misiniz?

4. Disiplinler arası öğretim yapmanın olumlu/olumsuz yönleri ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

ARAŞTIRMANIN AMACINA YÖNELİK SORULAR

1.Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili olumlu/olumsuz görüşleriniz nelerdir?

Not: İsimna sorusu olan ilk dört soru ve araştırmanın amacına yönelik sorulan 1. sorudan oluşan (I. Aşama) tamamlandıktan sonra araştırmacı tarafından öğretmene "Kuklaci" kitabı hediye edilmiştir. Araştırmanın bu kısımdan sonrası (II. Aşama) öğretmenin "Kuklaci" kitabını okumasının ardından tamamlanacaktır.

GÖRÜŞME SORULARI (II.AŞAMA)

2. "Kuklaci" adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ilgili olumlu görüşleriniz nelerdir?

3. "Kuklaci" adlı kitabın disiplinler arası öğretim kapsamında kullanılabilirliği ilgili olumsuz görüşleriniz nelerdir?

4.Bir öğretmen olarak "Kuklaci" adlı kitabı disiplinler arası öğretim kapsamında nasıl kullanırsınız? Açıklayınız.

BİTİRİŞ

Araştırmacı görüşme süresince kaynak kişinin sorulara vermiş olduğu yanıtları ana hatlarıyla özetler. Kaynak kişiye eklemek ya da değişiklik yapmak istediği bir yanıt olup olmadığı sorulur. Araştırmacı gerek görürse kaynak kişiye ek sorular sorabilir.

EK-7: GÖRÜŞME FORMU II İLE İLGİLİ UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU**Uzman Görüşü Talep Formu**

Değerli hocam,

Sınıf Öğretmenliği alanında yüksek lisans tez çalışması hazırlıyorum.

Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanma konusunda görüşlerinin belirlenmesi konusunda bir çalışma yapmaktayım. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Problemi: Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?

Alt Problem 1: Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?

Alt Problem2: 100 Temel Eser arasında öğretmenler ve uzmanlar tarafından çocuk kitabı olarak kabul edilen tek kitap olan, Kuklacı (Tuğcu, 2012) kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?

100 Temel Eser arasından örnek kitabı belirleyebilmek için 100 Temel Eser Listesi formu oluşturulmuş, Türkçe Eğitimi uzmanlarına ve sınıf öğretmenlerine uygulanmış verilerin analizi sonucunda Gulliver'in Gezileri ve Kuklacı kitapları tespit edilmiştir.

Gulliver'in Gezileri ve Kuklacı kitaplarını derinlemesine içeriksel ve biçimsel olarak incelemek için bir rubrik geliştirilmiştir. Kitaplarla beraber rubrik uzmanlara verilmiş, ve uzmanlardan gelen değerlendirmeler sonucunda veriler analiz edilmiş, araştırmada kullanılacak olan çocuk kitabı olarak "Kuklacı" olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları hakkında bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerini belirleyebilmek adına öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu uygulanmıştır.

Alt problem1 ve alt problem 2' ye yönelik tespit edilen öğretmenlere, araştırmacı tarafından hazırlanan bir yarı yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın problem ve alt problemlerine yönelik daha derinlemesine inceleme yapabilmek için ilk uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun verilerinden yola çıkarak daha derinlemesine inceleme için gerekli soruların yer aldığı yeni bir yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmektedir.

Araştırmada gereksinim duyulan derinlemesine verileri toplamak amacıyla hazırlanacak yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alması düşünülen sorular uzman değerlendirilmesi için

Görüşme Formu II ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

ilişikte sunulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alacak sorular sizlerin eleştirileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak uygulamaya hazır hale getirilecektir.

Sizden yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruların araştırmanın, sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası kullanımı konusunda görüşlerini derinlemesine belirlemeye uygun olup olmadıklarına ilişkin değerlendirme yapmanız beklenmektedir. Araştırmanın amacına ve problem ve alt problemlerine uygun bulmadığımız veya dil açısından hatalı olduğunu düşündüğünüz sorular için düzeltme önerisinde bulunarak yarı yapılandırılmış forma dahil edilebilir bulduklarınız için önerilerinizi ifade üzerinde veya düzeltme önerisi sütününü de belirtiniz. Konuya ilişkin yeni soru önerilerinizi bölüm sonuna not edebilirsiniz. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

SORULARIN ALT PROBLEMLERE GÖRE OLUŞTURULMUŞ TABLO HALİ

Amaç	Alt problem	Soru	İkincil Soru
Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.	Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşleri nelerdir?	Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabiliği konusunda neler düşünüyorsunuz?	1-Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde nasıl kullanılabılır? 2-Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim yapmada hangi derslerde kullanılabılır? 3- Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması öğretimde etkileri neler olabilir? 4- Çocuk kitabı ele alıncı anda tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur? 5-Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?
			6-Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde neden kullanılamaz? 7-Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmamasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz? 8-Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

3

Görüşme Formu II ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

<p><u>Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.</u></p>	<p>Disiplinler arası öğretim ve çocuk kitapları konusunda bilgi sahibi olan sınıf öğretmenlerinin, 100 temel eser arasından öğretmenler ve uzmanlar tarafından çocuk kitabı olarak kabul edilen tek kitap olan, <u>Kuklaci kitabının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşmeleridir?</u></p>	<p>Kuklaci kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?</p>	<p>OLUMLU CEVAPLAR GELİRSE</p>	<p>1- Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde nasıl kullanılabilir? 2- Kuklaci kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılması hangi derslerde kullanılabilir? 3- Kuklaci kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğretme etkileri neler olabilir? 4- Kuklaci kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur? 5- Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde kullanmaya uygun bir kitap mıdır? Neden?</p>
			<p>OLUMSUZ CEVAPLAR GELİRSE</p>	<p>6- Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde neden kullanılmaz? 7- Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz? 8- Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde kullanılmamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?</p>

Görüşme Formu II ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

Formu oluşturan sorular ile ilgili uzman görüşü:

Bu bölümde yarı yapılandırılmış formda yer alacak sorular ve yönergeye yer verilmiştir. Sizden konuya ilişkin aşağıda sıralanan yönerge ve soruların amaca uygun olup olmadığına ilişkin değerlendirmenizi yönerge ve soruların karşısında bulunan bölümlerden uygun gördüklerinize "X" işareti koyarak belirtmeniz beklenmektedir.

Soru	Amacı	Amaca Uygun		Yeterlilik		Dil		Düzeltilme Önerisi
		Uygun	Değil	Yeterli	Yeterli Değil	Düzeltilin	Değil	
<p>Yönerge</p> <p>Merhaba Sevgili Öğretmenim, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda, "Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerini Belirleme" konulu yüksek lisans tezi hazırlıyorum ve tezime veri toplamak için sizinle daha önce bir görüşme yapmıştık. Tezimin amacı doğrultusunda daha derinlemesine inceleme yapabilmek için sizinle bir görüşme daha yapmak istiyorum. İzin vererseniz bu görüşmeyi kayıt etmek istiyorum.</p> <p>Yaptığımız görüşme bilimsel amaçlı olup verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu katkı sağlayacaktır. Görüşmenin yaklaşık yarım saat sürmesi beklenmektedir. Görüşmeye geçmeden önce belirtmek ya da eklemek</p>	<p>Amacı</p> <p>Bu yönerge ile sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılması konusunda görüşlerini eksiksiz ve doğru bir şekilde paylaşmaları amaçlanmıştır.</p>							

1.5. Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.							
1.6. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde neden kullanılmaz?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.							
1.7. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmamasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.							
1.8. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamalarında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini belirlemek.							
2. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.							
2.1. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde nasıl kullanılabilir?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.							

2.2. Kuklaci kitabını disiplinler arası öğretim yapmada hangi derslerde kullanilabilir?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.								
2.3. Kuklaci kitabının disiplinler arası öğretimde kullanilmasinin öğretime etkileri neler olabilir?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.								
2.4. Kuklaci kitabı ele alındığında tamamının mi yoksa amaca uygun bölümlerinin alinip disiplinler arası öğretimde kullanilmasi uygun olur?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.								
2.5. Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap midir? Neden?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.								
2.6. Kuklaci kitabı disiplinler arası öğretimde neden kullanilamaz?	Çocuk kitaplarının arası disiplinler öğretimde kullanımı konusunda öğretmen görüşlerini örnek bir kitap üzerinden ortaya koyabilmek.								

Kullanılması Planlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih : Okul :
Araştırmacı : Şengül ÖZTÜRK YILMAZ Görüşmeci :

GİRİŞ

Merhaba Sevgili Öğretmenim,

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda, "Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerini Belirleme" konulu yüksek lisans tezi hazırlıyorum ve tezime veri toplamak için sizinle daha önce bir görüşme yapmıştık. Tezimin amacı doğrultusunda daha derinlemesine inceleme yapabilmek için sizinle bir görüşme daha yapmak istiyorum. İzin verirsiniz bu görüşmeyi kayıt etmek istiyorum.

Yaptığımız görüşme bilimsel amaçlı olup verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu katkı sağlayacaktır.

Görüşmenin yaklaşık yarım saat sürmesi beklenmektedir. Görüşmeye geçmeden önce belirtmek ya da eklemek istediğiniz düşünceler veya sorularınız varsa lütfen paylaşınız. İzin verirsiniz sorularına başlamak istiyorum.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ

(Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

GÖRÜŞME SORULARI

1. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?

1.1. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde nasıl kullanılabilir?

1.2. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim yapmada hangi derslerde kullanılabilir?

1.3. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğretim etkileri neler olabilir?

1.4. Çocuk kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?

1.5. Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?

1.6. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretimde neden kullanılamaz?

1.7. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?

Görüşme Formu II ile İlgili Uzman Görüşü Formu'nun Devamı

1.8. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

2. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?

2.1. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde nasıl kullanılabilir?

2.2. Kuklacı kitabını disiplinler arası öğretim yapmada hangi derslerde kullanılabilir?

2.3. Kuklacı kitabının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğretime etkileri neler olabilir?

2.4. Kuklacı kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?

2.5. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap mıdır? Neden?

2.6. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde neden kullanılamaz?

2.7. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?

2.8. Kuklacı kitabı disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

BİTİRİŞ

Araştırmacı görüşme süresince kaynak kişinin sorulara vermiş olduğu yanıtları ana hatlarıyla özetler. Kaynak kişiye eklemek ya da değişiklik yapmak istediği bir yanıtı olup olmadığı sorulur. Araştırmacı gerek görürse kaynak kişiye ek sorular sorabilir.

EK-8: GÖRÜŞME FORMU II**Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu**

Tarih :
 Araştırmacı : Şengül ÖZTÜRK YILMAZ
 Okul :
 Görüşmeci :

GİRİŞ

Sevgili Öğretmenim,

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda "Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Kitaplarının Disiplinler Arası Öğretimde Kullanımı Konusunda Görüşlerini Belirleme" başlıklı yüksek lisans tezi hazırlıyorum. Tez için veri toplama aşamasında sizinle daha önce bir görüşme yapmıştık. Derinlemesine inceleme yapabilmek için sizinle bir görüşme daha yapmak istiyorum. İzin verirseniz bu görüşmeyi kaydetmek istiyorum.

Yaptığımız görüşme bilimsel amaçlı olup verdiğiniz cevaplar kesinlikle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Görüşme süresince sorulara ayrıntılı cevaplar vermeniz araştırmaya olumlu katkı sağlayacaktır.

Görüşmenin yaklaşık yarım saat sürmesi beklenmektedir. Belirtmek ya da eklemek istediğiniz görüş ve sorularınız varsa görüşmeden önce veya sonra lütfen paylaşınız. İzin verirseniz sorularıma başlamak istiyorum.

Öğretmen Şengül ÖZTÜRK YILMAZ
 (Yüksek Lisans Öğrencisi-Giresun Üniversitesi)

GÖRÜŞME SORULARI

1. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

1.1. Disiplinler arası öğretimde kullanılacak bir çocuk kitabını seçerken dikkat edilmesi gereken özellikler neler olabilir?

1.2. Çocuk kitapları disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir?

1.3. Çocuk kitapları, disiplinler arası öğretim yürütülürken hangi derslerin ortak çatısı altında kullanılabilir?—

1.4. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir?

1.5. Çocuk kitabı ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?

1.6. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmayacağını düşünmenizden nedenleri nelerdir? Neden kullanılamaz?

Devamı arkada →

Görüşme Formu II'nin Devamı

- 1.7. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağı durumlar nelerdir?
- 1.8. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?
- 1.9. Çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

2. "Kuklacı" adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılabilirliği ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

- 2.1. "Kuklacı" adlı kitap disiplinler arası öğretim yapmaya uygun bir kitap mıdır? Neden?
- 2.2. "Kuklacı" adlı kitap disiplinler arası öğretim sürecinde nasıl kullanılabilir?
- 2.3. "Kuklacı" adlı kitap kullanılarak hangi derslerin ortak çatısı altında disiplinler arası öğretim yapılabilir?
- 2.4. "Kuklacı" adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılmasının öğrenmeye etkileri/ öğretim sürecine etkileri neler olabilir?
- 2.5. "Kuklacı" adlı kitap ele alındığında tamamının mı yoksa amaca uygun bölümlerinin mi alınıp disiplinler arası öğretimde kullanılması uygun olur?
- 2.6. "Kuklacı" adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılamayacağını düşünmenizın sebepleri nelerdir? Neden kullanılamaz?
- 2.7. "Kuklacı" adlı kitap disiplinler arası öğretimde hangi durumlarda kullanılamaz?
- 2.8. "Kuklacı" adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanılmasının ne gibi olumsuz etkisinin olabileceğini düşünüyorsunuz?
- 2.9. "Kuklacı" adlı kitabın disiplinler arası öğretimde kullanım uygulamasında nasıl zorluklar ortaya çıkabilir?

BİTİRİŞ

Araştırmacı görüşme süresince katılımcının sorulara vermiş olduğu yanıtları ana hatlarıyla özetler. Kaynak kişiye eklemek ya da değişiklik yapmak istediği bir yanıt olup olmadığı sorulur. Araştırmacı gerek görürse kaynak kişiye ek sorular sorabilir.

Şengül ÖZTÜRK YILMAZ 1986 yılında Giresun'da doğdu. İlköğretimi ve liseyi Giresun'da tamamladı. Lisenin ardından Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünü kazandı. 2008 yılında mezun olup aynı yıl Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Giresun İli Alucra İlçesi Kanuni İlkokuluna sözleşmeli sınıf öğretmeni olarak atandı. Bu okulda 4 ay görev yaptıktan sonra İstanbul Emine Sabit Büyükbayrak İlkokuluna kadrolu sınıf öğretmeni olarak atandı. Emine Sabit Büyükbayrak İlkokulunda 2 yıl görev yapmasının ardından eş durumu sebebiyle Giresun İli Güce İlçesindeki Kuluncak İlkokulu ve Zübeyde Hanım Yatılı Bölge Okulunda görev yaptı. Norm kadro fazlası öğretmen atamasıyla Giresun İli Dereli İlçesi Yıldız İlkokuluna atandı ve 4 yıl görev yaptı.

2013 yılında Giresun Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans eğitimine başladı. 2014 yılında 13. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda Dr. Öğr. Üyesi Müge AYGÜN ile birlikte hazırlanan bir bildirisi bulunmaktadır.

2016 yılında Müdür Yardımcılığı Sınavını kazanarak Giresun Merkez Şehit İsa Yüksel İlkokuluna atandı. Hâlen bu okulda müdür yardımcılığı görevine devam etmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.